

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce

(případová studie obce Rasošky)

Martina Krystová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Martina Krystová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Rasošky)

Název anglicky

Political aspects of management and the development of the chosen municipality (case study of Rasošky)

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí s důrazem na období po roce 1989. Výzkum bude zaměřen na vybranou obec Rasošky ležící v Královéhradeckém kraj (okres Náchod). Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy v oblasti rozvoje obce.

Metodika

Ve výzkumu samosprávy (politiky) na lokální (komunální) úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezohledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení [Balík 2005: 166 167]. Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Rasošky, místní samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, místní spolek, volební strana, komunální volby

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.
- Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P.; Strmiska, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005.
- Bernard, J. (ed.). Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010.
- Bernard, J. (ed.). Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011.
- Brokl, L. Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997.
- Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- Outlý, J. Volby do zastupitelstev vývoj a souvislosti. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17-44.
- Peková, J. Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer, 2011.
- Rektořík, J.; Šelešovský, J. Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací. Brno: Masarykova univerzita, 1999.
- Říchová, B. Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha: Portál, 2002.
- Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (včetně pozdějších novelizací).
- Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev v obcích.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 16. 11. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci „Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Rasošky)“ vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Rasoškách dne 31. března 2017

Bc. Martina Krystová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D., za jeho odbornou pomoc při vedení této práce a trpělivost, kterou se mnou měl. Velké díky patří rovněž rodině, která měla pochopení a obětavě mi umožnila napsání této práce.

Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Rasošky)

Abstrakt

Tématem diplomové práce je vliv místní samosprávy na rozvoj obce Rasošky a politické aspekty řízení obce Rasošky. V teoretické části je vymezeno ústavní zakotvení práva na samosprávu včetně popisu organizace veřejné správy s akcentem na vysvětlení spojeného modelu veřejné správy a jeho důsledky v praxi. Dále tato teoretická část analyzuje volební systém na komunální úrovni a přináší přehled základních aspektů komunální politiky z pohledu práv občana obce a se zaměřením na rozpočet obce. V praktické části jsou vymezeny základní demografické a socioekonomické ukazatele obce Rasošky včetně její samosprávy (historie udělení znaku a vlajky obce a účast v soutěži Vesnice roku 2016). Dále se kapitola věnuje vnitřnímu kontrolnímu systému, resp. činnosti finančního a kontrolního výboru a přibližuje využití práv občanů obce Rasošky účastnit se veřejných zasedání zastupitelstva obce. Práce se rovněž věnuje zájmovým skupinám v obci Rasošky s důrazem na dotační politiku v obci. V neposlední řadě je pozornost věnována rozpočtu obce Rasošky jako jednomu z nejvýznamnějších nástrojů. Politické aspekty řízení obce Rasošky je demonstrováno na příkladu realizace práv občanů obce požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti zastupitelstvem obce.

Klíčová slova: Rasošky, místní samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, místní spolek, volební strana, komunální volby

Political aspects of management and the development of the chosen municipality (case study of Rasošky)

Abstract

The topic of this thesis deals with the influence of the local government to a development of municipality Rasošky and political aspects of Rasošky community management. In the theoretical part is defined the anchoring of constitutional right to self-government, including the description of the organization of public administration, with an emphasis on an explaining combined model of the public administration and its consequences in the practice. Furthermore, this theoretical part analyzes the electoral system at the communal level and provides an overview of the fundamental aspects of the communal politics, from the perspective of the citizen rights and the focuses on the municipal budget. The practical part defines the basic demographic and socioeconomic indicators of the municipality Rasošky including its autonomy (History of granting the emblem and the flag of the municipality and the participation in the competition Village of the Year 2016). Further this chapter deals with the controversial internal system, respectively the activity of the Finance and Audit Committee and presents the use of the Rasošky citizens rights to attend the public meetings of the municipal council. Thesis also deals with the interest groups in the Rasošky with the emphasis on its subsidy policy. Last but not least, the attention is paid to the municipal budget of the village Rasošky as one of the most important tools. The political aspects of the municipal management is demonstrated on the example of the realization of the citizen's rights to require discussion of a particular issue in the area of the autonomous powers of the municipal council.

Keywords: Rasošky, local government, municipality development, municipality budget, local association, elected political party, local voting

Obsah

1 Úvod.....	4
2 Cíl práce a metodika	6
2.1 Cíl práce	6
2.2 Metodika	6
3 Teoretická východiska	8
3.1 Ústavní vymezení územní samosprávy.....	8
3.2 Spojený model veřejné správy	10
3.3 Organizace veřejné správy	12
3.4 Volební systém	14
3.5 Vybrané aspekty komunální politiky.....	16
3.6 Hospodaření obce	18
4 Praktická část	22
4.1 Obec Rasošky	22
4.1.1 Historie obce Rasošky	27
4.1.3 Výsledky voleb do zastupitelstva obce v letech 1990–2014	31
4.1.4 Vesnice roku 2016	39
4.2 Kontrolní procesy v obci Rasošky	41
4.2.1 Z činnosti finančního výboru	42
4.2.2 Z činnosti kontrolního výboru	44
4.2.3 Kontrola evidence smluv uzavřených obcí Rasošky	46
4.2.4 Kontrola náležitostí a oprávněnosti dohod o provedení práce.....	48
4.2.5 Účast občanů obce na zasedáních Zastupitelstva obce Rasošky v roce 2016	50
4.3 Organizace (místní spolky) v obci a veřejná finanční podpora ze strany obce	52
4.3.1 Myslivecké sdružení Paseky Rasošky, z. s.	52
4.3.2 Český svaz chovatelů, Základní organizace Rasošky.....	57
4.3.3 TJ Rasošky, z. s.....	58
4.3.4 Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Rasošky	59
4.3.5 Jaromír Tázler	60
4.3.6 Sbor dobrovolných hasičů Rasošky	60
4.3.7 Příspěvková organizace Základní škola a Mateřská škola Rasošky, okres Náchod	61
4.4 Hospodaření obce Rasošky	63
4.4.1 Rozpočet obce.....	64
4.4.2 Příklad „registrační pokladna“ aneb jak občané uplatňují svá práva.....	67
5 Výsledky a diskuze	70
6 Závěr	74
7 Seznam použitých zdrojů.....	76
8 Přílohy.....	80
8.1 Popis vzniku znaku a vlajky obce Rasošky	80
8.2 Rozhovor s Ing. Jiřím Kotlandem.....	82
8.3 Přehled kandidátních listin ve volbách do Zastupitelstva obce Rasošky v roce 2014	84
8.4 Žádost občanů obce o projednání záležitosti v samostatné působnosti.....	88
Seznam obrázků.....	90
Seznam tabulek	90

1 Úvod

Při rozhodování o volbě tématu diplomové práce jsem jednoznačně dala přednost možnosti ještě více a hlouběji proniknout do fungování malé obce, v níž se svojí rodinou žiji. Hnacímotorem je zejména skutečnost, že jsem se aktivně zapojila do komunální politiky, a to nejprve jako členka kontrolního výboru (2006), posléze jako kandidátka, která se v polovině volebního období (2012) ujala mandátu coby náhradnice a v současné době jako členka zastupitelstva obce (2014).

Jsem toho názoru, že když člověk něco dělá a má zodpovědnost, tak by měl vědět, co dělá a taky, jak se to má dělat, jinak tam nemá vůbec co dělat. Mottem celého mého přesvědčení, že vstup do komunální politiky by měl být rozvážný a uvědomělý, vychází z citátu Jana Wericha: *„Když už člověk jednou je, tak má koukat, aby byl. A když kouká, aby byl, a je, tak má být to, co je, a nemá být to, co není, jak tomu v mnoha případech je.“* Důvodem je slib voličům, že svůj mandát budu skutečně vykonávat v jejich prospěch, v souladu se zákony a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.

V prvé řadě si každý občan musí uvědomit, že žije v obci, která mu poskytuje zázemí, která se má starat o jeho potřeby a která na druhou stranu může být důvodem odstěhování se, pokud rozvoj obce stagnuje. Po teoretickém úvodu zabývajícími se ústavními principy práva na samosprávu a organizací veřejné správy bude pozornost zaměřena na samotný proces komunálních voleb se zdůrazněním významnosti volebního práva občana obce, přes které budou komparovány relevantní aspekty spojené s práv občana obce a možnostmi jeho dalšího zapojení do dění v obci až po rozbor základních principů rozpočtového procesu.

V praktické části práce bude po uvedení základních identifikačních údajů Rasošek a socioekonomických ukazatelů obce budou analyzovány výsledky voleb do zastupitelstva obce v letech 1990–2014. Politické aspekty řízení a rozvoje obce budou následně uchopeny ve dvou rovinách – jednak prostřednictvím interních kontrolních mechanismů (účast občanů obce na zasedáních zastupitelstva a využití jejich dalších práv až po kontroly realizované finančním a kontrolním výborem), a jednak skrze představení zájmových skupin a podnikatelských subjektů ve vazbě na jejich zapojení do činnosti obce a poskytování obecních dotací těmto aktérům. Rozhodovací proces místní samosprávy bude demonstrován na rozpočtu obce roku 2015, který byl schválen jako schodkový, a na projednání žádostí občanů obce o obdobnou záležitost v zastupitelstvu obce

s rozdílnými výsledky. Jednotlivá témata jsou uchopena nejen z hlediska politických aspektů řízení, nýbrž z hlediska posouzení platné právní úpravy a dodržení zákonných postupů. Práce je obohacena o tabulky a obrázky, které vhodným způsobem ilustrují některé popisované momenty. U některých tvrzení jsou doplněny i subjektivní pohledy občanů obce, které byly získány při rozhovorech s nimi, případně jsou uvedeny podstatné momenty, které ovlivnily rozhodování členů zastupitelstva obce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Výzkum je zaměřen na vybranou obec Rasošky ležící v Královéhradeckém kraji (okres Náchod). Důvodem pro výběr zrovna této obce je skutečnost, že v ní má autorka práce již několik let trvalé bydliště a je zároveň členkou zastupitelstva obce, v minulosti rovněž jako občanka obce byla členkou kontrolního výboru a posléze předsedkyní finančního výboru.

Cílem práce bylo v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy v oblasti rozvoje obce. Zjištěná fakta byla prezentována na základě konkrétních záležitostí, které byly v obci Rasošky v minulosti řešeny. Mottem celé práce je dospět k odpovědi na otázku nikoli zda má vliv na rozvoj obce konkrétní osoba zastávající funkci starosty obce, případně člena zastupitelstva obce, nýbrž jak velký vliv má starosta obce, případně členové zastupitelstva obce na rozvoj obce.

2.2 Metodika

Ve výzkumu samosprávy (politiky) na lokální (komunální) úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezhledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení¹.

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce je postavena jako případová studie.

¹ BALÍK, Stanislav. *Metodologie výzkumu komunální politiky*, s. 166–167.

Ke sběru dat byly využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Značná část popisovaných informací a souvztažností jsou autorce známy z její vlastní zkušenosti členky zastupitelstva obce, proto se na mnoha místech odráží její pohled na danou věc determinovaná vlastním hodnocením pramenícím z vlastního prožitku. Informace o skutečném stavu byly podrobeny kritickému srovnání s platnou právní úpravou s cílem identifikovat, zda jsou právními předpisy uložené povinnosti dodržovány. Některé aspekty, zejména pro rozbor vzájemných vztahů mezi hlavními aktéry politického procesu, jsou založeny na informacích získaných z individuálních rozhovorů nebo z diskuzí zaznamenaných zejména v zápisech ze zasedání zastupitelstva obce. Získaná vyjádření jsou použita tak, jak byla řečena – autorka neprováděla korekturu získaných informací, které jsou občas konfrontačního charakteru, což ovšem dokresluje skutečný pohled na věc.

Dále byly použity další standardní metodologické postupy, především komparace, analýza a syntéza nebo dedukce. Kromě odborných publikací byly hlavním zdrojem interní dokumenty Obecního úřadu Rasošky, zejména podklady pro členy zastupitelstva obce.

3 Teoretická východiska

Před vlastní analýzou fungování orgánů obce je vhodné si nejprve vymezit mantinely, ve kterých se územní samosprávné celky obecně pohybují a co si vlastně mohou při výkonu své činnosti „dovolit“ (v duchu zásady „Co není zakázáno, je dovoleno“). Základem rozboru problematiky je kromě samotného ústavního zakotvení práva na územní samosprávu vysvětlení spojeného modelu veřejné správy, který je pro Českou republiku typický a o němž se již řadu let diskutuje, zda je při počtu cca 6 250² obcí udržitelný.

3.1 Ústavní vymezení územní samosprávy

Se vznikem samostatné České republiky byla k 1. lednu 1993 přijata Ústava České republiky³, která zaručuje v článku 8 právo na samosprávu územním samosprávným celkům. Základní principy fungování územních samosprávných celků (tj. obcí, krajů a hlavního města Prahy) jsou obsaženy v hlavě VII Ústavy ČR. Přiznání práva na samosprávu je akceptováním toho, že obce a kraje logicky mají větší předpoklady a zainteresovanost pro řešení lokálních, resp. regionálních záležitostí než stát⁴. Nejvýznamnějším atributem je podle autorky skutečnost, že *územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu, přičemž stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem* (vizte čl. 101 odst. 3 a 4 Ústavy ČR). Poslední uvedenou zásadu je třeba chápat v kontextu celého systému veřejné správy. Lze jistě souhlasit s tím, že je třeba nastavit adekvátní kontrolní mechanismy (lze například zmínit povinné přezkoumávání hospodaření, kontroly výkonu přenesené působnosti na úrovni obcí ze strany krajských úřadů, kontroly výkonu samostatné působnosti ze strany Ministerstva vnitra, jakož i uvažované rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu ve vztahu k hospodaření územních samosprávných celků⁵, když se má za to, že stávající, často duplicitní kontrolní mechanismy nepostačují), avšak zákonodárci by si měli být této skutečnosti vědomi při

² K 1. lednu 2016 bylo v České republice 6 254 obcí a 4 vojenské újezdy. HORNÍK, Jan, KUŠ, Petr. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*, s. 28–29.

³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

⁴ BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa (se zaměřením na obce a kraje)*, s. 16.

⁵ *Akční plán boje s korupcí na rok 2017*, s. 12.

zaváděn novinek, které na úrovni územních samosprávných celků přinášejí novou administrativní zátěž, přirozeně zpravidla bez finanční kompenzace.

Konkrétně má autorka na mysli například přijetí zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, a na něj navazující zákon č. 24/2017 Sb., kterým se mj. novelizuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jako „rozpočtová pravidla“). Kromě jiného se zavádí nová pravidla při sestavování návrhu rozpočtu a do značné míry svazuje zastupitelstva obce v přijímání například investičních úvěrů. Na jedné straně platí, že územní samosprávné celky hospodaří podle vlastního rozpočtu (čl. 101 odst. 3 Ústavy ČR), ale nově jsou omezeny v tom smyslu, že při uplatnění opatření podle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti může být rozpočet územního samosprávného celku schválen jako **schodkový** jen v případě, že *schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let nebo návratnou finanční výpomocí. Smluvně zabezpečenou půjčkou⁶, úvěrem nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů územního samosprávného celku je možné uhradit pouze schodek vzniklý z důvodu předfinancování projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie⁷*. Autorka zastává názor, že je sice vhodné přijmout adekvátní opatření snižující dluh sektoru veřejných institucí, tj. zabraňující vznik zadlužených obcí, avšak zakázat realizovat investiční akce bez spolufinancování z dotací Evropské unie pomocí úvěru se jeví jako nepřiměřený zásah do výše citovaného ústavního principu.

Ústava České republiky stanovuje tolik známé skutečnosti, jako je to, že *Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky* (čl. 99) a že jsou *územní samosprávné celky veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu* (čl. 101 odst. 3). Skutečnost, že obce jsou veřejnoprávní korporace, nebyla vždy automatická. Před rokem 1989 bylo právní postavení obcí založené na existenci národních výborů. Národní výbory lze označit za *orgány státní moci a správy samosprávného charakteru*, které Brůna označuje za *verbální samosprávu, použitou jako*

⁶ Dle § 2390 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se jedná o zápůjčku, avšak zákonodárce pojmosloví v zákonu o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů opomněl přizpůsobit, narodzil od zákona o obcích, v rámci něhož byla změna pojmů reflektována, byť k ní došlo nadvakrát – zákonem č. 303/2013 Sb. a zákonem č. 106/2016 Sb.

⁷ § 4 odst. 6 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č. 24/2017 Sb.

*kvazidemokratický obleček pro státní mocenský a správní orgán, působící mnohdy pod silným politickým vlivem*⁸. Není proto divu, že po revoluci v roce 1989 došlo k oddělení místní samosprávy od státní správy, kdy tak došlo k výrazné změně soustavy místních územních orgánů. V roce 1990 na základě přijetí ústavního zákona č. 294/1990 Sb. byla obnovena územní samospráva na úrovni obcí. Tento zákon zároveň zrušil soustavu národních výborů, které do té doby vykonávaly státní moc. Obnovením územní samosprávy mělo dojít především k přiblížení standardům vyspělých ekonomik. Reformou došlo u některých obcí ke sloučení a u některých naopak došlo k rozdělení.

Základní ústavní principy, včetně postavení obcí, upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů⁹, který je účinný od 12. listopadu 2000, kdy proběhly volby do zastupitelstev krajů. Zákon o obcích je jeden ze souborů ze zákonů, který byl přijat pro vytvoření základů reformy územní veřejné správy v České republice. Podle zákona o obcích je obec základní územní samosprávním celek, který je vymezen hranicí katastrálního území obce, a tvoří tak územní celek. Obec v rámci své samosprávné činnosti jako veřejnoprávní korporace hospodaří s vlastním majetkem a vystupuje v právních vztazích svým jménem a z těchto vztahů je odpovědná. Jako hlavní náplň činnosti obce je chránit veřejný zájem a pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby (a blaho) svých občanů, při plnění svých úkolů ovšem chrání též veřejný zájem (vizte § 2 odst. 1 zákona o obcích).

3.2 Spojený model veřejné správy

Ve veřejné správě jde o správu věcí veřejných ve veřejném zájmu. Jedná se o společenskou činnost organizovanou a řízenou veřejných záležitostí, určených veřejným zájmem. Veřejnou správou v institucionálním pojetí se rozumí soustava subjektů a vykonavatelů veřejné správy a jejich strukturu, tedy specifický trvalý společenský jev. Uplatněním nebo neuplatněním zásadních organizačních principů, důležitým a zásadním způsobem ovlivňuje danou organizaci veřejné správy. Činnost veřejné správy má standardně správní činnost **podzákoného, výkonného a nařizovacího** charakteru¹⁰.

⁸ BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa (se zaměřením na obce a kraje)*, s. 7.

⁹ Zákon o obcích byl již několikrát novelizován. Mezníků, od kterých v obecním zřízení platí novinky, bylo dosud celkem 35 (poslední novela nabyla účinnosti 1. července 2016).

¹⁰ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*, s. 39–43.

Prvorepubliková tradice hrála hlavní roli při obnovování samosprávy v českých zemích v roce 1990. Každý stát se liší v jiném nastavení vzájemných vztahů orgánů obecní samosprávy. K inspiraci ze zahraničí nedošlo ani v roce 2000, při nastavení krajské samosprávy, neboť bylo vycházeno z komunální úrovně¹¹.

Stěžejním a rozhodujícím faktorem pro výkon veřejné správy na místní úrovni je skutečnost, že při reformě veřejné správy byl v České republice zvolen tzv. **spojený model veřejné správy**, který představuje tu skutečnost, že orgány územních samosprávných celků vykonávají státní správu (státní moc), která na ně byla zákonem přenesena. V praxi dochází k problematickým či sporným situacím. Rozdíl mezi samosprávou a státní správou je v míře autonomie (samostatnosti). V přenesené působnosti jsou územní samosprávné celky pouhými vykonavateli státní moci¹². Nicméně příspěvek na výkon státní správy (vizte § 62 zákona o obcích) zdaleka nepokrývá skutečné náklady územních samosprávných celků na zajištění výkonu přenesené působnosti. Stát po svých úřednících logicky požaduje řádný výkon agendy, avšak determinující roli zde hraje skutečnost, že zaměstnavateli úředníků jsou samotné územní samosprávné celky a organizačně jsou úředníci podřízeni voleným orgánům (starostovi, radě obce)¹³. Nastává problém, jak úspěšně čelit například situaci, kdy obec jako veřejnoprávní korporace vystupuje ve stavebním řízení jako jeho účastník (jako žadatel o vydání stavebního povolení), kterému nebude vyhověno, pokud žádost nebude opatřena všemi příslušnými přílohami. Ty je ovšem někdy problematické si opatřit, a proto bývá vyvíjen na úředníky tlak například v podobě požadavku vydat zmiňované stavební povolení i bez doložení příslušných dokumentů (kupříkladu smlouvy o právu provést stavbu na cizím pozemku¹⁴), a to proto, že realizace stavby byla jedním z předvolebních slibů vládnoucí strany či koalice.

Na výše uvedeném modelovém příkladu je rovněž patrné, že územní samosprávné celky jako veřejnoprávní korporace vystupují jak ve sféře veřejného práva (jako správní orgán), tak ve sféře soukromého práva (např. jako vlastník). Veřejná správa může mít formu činnosti nařizovací (autoritativní), pak se mluví o tzv. **vrchnostenské veřejné správě**,

¹¹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 14.

¹² VAVROCHOVÁ, Simona, KUŠ Petr. *Územní samosprávné celky*, s. 22.

¹³ VEDRAL, Josef. *Obecné principy organizace a činnosti veřejné správy*, s. 13.

¹⁴ § 110 odst. 2 písm. a) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

resp. veřejné správě, která má povahu veřejné moci, ale i formu činnosti pečovatelské spočívající v zajišťování určitých veřejných potřeb, resp. správě veřejných statků, s nimiž veřejná správa disponuje (například nakládání s majetkem) – pak se mluví o tzv. **veřejné správě nevrchnostenské**¹⁵.

Ve věci výkonu přenesené působnosti se obce České republiky nečlení podle svého označení (dle § 5 zákona o obcích) na obec – městys – město – statutární město, nýbrž jsou rozlišovány podle toho, jaký rozsah přenesené působnosti vykonávají. Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů¹⁶, určuje ty obce, které vykonávají přenesenou působnost v největším rozsahu (jde o tzv. obce s rozšířenou působností), a ty obce, které ji vykonávají v užším rozsahu (jde o tzv. obce s pověřeným obecním úřadem). Všechny ostatní obce vykonávají přenesenou působnost pouze v tzv. základním rozsahu¹⁷.

3.3 Organizace veřejné správy

Na veřejnou správu lze pohlížet ze dvou základních hledisek. Z hlediska **funkčního pojetí** se jedná o činnost, spravování veřejných záležitostí ve veřejném zájmu. Z hlediska **organizačního pojetí** se jedná o soustavu či strukturu subjektů a orgánů, které veřejnou správu vykonávají¹⁸.

Veřejná správa se organizačně člení na státní správu a samosprávu. Státní správa je výkonná moc státu, vykonávaná mimo moc zákonodárnou nebo soudní. Uskutečňuje se jménem a v zájmu státu. Stát jako nositel veškeré veřejné moci může část z ní přenechat jiným subjektům nestátního zřízení. Územní samospráva se tedy na základě daného rozhodnutí podílí na výkonu veřejné moci na samosprávném obhospodařování veřejných záležitostí¹⁹. Prostřednictvím státní správy se zákony a právní předpisy aplikují. Aplikace je v případě veřejné správy určována veřejným zájmem. Státní správu dále rozlišujeme

¹⁵ VEDRAL, Josef. *Obecné principy organizace a činnosti veřejné správy*, s. 5–6.

¹⁶ Obvody obcí s rozšířenou působností a s pověřeným obecním úřadem stanovuje vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ HORNÍK, Jan, KUŠ, Petr. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*, s. 54.

¹⁸ BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa (se zaměřením na obce a kraje)*, s. 7–13.

¹⁹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 11.

podle toho, zda ji stát vykonává pomocí vlastních orgánů, na **přímou** (ministerstva, finanční úřady, katastrální úřady atd.) a **nepřímou** (obecní úřady, krajské úřady). Z hlediska toho, jak je vykonávána, ji dělíme na **ústřední/centrální** (ministerstva s působností na území celé České republiky) a **územní** (úřady s působností pro vymezené území). Samospráva se dále člení na **územní**, garantovanou Ústavou, **zájmovou** (sdružování osob za účelem uspokojování svých potřeb – např. hasiči, zahrádkáři) a **profesní** (sdružování osob za účelem vykonávání určitého povolání či zaměstnání – např. lékaři, daňoví poradci, novináři, advokáti). V neposlední řadě lze v České republice dohledat i subjekty, které vykonávají jménem státu určitou činnost, ale ve své podstatě jsou založeny na samosprávném základě – jde o tzv. **ostatní veřejnou správu** (např. stanice technické kontroly)²⁰.

Z pohledu organizačních principů veřejné správy je nutno vyzdvihnout, že uplatněním nebo neuplatněním zásadních organizačních technických principů důležitým a zásadním způsobem lze ovlivnit danou organizaci veřejné správy. V organizačním principu **centralizace** jde o úpravu svěřením moci (zejména rozhodovací pravomoci) jednomu subjektu. Centrální subjekt – stát zasahuje do veškeré správní činnosti. Oproti tomu u principu **decentralizace** mohou jiné subjekty v rámci své působnosti a svěřené pravomoci na základě právního předpisu rozhodovat bez integrace centrálního subjektu, samostatně, z vlastní iniciativy. Decentralizaci veřejné správy tedy chápeme jako přenos moci rozptýlené mezi více subjektů, ze státu na od něj odlišné veřejnoprávní korporace (nejde o přesun moci pouze v rámci organizační struktury jednoho subjektu). Jinak řečeno – v případě decentralizace jde o transfer správních činností ze státu na nestátní subjekty – decentralizovaná správní činnost tedy ztrácí charakter státní správy, stává se samosprávou nepodřízenou centrální moci²¹.

Soustředění výkonu veřejné správy v rámci jedné organizační struktury jednoho subjektu nazýváme **koncentrací** veřejné správy. Naopak **dekoncentrací** se rozumí výkon veřejné správy v rámci organizační struktury uvnitř jednoho veřejnomocenského subjektu členěných na více organizačních jednotek. Dekoncentrace tedy znamená přenášení určitých správních činností na organizační jednotky (správní úřady) v rámci jednoho a téhož

²⁰ HORNÍK, Jan, KUŠ, Petr. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*, s. 9–10.

²¹ VEDRAL, Josef. *Obecné principy organizace a činnosti veřejné správy*, s. 8.

subjektu veřejné správy²². Koncentrace a dekoncentrace se dále člení na **horizontální** a **vertikální**. V případě rozdělení výkonné moci mezi jednotlivými ministerstvy, resp. organizačními složkami státu (organizační složky stojící vedle sebe) nazýváme horizontální dekoncentrací, rozdělení v rámci působnosti a pravomoci mezi organizační složky na stejné úrovni. Vertikální dekoncentrace spočívá v rozdělení působnosti a pravomoci při zachování hierarchické nadřízenosti a podřízenosti.

V neposlední řadě je vhodné zmínit základní princip vedení subjektu. Ve veřejné správě je uplatňován monokratický nebo kolegiální princip – ten nám napovídá, jak je tvořena vůle správního orgánu. **Monokratický** princip je typický pro **státní správu**, oproti tomu princip **kolegiální** je typický pro **samosprávu**.

3.4 Volební systém

V České republice se, stejně jako snad ve všech demokratických právních státech, uplatňuje **reprezentativní demokracie**. Ta spočívá v tom, že lid je zdrojem veškeré moci (moc konstitutivní), avšak moc nevykonává přímo, ale prostřednictvím svých reprezentantů²³. Tomuto pojetí, vyplývajícím z myšlenek abbé E. J. Sieyese během Velké francouzské revoluce²⁴, odpovídá i naše zakotvení v Ústavě České republiky, podle níž je *lid zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní* (čl. 2 odst. 1). To rozvíjí Listina základních práv a svobod²⁵ ve svém článku 21, podle něhož *občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců* (odst. 1), přičemž *občané mají za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím* (odst. 4).

Co se týče tzv. komunálních voleb (tj. voleb do zastupitelstev obcí), ty jsou založeny na 4letém funkčním období, přičemž členové zastupitelstev jsou *voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva* (čl. 102 odst. 1 Ústavy ČR). V případě komunálních voleb se uplatní **poměrný (proporcionální) systém zastoupení**, který na jedné straně odhalí aktuální rozložení politických sil a podle toho jsou přidělovány

²² VEDRAL, Josef. *Obecné principy organizace a činnosti veřejné správy*, s. 8.

²³ ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie. Srovnávací analýza demokratických politických systémů*, s. 43.

²⁴ Tamtéž, s. 43.

²⁵ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

mandáty, avšak na druhou stranu vede k tomu, že se obtížněji formuluje většina a exekutivní koalice a zástupci vítězných subjektů jsou více závislí na stranických strukturách než na voličích²⁶. Úplná „loajalita“ zvoleného zástupce lidu vůči tomu, za koho byl člen zastupitelstva zvolen, je ale v přímém rozporu s tzv. volným neboli reprezentativním mandátem²⁷, což je naprosto zásadní a nepominutelná charakteristika zastupitelské demokracie, kdy člen zastupitelstva není vázán žádnými příkazy, pokyny, nařízenými, ba naopak je povinen hlasovat a svůj mandát vykonávat pouze podle svého svědomí. Není tedy vázán ani subjektem, za nějž kandidoval, ani příkazy a pokyny voličů²⁸.

Organizace voleb do zastupitelstev obcí (a hlavního města Prahy a jeho městských částí) je upravena zákonem č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších předpisů, kdežto volby do zastupitelstev krajů upravuje zákon č. 130/2000 Sb. Právo volit má občan obce za předpokladu, že jde o *státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci přihlášen k trvalému pobytu, a státní občan jiného státu, který v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci přihlášen k trvalému pobytu a jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv*²⁹ a u něhož nenastala některá z překážek výkonu volebního práva³⁰. Právo být volen, tzn. kandidovat, má *každý volič, u kterého není překážka ve výkonu volebního práva* specifikovaná zákonem³¹.

Samotný počet získaných hlasů ještě není směrodatný. Získané hlasy je potřeba přepočítat na mandáty. Převádění hlasů voličů na mandáty je založeno na tzv. volební formulí. V České republice se při volbách do zastupitelstev obcí (územních samosprávných celků

²⁶ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR*, s. 53.

²⁷ § 69 odst. 4 zákona o obcích: *Člen zastupitelstva obce vykonává svůj mandát osobně a v souladu se svým slibem a není přitom vázán žádnými příkazy.*

²⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 67.

²⁹ § 4 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb.

³⁰ § 4 odst. 2 zákona č. 491/2001 Sb.: *Překážkami výkonu volebního práva jsou*
a) *zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody,*
b) *omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva,*
c) *zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu, nebo*
d) *výkon vojenské základní nebo náhradní služby, vyžaduje-li to plnění povinností z této služby vyplývajících, nebo služba vojáka z povolání v zahraničí.*

³¹ § 5 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb.

obecně) používá **d'Hondtova** metoda³². Ta spočívá v přepočítání volebního zisku podle volebního dělitele „1, 2, 3, ..., n“ („n“ označuje celkový počet rozdělovaných mandátů). Za zmínku ovšem stojí, že původní zákon č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, v § 41 odst. 2³³ využíval d'Hondtovu metodu v upravené podobě, neboť se počty hlasů pro strany postupně dělily řadou celých lichých čísel (1, 3, 5, 7 atd.), bez dalších podmínek, kterými by došlo k omezení vstupu stran do skrutinia. Pro potřeby této práce je ovšem stěžejní, nikoli jak se přepočítávají hlasy, ale jak se hlasy získávají. Problémem zejména na malých obcích totiž bývá, že ne vždy se nalezne dostatek občanů obce, kteří se chtějí aktivně zapojit do dění v obci a do voleb kandidují. Nejde tedy o soutěž politických stran, ale mnohdy o boj s vlastní pasivitou a odmítáním přijmout odpovědnost a rozhodování. Snad při každých volbách se naleznou obce, ve kterých není tzv. postavena kandidátka, resp. kandidátka s dostatečným počtem kandidátů. V takovém případě se vkládá osud obce do rukou státu, neboť základní činnosti v obci vykonává **správce obce**³⁴, což je zaměstnanec odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra, který má však velmi omezené pravomoci³⁵.

3.5 Vybrané aspekty komunální politiky

Kromě systému voleb do zastupitelstva obce, kdy lze bez nadsázky označit volební právo za nejdůležitější z politických práv občana, je nutno vnímat i další práva občanů obce, pomocí kterých může občan participovat na správě věcí veřejných. Katalog práv občana obce je zakotven především v § 16 odst. 2 zákona o obcích³⁶. Z těch nejdůležitějších, která

³² BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 58–59.

³³ *Místní volební komise po přezkoumání zápisů okrskových volebních komisí zjistí, kolik hlasů bylo odevzdáno pro každého kandidáta na kandidátní listině a kolik pro každou kandidátní listinu. Poté dělí celkový počet platných hlasů, který obdržela kandidátní listina postupně lichými čísly počínaje jednou, třemi atd. tak, aby počet dělicích operací odpovídal počtu kandidátů, kteří jsou na kandidátní listině.*

³⁴ § 98 odst. 1 písm. a) zákona o obcích: *Ministerstvo vnitra jmenuje správce obce z řad zaměstnanců státu zařazených do Ministerstva vnitra, neuskuteční-li se v obci vyhlášené volby do zastupitelstva obce pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce.*

³⁵ Podrobnosti upravuje § 98 zákona o obcích.

³⁶ *Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo*

a) volit a být volen do zastupitelstva obce za podmínek stanovených zvláštním zákonem,

b) hlasovat v místním referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem,

c) vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem,

d) vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce,

mají praktický dopad na rozhodování volených zástupců lidu, patří právo účastnit se veřejných zasedání zastupitelstva obce a v průběhu celého zasedání se vyjadřovat k projednávaným věcem, samozřejmě v mantinelech stanovených jednacím řádem, pokud je vydán a pokud jednací řád svými pravidly toto zákonné oprávnění neznemožňuje. Jde totiž o to, že občan obce má právo se vyjádřit ke všem bodům projednávaného programu dříve, než bude projednávání bodu ukončeno, zpravidla hlasováním o návrhu usnesení³⁷.

Tomuto právu v praxi dost často předchází právo požadovat projednání určité záležitosti v samostatné působnosti zastupitelstvem obce. Zákonodárce ovšem občanovi nedává záruku vyslyšení jeho žádosti ve všech případech, neboť rozlišuje mezi tzv. prostou a tzv. kvalifikovanou žádostí, tzn. podepsanou minimálně 0,5 % občany obce. V prvním případě totiž stačí, aby se žádostí bylo zastupitelstvo obce seznámeno, a zákonu je učiněno zadost (žádost tím bude „projednána“), i když bude hned na počátku odmítnuta a nebudou se jí členové zastupitelstva věcně zabývat, a to na rozdíl od kvalifikované žádosti, kde je nezbytné žádost věcně posoudit a zaujmout v dané věci stanovisko³⁸.

Mezi další práva občana obce patří tak trochu archaické právo nahlížet do vybraných dokumentů orgánů obce, tj. v úředních hodinách fyzicky v budově úřadu. Z vlastní zkušenosti může autorka potvrdit všeobecně uváděnou informaci, že tohoto práva dnes, v uspěchané době, málokdo využívá. Občané se zájmem o dění v obci spíše sledují internetové stránky obce a úřední desku, jejíž obsah se zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup, namísto čtení úřední desky umístěné někde na budově úřadu či na náměstí. A pokud občan potřebné informace nedohledá, má možnost požádat o zaslání informací. Právo na informace, jež je zakotveno v čl. 17 Listiny základních práv a svobod, upravuje zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, případně zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí.

e) nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy,

f) požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů,

g) podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty; orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů.

³⁷ Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 3/2008 dostupné na <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/dokumenty-odk-2008.aspx> (citováno dne 21.02.2017).

³⁸ *Práva občanů obce (obecná část). Edice dobré správní praxe, s. 50.*

I když rozhodovací pravomoc v systému zastupitelské demokracie mají volené orgány obce, občané se mohou zapojit do práce v iniciativních a poradních orgánech. Občané tak mohou lépe kontrolovat činnost volených zástupců a realizaci volebních programů jednotlivých politických stran, mohou také lépe projevit své preference a potřeby v oblasti lokálních a regionálních statků a služeb.³⁹ Z této myšlenky vychází podstata obsazování výborů zastupitelstva obce, neboť malý počet členů zastupitelstva značí to, že volení zástupci lidu nebudou schopni obsadit všechny pozice a dostatečným způsobem vykonávat tuto činnost (přinášet návrhy a připomínky apod.). A to nemluvě o tom, že každý není odborník na všechno, a proto je logické, že se do poradních, iniciativních a kontrolních orgánů jmenují občané obce, kteří jsou znalí dané problematiky (pokud opomineme praxi spíše ve větších městech a v krajích, kde občas je důležitější než odbornost politická příslušnost).

V neposlední řadě je třeba zmínit právo každého, tj. nejen občanů, se sdružovat a prosazovat své zájmy. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, byl zrušen a byl při rekodifikaci soukromého práva nahrazen úpravou obsaženou v občanském zákoníku. V praxi se obyvatelé obce sdružují především za účelem výkonu svých zájmů a koníčků (např. včelaři, zahrádkáři, hasiči, myslivci, sokolníci), avšak se mohou sdružovat i za účelem prosazování veřejných (obecních) zájmů. Tím se myslí například ekologičtí aktivisté, kteří výrazným způsobem mohou ovlivnit plány a vize volených zástupců lidu, a to díky jejich právu být účastníky stavebních a jiných podobných řízení. V kontextu politického procesu na lokální úrovni typu obce Rasošky jde jednak o to, že některé skupiny sdružených občanů v minulosti využili své pasivní volební právo a sestavili kandidátku sdružení nezávislých kandidátů, a jednak o to, že tyto spolky a jiné organizace musejí být rovněž řízeny a jejich vnitřní organizace bývá zpravidla i finančně náročná. Tím vzniká prostor pro analýzu prosazování zájmů spolků atd. ve vazbě na rozpočet obce.

3.6 Hospodaření obce

Obec je povinna využívat svůj majetek účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti; přitom je povinna pečovat o zachování a rozvoje svého majetku (§ 38 odst. 1 zákona o obcích). Nejvýznamnějším

³⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů. Teorie a praxe*, s. 15.

nástrojem, který dává jakási pravidla každodenního fungování, je rozpočet obce, který lze označit za finanční plán, jímž se řídí financování obce (§ 4 odst. 1 rozpočtových pravidel). Na tento každoročně schvalovaný dokument lze pohlížet ze tří úhlů pohledu – jako na bilanci příjmů a výdajů, jako na finanční plán a jako na nástroj pro prosazování cílů obecních a regionálních politik⁴⁰.

Rozpočet obce tvoří daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a dotace. Výdaje se rozlišují dle druhu na běžné a kapitálové. Výdaje se pak dále rozlišují podle účelu na služby pro obyvatelstvo, zemědělství a lesní hospodářství, sociální věci a politika zaměstnanosti, všeobecná veřejná správa a služby, bezpečnost státu a právní ochrana a průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. Vyhláškou⁴¹ se stanoví rozpočtová skladba pro jednotné členění výdajů a příjmů, které je uplatňováno v rozpočtech organizačních složek státu, při sledování plnění státního rozpočtu, čerpání rezervního fondu organizačních složek státu, pohybech na účtech státních finančních aktiv, v rozpočtech státních fondů, při pohybech na účtech pro řízení státního dluhu a při plánovaných a skutečných pohybech na účtu rozpočtů a ostatních peněžních fondů obcí, krajů, regionálních rad regionů soudržnosti a dobrovolných svazků obcí. S uplatněnou výjimkou pro fond cizích prostředků, fond sdružených prostředků a fond podnikatelské činnosti. Rozpočtová skladba dle druhu příjmů a výdajů rozlišuje třídění z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového, konsolidačního, z hlediska jejich zdroje a třídění výdajů z hlediska příslušnosti ke zvlášť sledovaným celkům – doplňkové. Rozpočtová skladba obsahuje dále třídění výdajů z hlediska jejich příslušnosti k programům podle § 12 a 13 rozpočtových pravidel, třídění účelových výdajů, transferové a strukturální třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich věcné podstaty. Rozpočet obce je má být schvalován jako vyrovnaný, případně jako přebytkový ; jako schodkový jej lze (na rozdíl od státního rozpočtu) schválit za velmi přísných podmínek.

Základem přípravy rozpočtu obce je kromě plánu realizovat vize (investiční záměry apod.) znát příjmovou stránku, která se odvíjí od rozpočtového určení daní⁴², a to daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitých věcí a daně silniční. Dle § 4 odst. 1 tohoto zákona určení daňových příjmů rozpočtů obcí, které tvoří výnos daně

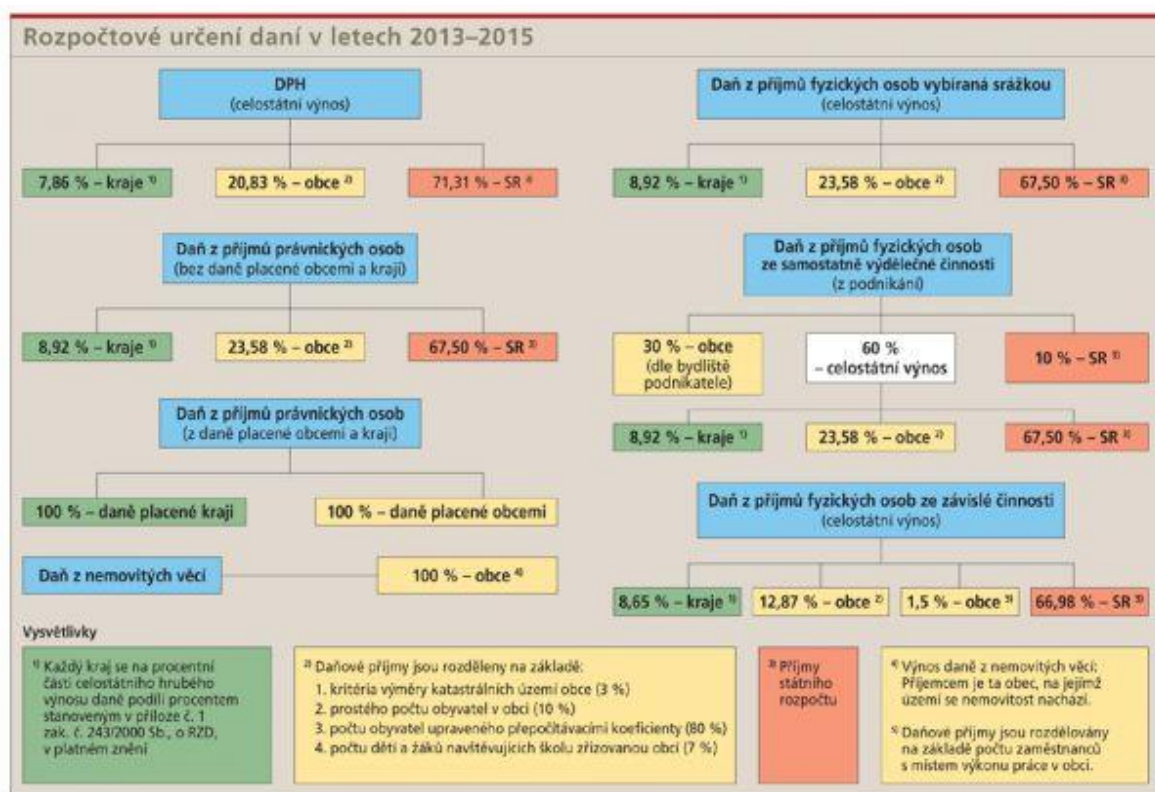
⁴⁰ CÍSAŘOVÁ, Eliška, PAVEL, Jan. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*, s. 24.

⁴¹ Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů.

z nemovitých věcí, platí pro obec, na jejímž území se nemovitost nachází. Dále daňový příjem tvoří 20,83 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty, podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, kterou odvádí zaměstnavatel jako plátce daně podle zákona o daních z příjmů.

Obrázek č. 1: Rozpočtové určení daní

Zdroj: Ministerstvo financí

Jednou z rozpočtových položek, které poměrně výrazným způsobem ovlivňují výši výdajové stránky rozpočtu, jsou transfery třetím osobám, tj. dotace poskytované obcím. Rozhodnutí o poskytnutí dotace nad 50.000 Kč a o uzavření veřejnoprávní smlouvy náleží do vyhrazené působnosti zastupitelstva obce⁴³. Poskytování dotací do 50.000 Kč včetně zákon o obcích výslovně neupravuje, proto spadá tato pravomoc do nevyhrazené pravomoci rady obce (§ 102 odst. 3 zákona o obcích), přičemž v obcích, kde není rada obce volena, vykonává tuto pravomoc starosta obce⁴⁴. Podrobnější pravidla upravuje zákon

⁴³ § 85 písm. c) zákona o obcích: *Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 50.000 Kč v jednotlivém případě fyzickým nebo právnickým osobám a uzavření veřejnoprávních smluv o jejich poskytnutí.*

⁴⁴ § 99 odst. 2 zákona o obcích: *V obci, kde se rada obce nevolí, vykonává její pravomoc starosta, nestanoví-li tento zákon jinak (§ 102 odst. 4).*

o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů⁴⁵, a to zejména jak obsahové náležitosti žádostí a uzavřených veřejnoprávních smluv, tak uveřejňovací povinnosti, které jsou pod sankcí až 1 mil. Kč⁴⁶.

⁴⁵ Vizte § 10a až 10d zákona č. 250/2000 Sb.

⁴⁶ § 22a odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů: *Územní samosprávný celek, svazek obcí, městská část hlavního města Prahy nebo Regionální rada regionu soudržnosti se dopustí správního deliktu tím, že*

b) v rozporu s § 10c odst. 1 nezveřejní program,

c) v rozporu s § 10d odst. 1 a 2 nezveřejní veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci včetně dodatků.

4 Praktická část

V této „vlastní“ části práce, která je stěžejní, bude autorka aplikovat teoretická východiska vymezená v kapitole 3 v reálném prostředí obce Rasošky s akcentem na kontrolu zákonného postupu u vybraných právních jednání (např. poskytování dotací, uvádění doložek ve smyslu § 41 zákona o obcích) v rámci činnosti finančního a kontrolního výboru, aplikaci zákona o volbách do zastupitelstev obcí v podmínkách obce Rasošky, jakož i uplatnění práv občanů obce.

4.1 Obec Rasošky

Obec Rasošky leží v nadmořské výšce 262 m nad mořem, 4 km jižně od města Jaroměř na severovýchodě Čech, v Královéhradeckém kraji, v oblasti Kladské pomezí. Patří do regionu soudržnosti Severovýchod (NUTS 2), který tvoří Královéhradecký kraj, Liberecký kraj a Pardubický kraj.

Obrázek č. 2: Kraje České republiky dle ústavního zákona č. 347/1997 Sb.

Zdroj: <http://www.zemepis.com/images/mapyct/krajecr.jpg>

Jedná se o obec s tzv. základním rozsahem výkonu přenesen působnosti (obec typu I), tzn., že vykonává např. evidenci obyvatel, zajišťování voleb, řešení přestupků proti občanskému

soužití či povolování kácení dřevin rostoucích mimo les⁴⁷. Spadá pod správní obvod obce s rozšířenou působností Jaroměř. Město Jaroměř je pro obec Rasošky současně příslušným pověřeným obecním úřadem. Obecní úřad Rasošky nevede ani matriku. Obec Rasošky má dvě prostorové územní jednotky – části: Dolní Ples t. Vodní ples a Rasošky, přesto mají Rasošky jedno katastrální území, které je příslušno ke katastrálnímu pracovišti v Náchodě. Katastrální výměra obce je 550,98 ha, z toho zemědělská půda tvoří 478,62 ha a z této plochy jde o 398,85 ha orné půdy. Druh pozemku, jakým je ovocný sad (3,41 ha), lesní pozemek (4,33 ha) nebo vodní plocha (10,04 ha), tvoří jen malou plochu z celkové výměry. Počet obyvatel k datu 1. ledna 2017 bylo 689, z toho 620 v Rasoškách a 69 na Dolním Plesu. Z celkového počtu obyvatel je 341 žen a 348 mužů. Podle věku je z celkového počtu obyvatel, resp. občanů obce ve věku od 0–14 let 139 občanů, ve věku od 15–64 let 441 občanů a ve věku nad 65 let je to 109 občanů. Průměrný věk občanů se v obci Rasošky pohybuje kolem 38,5 let⁴⁸.

Tabulka č. 1: Pohyb obyvatel obce Rasošky v letech 1989–2015

Rok	Název obce	Stav 1.1.	Narození	Zemřeli	Přistě- hovali	Vystě- hovali	Prírůstek přirozený	Prírůstek migrační	Prírůstek celkový	Stav 31.12.
1989	Rasošky	542	8	7	35	25	1	10	11	553
1990	Rasošky	553	5	8	15	19	-3	-4	-7	546
1991	Rasošky	526	13	6	13	19	7	-6	1	527
1992	Rasošky	527	5	8	22	25	-3	-3	-6	521
1993	Rasošky	521	6	5	32	24	1	8	9	530
1994	Rasošky	530	5	9	12	21	-4	-9	-13	517
1995	Rasošky	517	5	5	16	5	-	11	11	528
1996	Rasošky	528	4	6	12	12	-2	-	-2	526
1997	Rasošky	526	7	5	23	4	2	19	21	547
1998	Rasošky	547	8	3	6	12	5	-6	-1	546
1999	Rasošky	546	2	9	11	18	-7	-7	-14	532
2000	Rasošky	532	5	3	31	9	2	22	24	556
2001	Rasošky	550	6	3	10	18	3	-8	-5	545
2002	Rasošky	545	10	6	21	19	4	2	6	551
2003	Rasošky	551	3	7	31	7	-4	24	20	571
2004	Rasošky	571	4	4	18	14	-	4	4	575
2005	Rasošky	575	9	7	17	11	2	6	8	583
2006	Rasošky	583	4	3	19	3	1	16	17	600
2007	Rasošky	600	8	2	12	21	6	-9	-3	597
2008	Rasošky	597	6	5	19	7	1	12	13	610
2009	Rasošky	610	6	4	10	12	2	-2	-	610
2010	Rasošky	610	8	6	33	13	2	20	22	632
2011	Rasošky	628	7	2	29	9	5	20	25	653
2012	Rasošky	653	7	9	21	16	-2	5	3	656
2013	Rasošky	656	9	7	20	11	2	9	11	667
2014	Rasošky	667	4	7	21	16	-3	5	2	669
2015	Rasošky	669	7	10	35	12	-3	23	20	689
			171	156	544	382	15	162	177	

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

⁴⁷ HORNÍK, Jan, KUŠ, Petr. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*, s. 32

⁴⁸ Viz https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&u= VUZEMI_43_574376 (citováno dne 20.01.2017).

Obec nezaostává ani ve výstavbě bytů, kdy v letech 1999 až 2003 bylo postaveno 7 dokončených staveb; v letech 2004 až 2008 celkem 12; v roce 2009 až 2013 se dokončilo 9 bytů a v letech 2014 až 2015 byla dokončena výstavba 7 bytů, z toho 7 v rodinných domech.

Tabulka č. 2: Byty ukončené a zahájené v Rasoškách za období 01.01.–31.01.2017

Byty ukončené a zahájené včetně typu budovy	
Počet dokončených bytů v rodinných domech 31	Počet zahájených bytů v rodinných domech 62
<ul style="list-style-type: none"> ❖ v nástavbách v rodinných domech 5 ❖ v nebytových budovách 1 ❖ ve stavebně upravených nebytových prostorách 6 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ v bytových domech 16 ❖ v nástavbách v rodinných domech 11 ❖ v bytových domech 13 ❖ v nebytových budovách 9 ❖ ve stavebně upravených nebytových prostorách 1
Počet dokončených bytů celkem 43	Počet zahájených bytů celkem 112

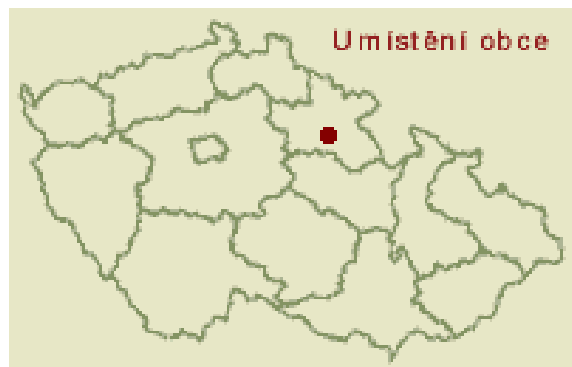
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Do občanské vybavenosti obce patří pošta, základní škola s prvním stupněm – tzv. malotřídka (1.–4. třída základního stupně) a mateřská škola. Zdravotnické zařízení, chráněná bydlení, domov pro seniory, denní stacionáře nebo sociální poradny se na území obce nevyskytují. Z obce Rasošek je dobrá dopravní dostupnost, která je ve vzdálenosti kolem 20 km do měst, jakým je například Hradec Králové (vzdálenost 20,6 km), Dvůr Králové nad Labem (vzdálenost 19,7 km), Česká Skalice (18,2 km) nebo Nové Město nad Metují (21,7 km). Katastrální pracoviště Náchod je vzdálené 27,9 km a pracoviště Finančního úřadu v Jaroměři je od obce Rasošky vzdáleno pouhých 5 km. Územím obce prochází cyklotrasa č. 4266 Černilov – Jaroměř (průběh trasy: Černilov, Hubiles, Smržov, Rasošky, Jaroměř).

Obrázek č. 3: Katastrální území Rasošek

Obrázek č. 4: Umístění na mapě ČR

Zdroj: www.mapy.cz

Zdroj: mesta.obce.cz

Statistická data o podnikatelské struktuře v obci Rasošky je rovněž s ohledem na počet obyvatel velmi zajímavá. Občané Rasošek jsou lidé podnikaví, různých oborů brašnářství, truhlářství, opravárenství, kadeřnictví, účetní, zprostředkovatelé, autoservis apod. K 31. prosinci 2016 podle právní formy bylo na území obce Rasošky registrováno celkem 170 podnikatelů, ale pouze 86 se zaznamenanou aktivitou. Z toho 70 jsou podnikající fyzické osoby, kdy 58 z nich podniká podle živnostenského zákona, 8 podniká dle jiného než živnostenského zákona a 4 jsou zemědělské podnikatelé. U zemědělských podnikatelů byla zjištěná aktivita u všech registrovaných podniků. Zbýlých 16 podnikatelů jsou právnické osoby, z toho je aktivních 11 obchodních společností, 1 akciová společnost a 1 družstvo. Ke stejnému datu provádí činnost v zemědělství, lesnictví, rybářství celkem 8 podnikatelů, v průmyslu 18, stavebnictví 12, velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel 14, doprava a skladování 3, ubytování, stravování a pohostinství 3, informační a komunikační činnosti 1, peněžnictví a pojišťovnictví 4, činnosti v oblasti nemovitostí 1, profesní, vědecké a technické činnosti 8, administrativní a podpůrné činnosti 1, veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení 2, vzdělávání 3, kulturní, zábavní a rekreační činnosti 1, ostatní činnosti 7.

Jako příklad významných podnikatelů, kteří pro obec představují nezanedbatelný příjem do rozpočtu obce díky podílu na daních z příjmů, jakož i významného zaměstnavatele, patří:

- **AGRO – Rejchrt, s. r. o.**, se sídlem Dolní Ples t. Vodní Ples 27, 551 01 Rasošky, IČO: 25282816 – provádí služby jakou je přeprava sypkých materiálů, kapalin, přepravu strojů a paletového zboží.
- **Jaromír Finger**, s místem podnikání Rasošky 53, IČO: 11055421 – truhlář, podlahář.
- **ZOSPOL, a. s.**, se sídlem Rasošky 83, IČO: 27463443 – předmětem podnikání je zemědělská výroba, pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor.
- **Oprávenství Rasošky, s. r. o.**, se sídlem Rasošky 201, IČO: 28765141 – společnost provádí opravy motorů nákladních vozidel, osobních a dodávkových vozidel, stavebních a zemědělských strojů a dále je autorizovaný servis vstřikovacích zařízení. V obci působí od roku 1992. Tato společnost obci přispívá také finančně – např. na zasedání zastupitelstva obce konaném dne 6. prosince 2016 byla schvalována darovací smlouva od dárce Oprávenství Rasošky, s. r. o., pro obdarovanou obec Rasošky formou peněžitého daru ve výši 50.000 Kč (dar byl určen pro blíže nespecifikované potřeby obce).
- **METAX CZ, s. r. o.**, se sídlem Rasošky 83, IČO: 28826868 – převažující činností firmy je povrchová úprava a zušlechťování kovů. Společnost zde působí již od roku 1990. Vzhledem k povaze činnosti muselo být v minulosti mezi touto společností a obcí řešeno, jak společnost nakládá s nebezpečným odpadem.
- **Ing. Vladimír Štursa**, s místem podnikání Dolní Ples t. Vodní Ples 20, 551 01 Rasošky, IČO: 10471081 – stavební práce.
- **Miroslav Dyrč**, s místem podnikání Rasošky 69, IČO: 10488171 – klempířství a pokrývačství.
- **Ing. Aleš Řada**, s místem podnikání Rasošky 88, IČO: 74934163 – provádění staveb, jejich změn a odstraňování, projektová činnost ve výstavbě, poskytování služeb v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.
- **Václav Rejchrt – TĚŽKÁ MECHANIZACE – AUTODOPRAVA**, s místem podnikání Rasošky 202, IČO: 12342076 – podnikatel provozuje od roku 1992 koncesovanou živnost: silniční motorovou dopravu nákladní a řemeslnou živnost opravu silničních motorových vozidel. Mechanizace společnosti byla využita při

obnově zeleně na Jílovém kopci, který je nově osázen 65 ks stromy (podrobnosti jsou uvedeny v podkapitole 4.3.1).

- **Vítězslav Holínský**, s místem podnikání Rasošky 205, IČO: 42254850 – malířství, lakýrnictví a natěračství.
- **Zdeněk Kadlec**, s místem podnikání Rasošky 166, IČO: 48651664 – silniční motorová doprava nákladní.
- **Zemědělské a obchodní družstvo Rasošky**, se sídlem Rasošky 83, IČO: 47468114 – rostlinná a živočišná výroba.

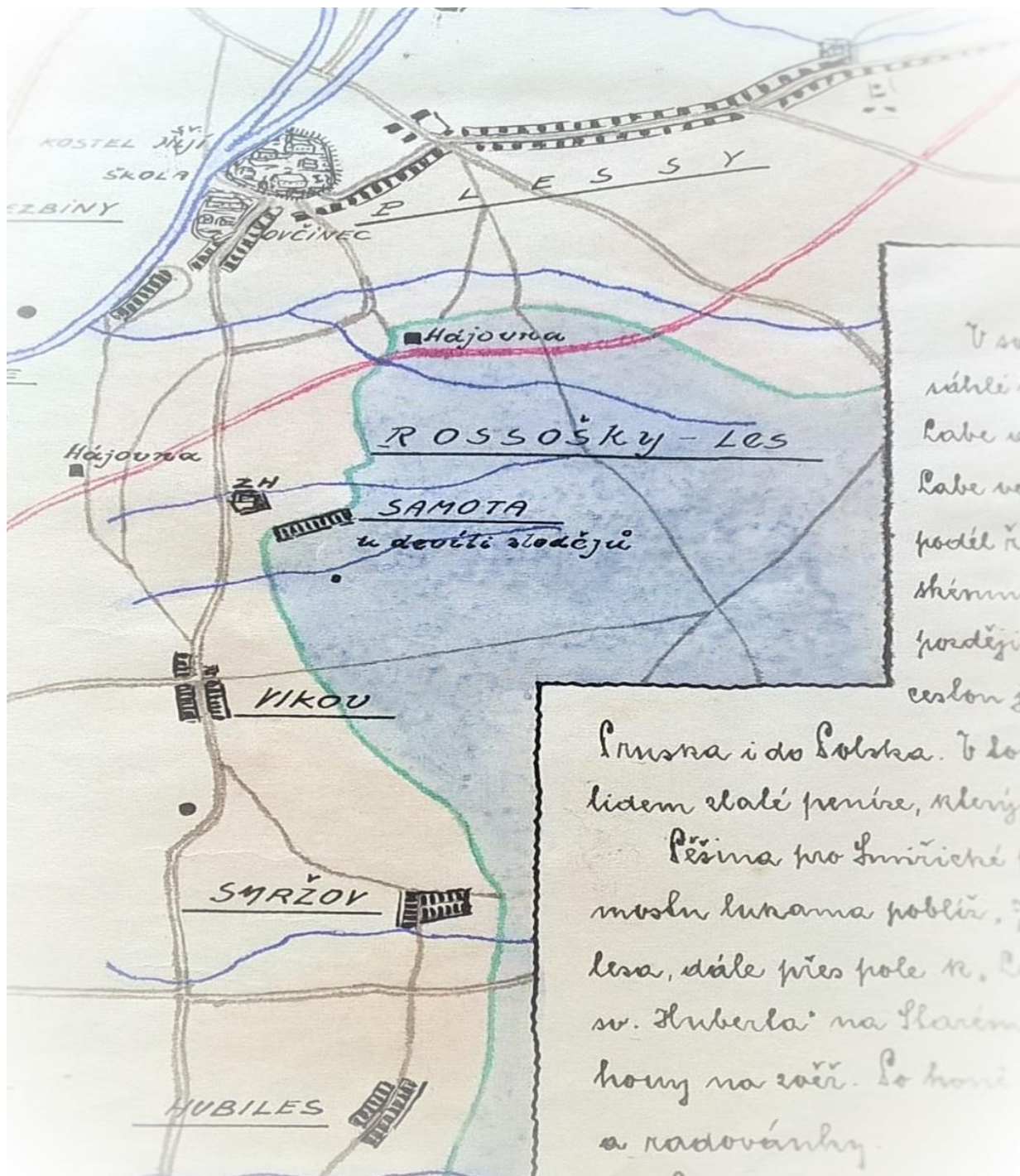
4.1.1 Historie obce Rasošky

Počátek vzniku obce je kladen do roku 1781 na místo, kde stával les „Rossošky“, přestože název lesa Rossošky je uváděn v církevních listinách „Libri recti onum“ již v roce 1546. Vznik obce je spojen se stavbou pevnosti v Josefově, tehdy zvaném Ples. Také v deskách zemských⁴⁹, kam se zapisovaly větší statky a panství, je uvedeno u převodu statku „Plesu“ z jednoho držitele panství na druhého, místem u okraje lesa při Rossoškách. Jiný zápis uvádí, že „tři rybníčky při okraji Rossošek leží“. Roku 1780 došlo k odkoupení vesnice „Ples“ i s přilehlým okolím od majitele smiřického panství císařskou komorou. Obyvatelům žijícím tehdy v „Plese“ bylo nařízeno se vystěhovat a byly jim prodány pozemky v již existujících okolních obcích nebo jim byla odprodána půda pro stavbu obydlí na místě, kde dříve stával les „Rossošky“. Potřeba usídlení poddaných ze zbořené části Plesu dala podnět k založení, za hranicemi pevnostního pásma, katastrální obce Starý Ples, Nový Ples a Rasošky s osadou Dolní Ples. Nové obce Nový Ples a Rasošky byly vybudovány ze dřeva, částečně i z rozebraných původních usedlostí⁵⁰.

⁴⁹ Zemské desky byly označovány jako „registra regalia“, které pravděpodobně sloužily jako pomocné záznamy pro zemského notáře nebo zemského písaře k zápisu majetku, který se pak stával dědičným majetkem rodu.

⁵⁰ Zdroje: Oblastní archiv Náchod, kronika obce, <http://www.pevnostjosefov.cz/>.

Obrázek č. 5: Zápisy o obci z roku 1780

Zdroj: Kronika obce Rasošky

Z historických památek obce lze zmínit zvoničku, pomník ukřižování, pomník svatých a lípu svobody zasazenou dne 13. dubna 1919.

Obrázek č. 6: Zvonička a pomník ukřižování

Obrázek č. 7: Pomník svatých

Zdroj: autorka

Obrázek č. 8: Lípa svobody

Zdroj: autorka

4.1.2 Znak a vlajka obce

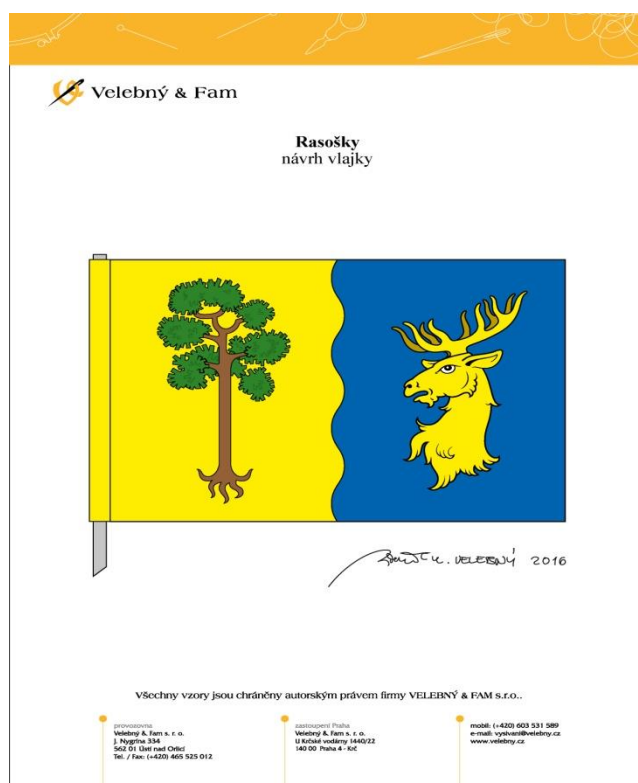
Obce mají právo používat vlastní symboly. Těmi hlavními jsou znak, vlajka a razítko (pečeť)⁵¹. Obec Rasošky patří od 14. února 2017 k těm obcím, které se mohou pyšnit znakem a vlajkou obce. K slavnostnímu předání z rukou předsedy Poslanecké sněmovny došlo k prostorách samotné Sněmovny. Vyhotovení návrhu znaku a vlajky předcházela

⁵¹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 64.

nejistá vize získání těchto obecních symbolů, neboť dle odborníka na heraldiku Stanislava Kasíka původní vyobrazení znaku obce neodpovídá historickým souvislostem. Vyjádření Stanislava Kasíka a podrobnosti k tomuto tématu jsou uvedeny v příloze č. 8.1.

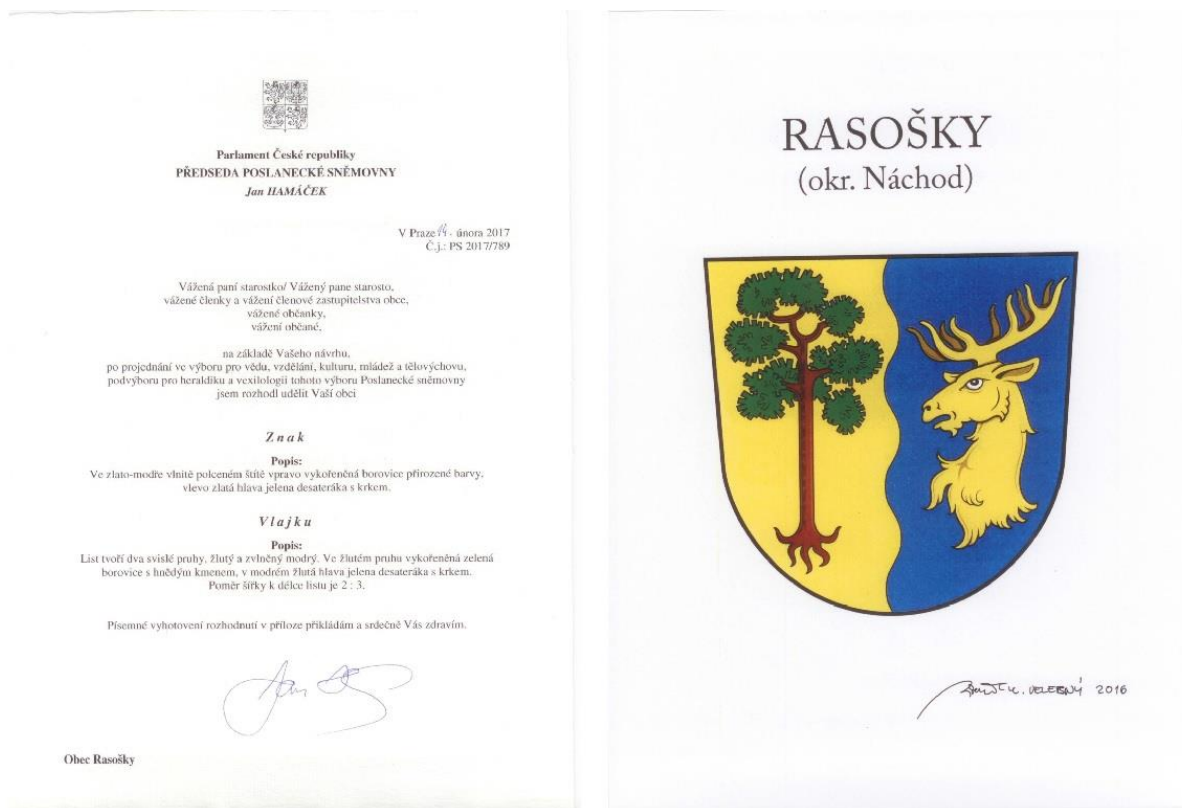
Nicméně se obec rozhodla o obecní symboly požádat, a proto pro heraldické zpracování znaku a vlajky bylo realizováno výběrové řízení na zpracovatele obou návrhů prostřednictvím jednoho člena zastupitelstva obce a předsedy a kulturního výboru Vladimíra Fišara. Na zasedání zastupitelstva obce konaném dne 6. října 2015 byla vybrána společnost VELEBNÝ & FAM, s. r. o., z Ústí nad Labem, která má v tomto oboru dlouholeté zkušenosti a také předložila nejvýhodnější nabídku v částce 12.100 Kč včetně DPH. Další dvě nabídky byly od Mgr. Jana Tejkala z Ostravy za 12.999 Kč včetně DPH a od společnosti Alerion, s. r. o., Brno za cenu 26.500 Kč bez DPH.

Obrázek č. 9: Vlajka obce Rasošky

Zdroj: Obec Rasošky

Obrázek č. 10: Znak obce Rasošky a dopis předsedy Poslanecké sněmovny

Zdroj: Obec Rasošky

4.1.3 Výsledky voleb do zastupitelstva obce v letech 1990–2014

Historie obce samotné se nutně odvíjí od toho, kdo stojí v jejím čele, jací zástupci občanů obce byli zvoleni, a to jak oni přistupují k výkonu získaného mandátu. V řádných volbách jednou za čtyři roky jde více méně o boj o přízeň voličů. Nejinak tomu je i v Rasoškách. Do zastupitelstva obce kandidovali jak ti, co v obci žijí od svého dětství (lze je označit za rodáky, kteří mají v obci trvalé bydliště od svého narození), tak ti, co se sice přistěhovali, ale dění v obci, ve které se rozhodli prožít svůj život, jim není lhostejné. Někteří se pokusili bojovat o přízeň voličů jen jednou, jiní to zkoušejí opakovaně (byť nepravidelně, např. ob jedno volební období), a jsou tací, kteří od roku 1990 kandidovali ve všech volbách (bývalý starosta a současný místostarosta Miloš Exnar či Vladimír Hynek).

Tabulka č. 3: Přehled kandidátů ve volbách v letech 1990–2014

	1990	M	1994	M	1998	M	2002	M	2006	M	2010	M	2014	M
Bardon Zdeněk									45					
Bardonová Ivana									43					
Baše Roman									34				42	
Berkovcová Ludmila									33					
Binar Petr													27	
Binarová Gabriela											32		36	
Brandová Vladimíra													45	
Brzková Jana											37		41	
Cestický Marián											38			
Čapek Oldřich					62									
Čuda Petr													41	
Čudová Iveta											34			
Exnar Miloš			47		51		55		59		63		67	
Exnarová Miluše														
Fišar Miloslav														
Fišar Radek									29		33			
Fišar Vladimír									32				40	
Hak Miroslav														
Hak Pavel									31		35		39	
Házová Pavla Ing.									35					
Hebelková (Nováková) Helena													59	
Holínská Simona									18				26	
Holínský Martin													28	
Höll František											40		44	
Horák Karel Ing.														
Hřivnová Hana Ing.													47	
Hynek Vladimír			39		43		47		51		55		59	
Izáková Jana									30		34			
Jonešová Milena									41					
Jouda Michal											33			
Kadlecová Hana									51				59	
Klemens Rudolf			40		44									
Klemensová Stanislava									51					
Koprda Robert									37					
Kotland Jiří Ing.									28		32			
Kotland Radek Ing.											31			
Král Jiří													38	
Krystová Martina Bc.									32		36		40	
Kulhánek Ladislav			34											
Kulhánek Stanislav														
Kunc Roman													24	
Kuncová Zdeňka							35		39					
Kunta Rudolf			58		62		66		70					
Kuntová Marta													74	
Mach Tomáš														
Majer Josef			50		54		58							
Marelová Stanislava							33		37					
Möller Petr			46											
Mrázik Imrich									45		49		53	
Panenka Milan							52							
Pavliš Václav											71			
Pilařová Iveta							34						45	
Pilařová Kristýna											30		34	
Plíhalová Milada													45	
Pokorná Jiřina			57		61		65		69					
Pokorný Miroslav														
Pouznar Pavel Ing.													50	
Prokeš Václav									59					
Rejchrt Václav Bc.											29			
Rejchrtová Gabriela									35		39		43	
Rezek Ondřej													26	
Rezek Oldřich					35		39		43		47		51	
Rund Martin													22	

	1990	M	1994	M	1998	M	2002	M	2006	M	2010	M	2014	M
Slavičková Miroslava									26		30		34	
Slezák Josef			36		40		44		48					
Slezák Miroslav									51					
Slezák Pavel							20							
Slezáková Eva Ing.													29	
Slezáková Eva st.														
Souček Petr									32				40	
Souček Zdeněk														
Součková Denisa									32		36		40	
Suchánek Martin													44	
Sychrovský Miroslav														
Špryňar Miroslav														
Štěpánová Božena									59					
Švancarová Jaroslava			57											
Švorcová Miluška			45		49		53		57				65	
Tázler Jaromír									37		41		45	
Trutnovský Zbyněk									44		48			
Vaněk Vladimír					43									
Vaňková Alexandra													58	
Vaňková Iveta													35	
Vlk Aleš					27		31		35		39			
Voslařová Věra													36	
Wencel Josef													40	
Zachařová Iveta							31		35				43	
Zouharová Iveta													22	
Zouharová Lidmila					33								49	
Zouharová Zuzana													24	

M = mandát

- Rodák (trvalý pobyt v obci od narození).
- Kandidát kandidoval v daném roce ve volbách do zastupitelstva obce (číslo představuje věk, který kandidát uvedl).
- Kandidát získal mandát.
- Kandidát získal mandát v průběhu funkčního období jako náhradník.

Zdroj: autorka, vlastní zpracování

Z tabulky č. 3 rovněž vyplývá, že i v Rasoškách se „své slávy“ dočkali náhradníci, kteří se výkonu mandátu ujali poté, co zanikl mandát jejich spolustranika či člena sdružení. Výměna členů zastupitelstva obce proběhla ve volebním období 2006–2010, kdy v září roku 2007 odstoupila ze zdravotních důvodů z funkce místostarostky Ing. Pavla Házová (čerpáno z osobního rozhovoru dne 27. března 2017). Dne 4. září 2012 složila svůj slib nova členka zastupitelstva obce Martina Krystová (autorka této práce), a to jako náhradnice za Ing. Jiřího Kotlanda, který odstoupil z důvodu nové pracovní pozice a náplně (v současné době je zaměstnán na Městském úřadě Jaromeř jako vedoucí odboru organizačních a vnitřních věcí). Zatím poslední případ nastoupivšího náhradníka nastal 16. října 2012, kdy odstoupila z funkce Jana Izáková a na její místo nastoupil Bc. Václav Rejchrt.

Pro zajímavost lze doplnit, že ve volebním období 1990–1994 došlo k jedné změně, a to že Ing. Karel Horák, který byl ve funkci starosty ke konci funkčního období, odstoupil a na jeho místo starosty byl zvolen Miloš Exnar, který se v této funkci udržel až do říjnových voleb roku 2010. Ing. Karel Horák (čerpáno ze zápisu schůze obecního zastupitelstva dne 4. srpna 1994 na Obecním úřadě Rasošky a z Oblastního archivu Náchod) požádal o uvolnění z funkce starosty z rodinných důvodů.

Tabulka č. 4: Volební účast voličů Zastupitelstva obce Rasošky v letech 1990–2014

Volby do Zastupitelstva obce Rasošky				
	Zapsaní voliči	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky
ROK				
1990	393	325	82,70	325
1994	394	284	72,08	284
1998	421	258	61,28	256
2002	424	257	60,61	257
2006	462	297	64,29	296
Volební účast občanů klesá.				
2010	494	277	56,07	275
2014	515	272	52,82	272

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Stručně lze zmínit i politickou příslušnost jednotlivých kandidátů, výsledky voleb v absolutních číslech a jiné zajímavosti. Tak například v roce 1990 bylo do voličských seznamů zapsáno 393 voličů. Voleb se zúčastnilo 325 občanů (82,7 %). Z odevzdaných 325 hlasovacích lístků bylo 311 platných a 14 neplatných. Počet volených členů zastupitelstva obce bylo 15. Komunistická strana Československa získala 1 mandát, Občanské fórum získalo 5 mandátů a Sdružení nezávislých kandidátů získalo celkem 9 mandátů. Celkově kandidovalo neuvěřitelných 97 občanů obce. Od té doby volební účast klesá a v roce 2014 byla nejnižší za celou dobu historie existence novodobé obce od roku 1990 – necelých 53 %.

Dne 10. prosince 1990 se konalo ustavující zasedání Zastupitelstva obce Rasošky a dle prezenční listiny byli přítomni všichni zvolení členové zastupitelstva mimo pana Miloše Exnara, který se omluvil. Mandátová komise prověřila platnost volby všech 15 členů zastupitelstva obce na základě osvědčení, které bylo vydáno místní okrskovou volební komisí v Rasoškách, a také na základě předloženého zápisu o výsledku voleb do obecního zastupitelstva ze dne 24. listopadu 1990. Mandátová komise neshledala žádné nedostatky

ani závady, a tak bylo přistoupeno k dalšímu bodu na pořad jednání, kterým bylo složení slibu. Text tehdejšího slibu člena obecního zastupitelstva zněl: „*Slibuji na svou čest a svědomí věrnost České republice a České a Slovenské Federativní Republice. Budu dbát vůle a zájmu lidu, řídit se ústavními a ostatními zákony České republiky a České a Slovenské Federativní Republiky a pracovat k tomu, aby byly uváděny v život.*“⁵² Do funkce neuvolněného starosty obce Rasošky byl zvolen Ing. Karel Horák, který byl tehdy zaměstnán u ČSD v Hradci Králové jako projektant (nejvyšší dosažené vzdělání – ČVUT Praha, fakulta elektro). Do funkce neuvolněného zástupce starosty nastoupil Miloš Exnar, který v té době byl zaměstnán u oblastní správy dálkových kabelů v Hradci Králové jako mechanik (nejvyšší dosažené vzdělání – učební obor). Tím, že zastupitelstvo obce mělo 15 členů, se povinně volila i obecní rada – do ní byli zvoleni Miloslav Pokorný, Jaroslava Švancarová a Josef Majer. Paní Jaroslava Švancarová poděkovala odstupujícím členům místního národního výboru za vše, co pro obec Rasošky v minulosti udělali. Paní Hana Majerová poděkovala za uznání jejich činnosti a popřála starostovi a nově zvoleným zastupitelům hodně úspěchů do další práce. Přidal se i pan Jan Vlášek, který po dlouholetých zkušenostech jako funkcionář vyzval všechny členy zastupitelstva, aby obhajovali na veřejnosti všechna rozhodnutí a aby nepodléhali kritice, poněvadž vždy jen ti čelní funkcionáři dovedli občanům vysvětlit a případně obhájit rozhodnutí zastupitelstva. Dále popřál všem hodně úspěchů do další práce.

V roce 1994 byly sestaveny 3 kandidátní listiny – tři sdružení nezávislých kandidátů (volby se konaly ve dnech 18.–19.11.1994). Oproti předchozímu volebnímu období došlo k podstatné redukci počtu členů zastupitelstva obce, kdy z dosavadních 15 byl počet snížen na 7, který je udržován od té doby až do současnosti. Celkový počet kandidujících byl pouze 11 (ale i tak bylo formálně „z čeho vybírat“).

V roce 1998 kandidovalo 5 subjektů – tři sdružení nezávislých kandidátů (byť v jednom sdružení byla pouze jedna kandidátka – Jiřina Pokorná, která mandát získala) a dva nezávislí kandidáti. Z 13 kandidujících občanů získalo mandát opět jen 7 členů zastupitelstva obce.

Další volby do zastupitelstva obce se konaly ve dnech 01.–02.11.2002. Kandidovalo celkem 15 zájemců. Celkem 6 občanů obce kandidovalo samostatně – uspěl pouze jeden

⁵² § 29 odst. 2 zákona č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení).

z nich (Rudolf Kunta). Zbytek kandidátů (4 a 5) byl sdružen ve dvou sdruženích nezávislých kandidátů (SNK Za Rasošky krásnější a SNK TJ Rasošky) – každé sdružení získalo po třech mandátech.

V roce 2006 se volby konaly ve dnech 20.–21.10.2006. Kromě dvou nezávislých kandidátů (kteří ani jeden mandát nezískali) kandidovalo 5 sdružení nezávislých kandidátů. O 7 mandátů se ucházelo celkem 37 občanů obce. Tři sdružení nezávislých kandidátů získala po 2 mandátech a jedno sdružení získalo 1 mandát.

O něco ustálenější byly volby v roce 2010 (volby se konaly ve dnech 15.–16.10.2010), kdy se o 7 mandátů ucházelo celkem 25 občanů obce sdružených do tří sdružení nezávislých kandidátů. Výsledky byly poměrně vyrovnané. Ve volebním období 2010–2014 došlo rovněž ke statisticky největší výměně členů zastupitelstva obce během volebního období. Jedním z důvodů může být i zklamání nad těžko se rodícími změnami, se kterými ten či onen občan kandidoval. Z rozhovoru s jedním z rezignujících členů zastupitelstva⁵³ vyplynulo, že neúspěch v prosazování novinek není jen byrokracie a překážky v legislativě, jak se často stává.

Ing. Jiří Kotland, bývalý člen Zastupitelstva obce Rasošky:

„Ano, vždy se něco nezdaří. Záleží opravdu hodně na tom, jak jsou informace podávány a v jaké míře, také záleží na volbě občanů v období voleb.“

V roce 2014 probíhaly volby ve dnech 10.–11.10.2014 a v Rasoškách kandidovalo rekordních (nepočítaje první polistopadové volby) 44 občanů obce sdružených do 5 sdružení nezávislých kandidátů. V kontrastu s tímto velkým zájmem o pasivní volební právo je historicky nejnižší míra volební účasti, tedy zájem o aktivní volební právo – necelých 53 %.

⁵³ Celý rozhovor je uveden v příloze č. 8.2.

Tabulka č. 5: Výsledky voleb do Zastupitelstva obce Rasošky v roce 2014

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
číslo	Název	abs.	v %				
1	Sbor dobrov. hasičů Rasošky	457	25,42	9	1 798,00	25,41	2
2	TJ Rasošky	318	17,69	9	1 798,00	17,68	1
3	RASOŠKY 2014 - 2018	447	24,86	9	1 798,00	24,86	2
4	Za rozvoj obce Rasošky	462	25,70	9	1 798,00	25,69	2
5	Fotbalisté Rasošky	114	6,34	8	1 798,00	6,34	0

Zdroj: Český statistický úřad

Rok 2014 byl životním milníkem nejen pro obec Rasošky a její občany coby voliče, ale i pro samotnou autorku práce, která kandidovala, a to dokonce na 1. místě SNK Za rozvoj obce Rasošky. *„Původně jsem již kandidovat nechtěla, ale nakonec jsem se nechala přemluvit. Někteří občané vyjádřili svou podporu, že je potřeba, mít v obci i zastupitele, kteří se nebojí dát najevo svůj názor a stojí si za ním. Nebojí se oponovat a vést diskusi,“* hodnotí zpětně své rozhodnutí Bc. Martina Krystová. Došlo tedy na sestavení kandidátky. Název sdružení nezávislých kandidátů SNK Za rozvoj obce Rasošky vyplynul z předchozích voleb, kdy Martina Krystová kandidovala s Ing. Jiřím Kotlandem a Janou Izákovou, kteří ze svého mandátu odstoupili, a díky tomu se Martina Krystová v roce 2012 ujala mandátu. Ing. Jiří Kotland a jeho nadšení pro potřebné změny v obci bylo tou hybnou silou, která vedla nejen autorku práce k volbám do zastupitelstva obce v roce 2006. Kandidátní listina nakonec čítala maximální možný počet 9 kandidátů, přestože někteří z oslovených potenciálních kandidátů již přislíbili svou kandidaturu v jiné volební straně, avšak kdyby to věděli dříve, rádi by bývali kandidovali za SNK Za rozvoj obce Rasošky.

Otázka zněla: *“Půjdete s námi na kandidátku?”* Mezi oslovenými byla i Kristýna Pilařová, která kandidovala s Oldřichem Rezkem. *„Paní Krystová, Vy jste moje krevní skupina. Líbí se mi, jak hovoříte a řešíte záležitosti na jednáních zastupitelstva. Bohužel jsem již svou kandidaturu podepsala v jiném SNK,“* vyplynulo z rozhovoru ze dne 29. července 2014. Stejného dne byl osloven i Pavel Hak, který za SNK Za rozvoj obce Rasošky kandidoval, ale uvedl: *„Mluvil jsem s Františkem Höllem a ten mi řekl, že je to velká škoda. Že kdyby*

to věděl, šel bych raději s Vámi, ale že za ním byl včera Oldřich Rezek a prohlášení kandidáta již podepsal jemu.“ Na základě kladných ohlasů od občanů se Martina Krystová rozhodla, že má cenu do voleb přeci jen jít a když nic jiného, dát lidem šanci si své kandidáty ve volbách vybrat, neboť čím víc jich bude, tím bude lepší výběr. Výsledkem byla velmi zajímavě složená kandidátka. V každém případě, ať už následný vývoj byl jakýkoli, lze uvedené hodnotit jako dobrou a neocenitelnou zkušenost. Mimo jiné slyšet od občanů při podepisování petice, co chtějí, jaké mají potřeby a přání. To posilovalo přesvědčení, že má smysl kandidovat a svého pasivního volebního práva využít, byť na úkor vlastního rodinného, event. profesního života.

Jinou kapitolou jsou ti občané obce, kteří nemají žádné ambice se podílet na správě věcí veřejných v obci Rasošky, ale alespoň jim není lhostejný osud obce s tím, kdo je v jejím čele. Například při dotazu na Pavlínu Kloubcovou dne 31. července 2014, zda půjde alespoň volit, odpověděla: *„Volit nechodím a nevím, co by se muselo stát, abych šla.“* Na reakci Martiny Krystové, zda se půjde alespoň zúčastnit veřejného zasedání zastupitelstva obce, kategoricky uvedla: *„Tam jsem snad v životě nebyla. Ať se tam třeba poperou, vždyť je to pořád stejný. Za ty roky vím, co říkám.“* O mnoho veselejší nebyla ani odpověď paní Gabriely Štursové, která na otázku, zda se někdy přijde podívat na zasedání zastupitelstva, reagovala slovy: *„Určitě ne, alespoň dokud tam bude Oldřich Rezek, tak ne. Znáám ho ze školy, a tak vím, co povídám. Vůbec nechápu, jak je možný, že je starostou.“*

Pozitivní reakce na SNK Za rozvoj obce Rasošky přišla od většiny dotazovaných, kteří kvitovali složení kandidátní listiny, neboť ta byla zajímavě složená co do povolání kandidátů, vítali „novou krev“, protože podle jejich názoru je minimálně třeba, aby někdo taky hlídal, co tam ti ostatní „vymýšlejí“, a aby to neměli tak jednoduché, protože si zastupitelé „dělají, co chtějí“. Proto se mnoho občanů ptalo, jak má volit, aby SNK Za rozvoj obce Rasošky získalo hodně hlasů.

Aktuální složení Zastupitelstva obce Rasošky:

- Oldřich Rezek (SNK RASOŠKY 2014–2018) – starosta
- Miloš Exnar (SNK TJ Rasošky) – místostarosta
- Ing. Pavel Pouznar (SNK Sbor dobrovolných hasičů Rasošky) – předseda finančního výboru

- Vladimír Fišar (SNK Sbor dobrovolných hasičů Rasošky) – předseda kulturního výboru
- Denisa Součková (SNK RASOŠKY 2014–2018) – předsedkyně kontrolního výboru
- Ing. Eva Slezáková (SNK Za rozvoj obce Rasošky) – předsedkyně stavebního výboru
- Bc. Martina Krystová (SNK Za rozvoj obce Rasošky)

Lze shrnout, jak je z výše uvedeného patrné, že ve volbách do Zastupitelstva obce Rasošky v minulosti kandidovali zpravidla nezávislí kandidáti nebo sdružení nezávislých kandidátů, což je pro českou lokální politiku typické⁵⁴. Dále, že velký vliv na samotné voliče má rovněž složení kandidátních listin či skutečnost, zda kandiduje či nekandiduje ten či onen občan obce.

4.1.4 Vesnice roku 2016

Za zmínku stojí snaha některých občanů obce se zapojit do soutěže Vesnice roku 2016. Z rozhovoru uskutečněného dne 5. dubna 2016 s Janem Rezkem, trenérem nejmladších fotbalistů, vyplynulo, že se na obecním úřadu dotazoval, zda by se obec Rasošky nechtěla zúčastnit výše uvedené, poměrně známé soutěže pořádané Ministerstvem pro místní rozvoj. Mezi podmínky soutěže náleží mj. vypracovaný plán investic obce alespoň na 3 roky s identifikací toho, v jakém horizontu a s jakými finančními prostředky hodlá jednotlivé akce zastupitelstvo obce realizovat. O této možnosti byla mezi zastupiteli vedena řeč na pracovní poradě konané v zimě 2014, ale padla shoda, že je vhodné vyčkat na další rok. Šlo o to, že v létě 2015 bylo počítáno s opravou jedné místní komunikace, přičemž rozkopaná ulice není to, co by hodnotitelé měli při své návštěvě obce vidět. Proto by se měly Rasošky účastnit soutěže o rok později, kdy bude už položen nový asfalt. Vstupní poplatek 1.400 Kč byl označen za zanedbatelný. Jak to ale celé vzniklo?

Dne 21. dubna 2016 kontaktoval Jan Rezek z Vlkova členku zastupitelstva obce Martinu Krystovou. Požádal o schůzku, a protože jeho žádost zněla poměrně naléhavě, k jejímu uskutečnění došlo ještě téhož dne. Vždyť člen zastupitelstva obce je ve veřejné funkci 24 hodin denně a 7 dní v týdnu, jak vyplývá ze zákona o obcích. Jan Rezek sdělil,

⁵⁴ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR*, s. 74.

že kontaktoval starostu Oldřicha Rezka a další členy zastupitelstva, aby se přihlásili do soutěže Vesnice roku 2016. Bohužel odcházel s pocitem, že oslovení zástupci obce o uvedenou aktivitu nejeví zájem, nicméně že podporu od některých zastupitelů má. Dotazoval se tedy i opoziční zastupitelky Marty Krystové, která mu sdělila, že je pro přihlášení obce do této soutěže. Uvedený bod by chtěl projednat na blížícím se zasedání zastupitelstva obce, což starosta obce odmítl, neboť se prý nestihne připravit podklad tak, aby „pozvánka“⁵⁵ byla vyvěšena na úřední desce 7 + 1 den před zasedáním, které by se muselo konat do konce dubna 2016, aby byla v termínu podána přihláška. Martina Krystová jej poučila o zákonné povinnosti a správném počítání času, tzn., že je to vše „malinko“ jinak, než říká pan starosta, ale i tak není čas otálet, a proto se oba vydali ihned za starostou obce Oldřichem Rezkem, aby svolal mimořádné zasedání zastupitelstva, neboť se to ještě dá stihnout. Martina Krystová v minulosti již několikrát upozorňovala (je nejméně dvakrát zaznamenáno v zápisech), že doba pro splnění povinnosti obecního úřadu zveřejnit informaci na úřední desce je 7 dní před zasedáním zastupitelstva tj. 7 x 24 hodin. Mezi dnem zveřejnění na úřední desce a dnem zasedání zastupitelstva obce by tedy mělo uplynout nejméně 7 celých po sobě jdoucích kalendářních dnů. Pokud by tedy na úřední desce byla dne 21. dubna 2016 zveřejněna informace o svolání „mimořádného“⁵⁶ zasedání zastupitelstva např. v 17:59 hodin, tak je možné, aby se od 18:00 hodin dne 28. dubna 2016 toto jednání konalo bez toho, že by došlo k porušování § 93 zákona o obcích. Starostu obce se nakonec podařilo přesvědčit a zasedání zastupitelstva bylo skutečně svoláno na den 28. dubna 2016⁵⁷. Obec Rasošky se soutěže Vesnice roku 2016 zúčastnila. Obecní úřad Rasošky obdržel oznámení o návštěvě hodnotící komise na den 23. června 2016 v čase 07:20 h – 09:20 h v počtu 10 členů (na prohlídku obce byly stanoveny dvě hodiny). Starosta obce svolal schůzku k organizaci prohlídky na den 16. června 2016 od 18:00 hodin. Přizváni byli myslivci, členové TJ Rasošky, zahrádkáři, zástupci ZŠ a MŠ a hasiči. Starosta obce přednesl návrh organizace – navrhl začátek prohlídky u kamene založení obce. Ing. Pavel Pouznar

⁵⁵ § 93 odst. 1 zákona o obcích: *Obecní úřad informuje o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce. Informaci vyvěsí na úřední desce obecního úřadu alespoň 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce; kromě toho může informaci uveřejnit způsobem v místě obvyklým.*

⁵⁶ Zákon o obcích pojem „mimořádné“ zasedání zastupitelstva obce nezná; je uvedeno, že každé zasedání zastupitelstva obce musí být veřejné.

⁵⁷ Martina Krystová se rovnou z toho zasedání omluvila, a to i za účasti Jana Rezka, protože věděla, že v té době bude pracovně mimo obec. Doplnila však, že kdyby bylo potřeba nebo z nějakých důvodů došlo k přerušení jednání např. na dvě hodiny, stačilo by dát vědět, neboť po 20. hodině byl plánován příjezd do Rasošek.

doporučil vyhlásit rozhlasem, aby občané v době prohlídky obce rozhodně neparkovali na zeleni.

Přestože se Rasošky vesnicí roku 2016 ani vesnicí Královéhradeckého kraje nestaly, autorka je pevně přesvědčena, že bez rychlé a komplexní akce všech zúčastněných stran a nadšení Jana Rezka by soutěž roku 2016 byla v obci Rasošky pouhým snem pro rok 2017 a ne realitou roku 2016, což by mohlo nadšence odradit. Rasošky obdržely alespoň *diplom komise za vedení dětí a mládeže ke sportu*, což i to je nemalý úspěch.

4.2 Kontrolní procesy v obci Rasošky

Jak již bylo výše uvedeno, základní fungování orgánů obce je zakotveno v zákonu č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Kontrolních mechanismů, majících bdít nad zákonným procesem výkonu veřejné správy, je několik. Mezi ty nejvýznamnější, byť pro svůj interní nezávazný charakter nejvíce opomíjený, patří kontroly realizované finančním výborem nebo kontrolním výborem, které se povinně zřizují ze zákona (vizte § 117 a násl. zákona o obcích). Výbory jsou iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstva. Zajišťují sběr a analýzu informací pro zastupitelstvo, podklady pro jeho rozhodování. Činnost výborů slouží pouze pro potřeby zastupitelstva, proto výbory nemohou nikomu ukládat jakékoliv povinnosti nebo úkoly; nejsou také oprávněny realizovat nebo iniciovat opatření k nápravě případných nedostatků (tato činnost patří zastupitelstvu)⁵⁸. Cílem činnosti finančního výboru by mělo být zejména dohlížení nad dodržováním povinnosti orgánů obce hospodařit s majetkem obce hospodárně, efektivně a účelně. Podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů se hospodárností rozumí takové použití veřejných prostředků, kdy stanovených cílů a úkolů dosahujeme s co nejnižším vynaložením zdrojů – podmínkou minimalizace použitých zdrojů je, že tyto cíle a úkoly jsou splněny za předpokladu dodržení odpovídající kvality; efektivností se rozumí takové použití veřejných prostředků, jímž se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů se srovnání s objemem prostředků

⁵⁸ HORNÍK, Jan, KUŠ, Petr. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*, s. 82.

vynaložených na jejich plnění a účelností se rozumí takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů⁵⁹.

Na druhou stranu obecně platí, že manažeři (v našem případě starostové) řídí činnosti a odpovídají za výsledky. Kontrolní pracovníci odpovídají za průhlednost těchto výsledků, resp. průhlednost jejich dosahování. Controlling jako takový však musí vykonávat manažeři (musí jej řídit), kontrolní pracovníci pomáhají budovat tento systém a podílejí se na něm⁶⁰. Jinými slovy řečeno, i sebelepší kontrola provedená finančním nebo kontrolním výborem postrádá smysl, pokud odpovědní pracovníci (zejména zastupitelé a starosta) nepřijmou adekvátní opatření k nápravě chyb a k zamezení jejich opakování.

4.2.1 Z činnosti finančního výboru

Podle § 119 odst. 1 zákona o obcích platí, že *finanční a kontrolní výbory jsou nejméně tříčlenné. Jejich členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu*. Složení finančního výboru bylo v roce 2013 následující: předsedkyně Bc. Martina Krystová a členové: Ing. Radek Kotland, Hana Kadlecová, Jana Izáková a Miroslav Slezák. Citované ustanovení zákona o obcích bylo v tomto dodrženo.

Ze zápisu z kontroly finančního výboru konané dne 6. března 2013 na Obecním úřadu Rasošky vyplývá, že předmětem kontroly byly: a) změny rozpočtu, plnění rozpočtových opatření, b) kontrola evidence smluv uzavřených obcí Rasošky a c) kontrola náležitostí a oprávněnosti dohod o provedení práce. Na základě plánu kontrolní činnosti finančního výboru byla provedena mj. kontrola plnění rozpočtových opatření (§ 16 rozpočtových pravidel), kdy byly ověřovány změny schváleného rozpočtu ve smyslu § 16 zákona rozpočtových pravidel, které se provádějí rozpočtovými opatřeními, jež se evidují podle časové posloupnosti. Rozpočtová opatření schvaluje zastupitelstvo. Bylo ověřováno, zda výdaji finančních prostředků předchází schválení rozpočtového opatření.

K namátkovému ověření bylo vybráno rozpočtové opatření č. 4/12, které bylo schváleno usnesením Zastupitelstva obce Rasošky dne 13. prosince 2012 č. 28. Byla schválena změna příjmů ve výši 42.723,00 Kč a změna výdajů ve výši 120.606,56 Kč. V tabulce č. 6 je

⁵⁹ Blíže vizte PŮČEK, Milan, OCHRANA, František. *Chytrá veřejná správa. Kohezní politika*, s. 120–122.

⁶⁰ PŮČEK, Milan, OCHRANA, František. *Chytrá veřejná správa. Kohezní politika*, s. 127.

uveden výčet těch schválených výdajů a datum jejich úhrady, u kterých došlo k uhrazení dříve, než bylo přijato rozpočtové opatření č. 4/12. V posledním sloupci je uveden počet dnů, kdy byl výdaj uhrazen před termínem schválení.

Tabulka č. 6: Přehled výdajů, které byly proplaceny před jejich schválením

Číslo Dokladu	Obsah dokladu	Částka v Kč	Datum úhrady	Počet dnů před termínem schválení
20120506	Dabona – zveřejnění projektu k zateplení školy	24.000 Kč	29.10.2012	45
20120539	Dabona – Sokolovna – výběrové řízení (dle mand. Smlouvy)	6.000 Kč	15.11.2012	28
2012615158	Gordic – předvádění programu	3.312 Kč	30.10.2012	44
1085112	p. Větmík – revize topení	6.449 Kč	08.11.2012	35
1204001507	Melco – zpracování mezd 10/12	2.544 Kč	09.11.2012	34
1204001569	Melco – zpracování mezd 11/12	3.389 Kč	06.12.2012	7
Celkem		45.694 Kč		

Zdroj: Finanční výbor Zastupitelstva obce Rasošky

Kontrolní zjištění: Z uvedené skutečnosti vyplývá, že téměř 38 % z celkových výdajů ve výši 120.606,56 Kč schválených rozpočtovým opatřením č. 4/12 bylo uhrazeno před schválením výdaje. Pokud je výdaj uhrazen dříve, než je schválen, jedná se o správní delikt podle ustanovení § 22a odst. 1 písm. c) rozpočtových pravidel (za správní delikt může příslušný finanční orgán uložit pokutu dle § 22a odst. 5 rozpočtových pravidel až do výše 1.000.000 Kč). Zákon upravuje pouze tři případy, kdy je možné nejprve uskutečnit výdaj prostředků, a následně provést rozpočtové opatření (na základě živelné pohromy, na základě pravomocného rozsudku soudu je nutné uskutečnit platbu, pokud obec obdrží prostředky na konci roku a je nutné je vyčerpat). K tomuto kontrolnímu zjištění bylo navrženo **opatření směřující k odstranění nedostatků:** Důsledně dodržovat zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, v daném případě realizovat úhrady v rámci schváleného rozpočtu, v případě nutnosti změny schválených ukazatelů až poté, co je přijato příslušné rozpočtové opatření. Zastupitelstvo obce bylo se závěry finančního výboru v souladu se zákonem o obcích seznámeno, avšak žádné opatření nepřijalo, ani nijak nekomentovalo pochybení zjištěná u postupu starosty, potažmo účetní, která výdaje proplatila, aniž by je měla rozpočtově

kryty. Lze bohužel doplnit smutnou skutečnost, že se četnost jednání a kontrol finančního výboru po volbách v roce 2014 rapidně snížila.

4.2.2 Z činnosti kontrolního výboru

Složení kontrolního výboru jak v minulosti, tak v současné době respektuje zákaz, aby jeho členy byly osoby uvedené ve výše citovaném ustanovení § 119 odst. 1 zákona o obcích. Četnost jednání kontrolního výboru není obecně příliš častá, proto byla jako příklad vybrána kontrola realizovaná v roce 2009.

Ze zápisu č. 1/2009 z jednání kontrolního výboru konaného dne 10. února 2009 na Obecním úřadu Rasošky⁶¹ vyplývá, že prvním bodem jednání byla kontrola návrhu příspěvku z rozpočtu obce pro ZŠ a MŠ Rasošky na rok 2009. Ve druhém bodě byla projednána kontrola návrhu rozpočtu obce na rok 2009, včetně příspěvku pro ZŠ a MŠ.

Předně je nutno namítnout, že kontrolní výbor Zastupitelstva obce Rasošky ze zákona o obcích může kontrolovat *plnění usnesení zastupitelstva obce a dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti; další kontrolní úkoly plní, pokud jej pověřilo zastupitelstvo obce* (§ 119 odst. 3 zákona o obcích). Zvláštní pověření zastupitelstvo obce pro kontrolní výbor nevydalo. Je tedy otázkou, zda kontrolní výbor „nepřekročil“ meze své působnosti, když prováděl kontrolu návrhu rozpočtu obce, což jednoznačně spadá do působnosti finančního výboru, který ze zákona provádí *kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce* (§ 119 odst. 2 zákona o obcích). Nicméně je třeba mít na paměti, že i tyto dva výbory jsou (vnitřními) kontrolními orgány zastupitelstva obce, proto je věcí samotného zastupitelstva obce, jak s předloženými informacemi naloží, byť se jedná například o informace získané jiným výborem, než zákonodárce zamýšlel. V tomto případě rovněž nelze opominout, že autorka práce byla členkou kontrolního výboru – bylo to však v době, kdy se s chodem veřejné správy teprve seznamovala, kdy byla za členku kontrolního výboru jmenována z řad občanů obce bez dosavadních zkušeností s touto funkcí a bez nadsázky se dá říci, že se

⁶¹ Přítomni byli Hana Kadlecová, Martina Krystová a předseda kontrolního výboru Ing. Jiří Kotland. Nepřítomen Vladimír Hynek. Přítomni byli dále účetní obce a ZŠ Rasošky Lidmila Zouharová, ředitelka ZŠ a MŠ Rasošky Ing. Monika Zmítková, členka zastupitelstva obce Milena Jonešová, starosta obce Miloš Exnar, místostarosta obce Oldřich Rezek, předsedkyně finančního výboru Miroslava Slavíčková a členové finančního výboru Jana Izáková, Miroslav Slezák a Ing. Radek Kotland.

ujala této funkce mj. proto, aby získávala znalosti a zkušenosti s obecním zřízením a učila se rozeznávat správné fungování orgánů obce a jejich orgánů. Z průběhu samotného jednání kontrolního výboru, který jednal na společném jednání s výborem finančním, však nevyplývalo zasahování do kompetencí finančního výboru.

Po diskuzi s ředitelkou školy nad tématem plateb za plyn za období od roku 2005 do 1. čtvrtletí 2008 bylo ze strany kontrolního výboru doporučeno ředitelce školy provést o letních prázdninách výměnu oken a zajistit nabídky vytipovaných uchazečů o tuto veřejnou zakázku. Dále kontrolní výbor doporučil řešit kompletní rekonstrukci topného systému organizace včetně zažádání o krajskou dotaci na tuto akci. Ředitelka školy nakonec stejně požádala o příspěvek zřizovatele „pouze“ ve výši 1.115.000 Kč, kdy předpokládané celkové náklady příspěvkové organizace byly očekávány ve výši 1.525.000 Kč a vlastní výnosy z doplňkové činnosti organizace měly být ve výši 410.000 Kč. Ředitelka organizace byla dotazována, zda již byl navýšen příspěvek z kraje za navýšení počtu dětí navštěvující ZŠ a MŠ Rasošky. Odpověď ze strany zástupců obce zněla, že se zvýšení promítne do příspěvku z kraje až od nového školního roku. Oproti předchozímu roku 2008 bylo ředitelkou školy pro rok 2009 požádáno o 100.000 Kč více, což ředitelka školy odůvodnila slovy: *„Škola se musí vymalovat z důvodu hygienických norem, zvýšil se také počet dětí, což se projevuje hlavně ve vyšších výdajích ve školní jídelně a navíc se předpokládá další růst cen plynu. Řešil se hospodářský výsledek organizace za rok 2008, který je zisk cca 3.000 Kč a finanční prostředky ve fondech školy. V rezervním fondu organizace je částka 270.534,88 Kč a v investičním fondu 118.509,10 Kč.“* Na základě tohoto zjištění bylo doporučeno financovat výměnu oken z fondů organizace a za tímto účelem požádat zastupitelstvo obce o vyjádření souhlasu, tzn. nikoli o navýšení příspěvku.

Z dalšího bodu programu jednání byl členům kontrolního výboru předložen návrh rozpočtu obce na rok 2009 s příjmy 5.183.900 Kč a výdaji 3.784.500 Kč. Navrženy byly nižší příjmy oproti skutečnosti roku 2008, neboť se očekával vliv ekonomické krize. K této části návrhu nebyly vzneseny připomínky. Oproti tomu navržené výdaje byly zvýšeny o následující akce a investice:

- Dolnopleská ulice v části od Štverákových po trafostanici u zahrádek včetně komunikace ke hřišti, a to od Kábrtových po Izákovi v částce předpokládaného výdaje 400.000 Kč.
- Chodníky ve Velké vsi, kde se jedná o případný spolupodíl k získané krajské dotaci v částce 800.000 Kč – s poznámkou, že bez získané dotace nebude akce v letošním roce realizována.
- Projekt výstavby sokolovny v částce předpokládaného výdaje 300.000 Kč.

Rozpočtované výdaje byly po úpravách navýšeny o 1.500.000 Kč na celkovou částku 5.284.500 Kč. Rozpočet obce byl nakonec navržen jako schodkový ve výši -100.600 Kč, kdy schodek měl být kryt přebytkem z minulých let.

Projednány byly také příspěvky pro zájmové, volnočasové a sportovní organizace. V rámci nákupu drobného dlouhodobého hmotného majetku (DDHM) bylo rozpočtováno 40.000 Kč. Počítalo se se zakoupením nové kopírky, jejíž provoz bude ekonomičtější. Plánována a i realizována byla také rekonstrukce kanceláře obecního úřadu s předpokládanými výdaji na opravu oken v částce 10.000 Kč, podlahy v částce 10.000 Kč, zateplením stropu 10.000 Kč a vybavení nábytkem, kde se předpokládal výdaj 50.000 Kč.

Došlo také na návrh finančně odměnit ty členy výborů, kteří nejsou zároveň členy zastupitelstva obce, neboť vykonávali svoji činnost doposud bezplatně. Návrh výše odměny byl ponechán na vedení obce. Je na zastupitelích, zda jsou s činností jednotlivých členů výborů zastupitelstva obce spokojeni a do jaké míry. Bylo dohodnuto, že návrh odměn bude projednán při schvalování rozpočtu obce na zasedání zastupitelstva. Tomu se tak skutečně stalo a bylo přijato usnesení, že členové výborů (obecně u všech) budou odměňováni částkou 100 Kč za každé jednání/kontrolu, a to zpětně jednou za rok.

4.2.3 Kontrola evidence smluv uzavřených obcí Rasošky

Namátkově byly kontrolovány smlouvy uzavřené obcí Rasošky se zaměřením na existenci doložky, kterou vyžaduje § 41 odst. 1 zákona o obcích⁶².

⁶² Podmiňuje-li tento zákon platnost právního jednání obce předchozím zveřejněním, schválením nebo souhlasem, opatří se listina o tomto právním jednání doložkou, již bude potvrzeno, že tyto podmínky jsou

Tabulka č. 7: Kontrola data podpisu vybraných smluv a doložky

Druh smlouvy	Obec jako	Druhá strana	Datum podpisu	Doložka
Smlouva o smlouvě budoucí o nájmu nebytových prostor	Pronajímatel	Nájemce: TJ Rasošky – Josefov	Rasošky 14.10.2010	NE
Kupní smlouva	Prodávající	Kupující: Sbor dobrovolných hasičů Rasošky	Rasošky 23.09.2011	NE
Smlouva o dílo	Objednatel	Zhotovitel: PROIS, a. s.	Hradec Králové 28.05.2008; Rasošky 04.06.2008	ANO (za připojenou doložkou chybí podpis starosty)
Smlouva o dílo	Objednatel	Zhotovitel: SURMPO, a. s.	Rasošky 08.11.2012; Hradec Králové 15.11.2012	NE
Smlouva o dílo	Objednatel	Zhotovitel: FORT 21, s. r. o.	05.02.2013	NE
Smlouva o dílo	Objednatel	Zhotovitel: PIS – PROJEKTSERVIS, spol. s r. o.	Jaroměř 13.12.2012; Rasošky 13.12.2012	NE
Smlouva o dílo	Objednatel	Zhotovitel: STRABAG, a. s.	Hradec Králové 26.06.2009	NE
Smlouva o dílo	Objednatel	Zhotovitel: GEMOS CZ spol. s r. o.	Rasošky 17.06.2008	ANO (za připojenou doložkou chybí podpis starosty)

Zdroj: Finanční výbor Zastupitelstva obce Rasošky, vlastní zpracování

Kontrolní zjištění: Doložka potvrzující splnění podmínek stanovených zákonem o obcích pro to které právní jednání není ve smlouvě uvedena v šesti případech z osmi kontrolovaných smluv. Ve zbývajících dvou případech je doložka připojena až za podpisy. Takto připojenou doložku lze přijmout, pokud za touto doložkou bude ještě podpis starosty, neboť v opačném případě se lze domnívat, že doložka byla připojena dodatečně,

splněny. Je-li listina touto doložkou obcí opatřena, má se za to, že povinnost předchozího zveřejnění, schválení nebo souhlasu byla splněna.

tj. aniž by ji smluvní strany viděly. Z doložky musí být znatelné kdo, kdy a jak právní jednání schválil. Dále zde musí být uvedeno, že byly splněny i případné další podmínky právního jednání, např. zveřejnění atd. Doložka se v listině uvádí před příslušnými podpisy, lze přijmout připojení doložky za podpisy, neměl by však chybět podpis starosty nebo osoby, která osvědčí naplnění požadavků zákona, ještě za touto doložkou. K tomuto kontrolnímu zjištění finanční výbor doporučil přijmout toto **opatření směřující k odstranění nedostatků**: Důsledně dodržovat zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, v daném případě ustanovení § 41 odst. 1. Pozn.: Uvedené doporučení je nutné realizovat i po 1. lednu 2014, kdy nabyl účinnosti zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva, který za uvedené ustanovení doplňuje větu: „*Je-li listina touto doložkou obcí opatřena, má se za to, že povinnost předchozího zveřejnění, schválení nebo souhlasu byla splněna.*“ To ovšem za předpokladu, že se tak skutečně stalo, neboť v opačném případě by se mohlo jednat o trestný čin podvodu. Zastupitelstvo obce bylo s výsledkem kontroly a navrhovaným opatřením seznámeno, a aniž by bylo přijato usnesení, následnou kontrolou bylo potvrzeno, že se postupuje dle doporučení kontrolního výboru (odpovědnost za správnost doložky byla delegována na účetní obce).

4.2.4 Kontrola náležitostí a oprávněnosti dohod o provedení práce

V oblasti kontroly personálií byla ověřována oprávněnost uzavřených dohod o provedení práce a dodržení právních předpisů – zejména zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Byla provedena kontrola hospodaření obce Rasošky v oblasti uzavřených dohod o provedení práce (dále též jako „DPP“) za rok 2012 uzavřených s 22 osobami. Ze zápisu z kontroly se lze dozvědět, že u jedné smlouvy není určena doba, za kterou je 50 Kč vypláceno, např. 50 Kč/h. V dalším případě je DPP uzavřena po vykonání činnosti (příprava obecního zpravodaje I. a II. čtvrtletí 2012 – dohoda je uzavřena 28. června 2012). Dále u jedné z DPP v celkovém rozsahu 300 h chybí určení odměny (ve výši 50 Kč/h). V případě dalších 13 DPP bylo zjištěno jejich uzavření následně po vykonání činnosti.

V případě účetní obce bylo zjištěno uzavření DPP na zpracování dokumentace pro výběrové řízení na ředitelku ZŠ a MŠ Rasošky (DPP byla uzavřena na 50 h po 100 Kč).

Jedná se však o práci – zajišťování výběrových řízení, které je standardní náplní práce účetní obce, případně se na zúřadování výběrových řízeních může podílet místostarosta. Pokud odvedená práce přesáhla běžný fond pracovní doby, měla být ohodnocena odměnou, nikoli uzavřením dalšího právního jednání v podobě DPP. V tomto případě došlo k porušení § 34b odst. 2 věta první zákoníku práce, dle které *zaměstnanec v dalším základním pracovněprávním vztahu u téhož zaměstnavatele nesmí vykonávat práce, které jsou stejně druhově vymezeny*. Tento postup je zároveň nevhodný z pohledu zákona o finanční kontrole, kde má obecní úřad zajistit hospodárný a efektivní výkon státní správy finančních prostředků. Z rozpočtového opatření č. 6/2012 se totiž dozvídáme, že výdaje na mzdové náklady byly zvýšeny o 12.820 Kč za 2 účetní.

Dále bylo zjištěno u dvou DPP, že odměny byly účtovány hodinově, avšak usnesením Zastupitelstva obce Rasošky ze dne 7. června 2011 č. 9 byly odměny schváleny za každé jednání 100 Kč. Tedy v případě návštěv jubilantů odměna za návštěvu, nikoli za hodinu. Takto bylo vyplaceno v jednom případě návštěva 19 osob (38 h x 100 Kč), tedy místo 1.900 Kč částka 3.800 Kč. V dalším případě návštěva 15 osob (30 h x 100 Kč), tedy místo 1.500 Kč částka 3.000 Kč.

Finanční výbor přijal k těmto kontrolním zjištěním tyto návrhy opatření směřující k odstranění nedostatků:

- 1) Ve smlouvách a dohodách vždy uvádět všechny podstatné náležitosti a informace, v daném případě u DPP hodinovou sazbu. Zároveň je nutné plně respektovat rozhodnutí zastupitelstva obce, v daném případě smluvní odměnu za návštěvu jednoho jubilanta ve výši 100 Kč, bez ohledu na počet osob, které se návštěvy zúčastnily. V daném případě by se mohlo jednat o neoprávněně vyplacené finanční prostředky, kdyby DPP nebyly uzavřeny platně.
- 2) Důsledně dbát na to, aby před započítáním výkonu práce byla vždy předem uzavřena příslušná smlouva/dohoda, zakládající předmětný pracovněprávní vztah, a to v souladu se zákoníkem práce.
- 3) Důsledně respektovat a dodržovat dohodnuté podmínky práce či schválené závazky a nevyplácet finanční prostředky v jiné výši, než je smluvně dohodnuto.

S výsledky kontroly a doporučeným opatřením k zamezení opakování chyby byly členové zastupitelstva obce seznámeni, vzaly je na vědomí bez přijetí usnesení, avšak i v tomto případě bylo v praxi nadále postupováno dle doporučení finančního výboru.

Tato poslední kontrola a její závěry byly po obci nesprávně interpretovány. Jak vyplývá z rozhovoru s paní Hanou Kadlecovou a panem Miroslavem Slezákem, členy finančního výboru, občanům se informace dostávaly v již neucelených podobách. Hana Kadlecová před komunálními volbami v roce 2014 řekla: *„Jak jsme řešili ty vyplacené prostředky za návštěvu jednoho jubilanta – zde nešlo o to, že by finanční výbor nepřál občanům být ohodnocen, dle úkonu, ale jde o to, že zastupitelstvo přijalo usnesení s nějakým opatřením a je nutné ze strany starosty, aby ta byla dodržována. Pokud tedy vznikla nějaká nová okolnost pro jiné než dohodnuté vyplácení výše odměn, je důležité, aby o takovéto záležitosti bylo jednáno a rozhodnuto zastupiteli obce, a to řádně, nikoli svévolně starostou.“* Miroslav Slezák k tomu dodal: *„Já už se k tomu snad ani nebudu vyjadřovat. Jak víte, s panem starostou je v tomhle těžké porřízení – on na to papírování prostě není.“*

Je otázkou, kdy budou předmětné oblasti předmětem kontroly státních orgánů, které mohou za zjištěná pochybení zpravidla ukládat i citelné sankce.

4.2.5 Účast občanů obce na zasedáních Zastupitelstva obce Rasošky v roce 2016

Autorka pro účely této práce vedla během roku 2016 evidenci hostů zúčastněných na veřejných zasedáních Zastupitelstva obce Rasošky. Hlavním cílem však bylo zjistit, který občan se zasedání zastupitelstev účastní víceméně pravidelně či zda jde o účasti ad hoc. Zasedání Zastupitelstva obce Rasošky se koná každé první úterý v měsíci od 18:30 hodin. Během prázdnin se zasedání zastupitelstva nekonají. Statistika byla rovněž vedena v reakci na zjištěnou skutečnost, že dle záznamů dostupných na obecním úřadu z let 2002–2010 vyplývá nízká účast občanů obce – pravidelně se účastnili 2 nebo 3 občané. Ostatní občané se zúčastnili v případě projednávání záležitostí, které ovlivňují jejich život v obci. V letech 2010–2015 tomu bylo podobně.

Završením této aktivity byla skutečnost, že Martina Krystová na konci roku 2016 předala třem vybraným občanům malý dárek jako poděkování za čas, který věnovali společně projednáváním záležitostem obce na úkor svého rodinného života.

Tabulka č. 8: Účast občanů obce na zasedáních zastupitelstva obce v roce 2016

Jméno a příjmení	Měsíc v roce bez 7 a 8									
	1	2	3	4	5	6	9	10	11	12
Anna Sychrovská				x		x	x	x	x	x
Hana Jedináková						x				
Helena Holínská							x			
Imrich Mrázik							x	x	x	x
Ivana Kulhánková								x		
Jana Orsini		x	x	x		x	x	x	x	x
Jaromír Finger							x	x	x	x
Jaroslav Blecha									x	
Jiří Urban							x			
Josef Slezák	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Kristýna Pavlíčková							x			
Lenka Mráziková							x	x	x	x
Martina Krystová ml.		x	x				x	x	x	x
Milena Jonešová						x				
Miroslav Slezák							x	x	x	x
Petr Morávek							x			
Petr Souček					x	x		x		
Radek Fišar							x			
Robert Pavlíček							x			
Roman Baše						x		x		
Věra Slezáková	x	x	x		x		x	x		
Vítězslav Holínský		x	x				x	x	x	x
Vladislava Sofilkaničová								x	x	
Zuzana Pavlíčková							x			

Zdroj: autorka, vlastní zpracování

Z tabulky je zřetelná zvýšená návštěvnost v měsících září, říjen a listopad. Projednávané záležitosti, které se občanů nějakým způsobem přímo dotýkají, mají vliv na zvýšenou návštěvnost na zasedáních zastupitelstva obce. V měsíci září, říjen a listopad se řešil projekt chodníky a parkovací stání Lumera. Dalším žhavým tématem, které přilákalo o nepoznání více občanů obce, byl nákup registrační pokladny pro nájemce Sport klubu (blíže vizte kapitolu 4.4.2).

Ve věci projektu chodníků a parkovacích stání Lumera, který byl projednáván na zasedání zastupitelstva obce dne 6. září 2016, bylo ze strany Martiny Krystové a Jany Orsini, která v této části obce bydlí, nabídnuto navštívit jednoho občana po druhém a s projektem je blíže seznámit. Důvodem této zvýšené angažovanosti byla nespokojenost s tím, že se vše řeší obvyklým způsobem, že informace o svolaném zasedání zastupitelstva je zveřejněna na internetové stránce obce a je stanoveno datum, do kdy se budou přijímat požadavky

na změnu. Zasedání zastupitelstva, kdy se tato záležitost projednávala, se konalo dne 6. září 2016 a občané měli čas na písemné připomínky pouze do 27. září 2016 do 17:00 hodin. Z předchozích zkušeností bylo zřejmé, že se vše odehraje o lidech, ale bez nich. Protože se jedná o zlepšení podmínek života občanů v obci, mělo by být bráno na zřetel jejich možné vyjádření, což ale mohou reálně učinit za předpokladu, že jim bude projekt dostatečným způsobem představen. Bohužel myšlenky o svolání veřejného projednávání či veřejné debaty jsou v současné době nepředstavitelné. A proto došlo k nápadu oslovit občany, jichž se projekt týká, přímo, za což byli vděční (obzvláště za situace, kdy členka zastupitelstva obce na své vlastní náklady nechala zvětšit plán projektu, aby byl pro občany lépe čitelný). Navíc byl vytvořen vzor dokumentu, do kterého mohli občané zaznamenat své připomínky, upozornění a návrhy, aby je administrace písemných požadavků příliš nezatížila. Ve většině případů to probíhalo tak, že při osobním jednání byl tento dokument společně vyplněn a občan jej už jen podepsal. Je otázkou, zda si občan přístup Martiny Krystové a Jany Orsini k potřebám občanů budou pamatovat alespoň do dnů konání dalších komunálních voleb.

4.3 Organizace (místní spolky) v obci a veřejná finanční podpora ze strany obce

Tato kapitola bude věnována zájmové samosprávě v obci Rasošky, tj. zájmovým spolkům a jiným organizacím, které rovněž uspokojují potřeby občanů obce. Zvláštní pozornost bude zaměřena na ty organizace nebo subjekty, které od obce získaly v roce 2016 veřejnou finanční podporu (dotaci, dar).

4.3.1 Myslivecké sdružení Paseky Rasošky, z. s.

Spolek „Myslivecké sdružení Paseky Rasošky, z. s.“, IČO 48651923, má sídlo v Rasoškách ev. č. 1. Spolek vznikl 14. srpna 1992, přičemž byl v souvislosti s nabytím zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zapsán dne 1. ledna 2014 do spolkového rejstříku, který pro obec Rasošky vede Krajský soud v Hradci Králové, jenž spolek zapsal v oddílu L, vložka 1334. Spolek byl založen za účelem společného výkonu práva myslivosti, ochrany přírody, krajiny a v ní volně žijící zvěře, zároveň i ochrany životního prostředí. Dalším účelem spolku je také společenská a kulturní činnost. Dne 4. března 2016

došlo ke změně názvu spolku z původního názvu „MS Paseky Rasošky, o. s.“ na „Myslivecké sdružení Paseky Rasošky, z. s.“ a téhož dne došlo rovněž ke změně sídla, neboť původně měl spolek sídlo na adrese Rasošky ev. č. 388.

Statutárním orgánem⁶³ je 5členný výbor (není překvapením, že členy tohoto statutárního orgánu jsou pouze muži)⁶⁴. Spolek zastupují ve všech záležitostech předseda nebo místopředseda výboru, a to každý samostatně. Kontrolním orgánem je revizní komise, která má 3 členy⁶⁵.

Z historie spolku se dozvídáme, že myslivecké sdružení se spojilo v rámci tří obcí Rasošky, Nový Ples a Vlkov. Organizace vyvíjela v obci činnost hospodářskou a kulturní, pořádání společenských plesů. Byly udržovány přátelské vztahy s Mysliveckým sdružením Kopaniny a Mysliveckým sdružením Království, kdy na tomto základě, těmto kolegům z horských oblastí, bez drobné zvěře, Myslivecké sdružení Paseky Rasošky umožnilo vykonávat právo myslivosti a lovu. Jejich činnost během roku spočívala při výsadbě remízu v Šutrech, ve vysázení 2 000 ks sazenic, vypuštění 250 ks kuřat z vlastní líhně, neboť na jaře myslivci sebrali celkem 500 koroptví a bažantích vajíček. V Šutrech, ve vlastních objektech líhně, se každoročně líhne na stovky koroptví a bažantů. V zemědělství odpracovali zdarma 290 hodin tříděním brambor a při těchto dobrovolných pracích pomáhali i během žní. Při výsadbě a údržbě mysliveckých zařízení odpracovali 500 brigádnických hodin. Odchytili 157 živých zajíců, odstřeleno bylo 476 bažantů a 676 zajíců.

V nedávné době vyjádřili někteří členové spolku myšlenku, zda by jim obec nemohla pomoci se získáním finančních prostředků na revitalizaci zeleně. Autorka práce v roli členky zastupitelstva obce s pomocí myslivců připravila projekt **„Obnova zeleně na Jílovém kopci“**. Návrh na zařazení tohoto bodu do programu již svolaného zasedání zastupitelstva obce, které se konalo dne 1. března 2016, předložila v souladu s § 94 odst. 1 ve spojení s odst. 2 zákona o obcích právě autorka práce. Pro členy zastupitelstva obce

⁶³ Viz <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=803863&typ=UPLNY>. (citováno dne 19.03.2017).

⁶⁴ Předseda výboru je Ing. Vladimír Rejchrt, Dolní Ples t. Vodní Ples 2, 551 01 Rasošky; místopředsedou je Jaromír Baše, čp. 1, 551 01 Vlkov; členem výboru a pokladníkem je Miroslav Novák, čp. 85, 551 01 Nový Ples; členem výboru – mysliveckým hospodářem byl zvolen člen Bc. Václav Rejchrt, čp. 202, 552 21 Rasošky, a posledním členem výboru je kulturní referent František Chlupatý, Okružní 238, Josefův, 551 02 Jaroměř.

⁶⁵ Předseda revizní komise je Miloslav Baše, čp. 87, 551 01 Vlkov, členem revizní komise jsou Jaroslav Šafář, Hubíles 26, 503 03 Smržov, a Ing. Jaromír Hájek, čp. 118, 552 21 Rasošky.

byla vytvořena prezentace, která byla přítomným členům zastupitelstva obce a hostům (občanům), kteří se zasedání zastupitelstva zúčastnili, rozdána (náklady na rozmnožení prezentace nesla sama členka zastupitelstva obce). Tomuto rozhodnutí předcházela rozhovor, který autorka práce vedla s hospodářem myslivců Bc. Václavem Rejchrtem a který byl veden na téma obec a spolupráce s organizacemi v obci. Z rozhovoru mj. vyplynulo, že již dříve měli myslivci zájem řešit úpravu stávajících stromů, tedy v mnoha případech torza stromů, která v místě Jílového kopce zbyla, avšak ke spolupráci s obcí nedošlo. Bc. Václav Rejchrt uvedl: *„Už jsme i přemýšleli, že obnovu zeleně provedeme vlastním nákladem. Je to tam v hrozném stavu. Nedávno jsme o tom opět zase hovořili.“* Martina Krystová vznesla (logický) dotaz, zda by byli myslivci ochotni provést práci v případě, že by se obec rozhodla zrealizovat obnovu zeleně na Jílovém kopci. Prvotní reakce byla: *„Předložím to na schůzi, která bude tento týden 28. ledna 2016, ale rozhodně už nyní říkám, že s tím obec může počítat, protože myslivci jsou pro úpravu Jíláku.“*

Z politického hlediska lze na tuto aktivitu pohlížet různou optikou. Autorka uvedenou spolupráci jednoznačně vítá a dokáže si představit novinový titulek „Rasošští myslivci podávají obci pomocnou ruku při obnově zeleně – přislíbili pomoc při odstranění starých dřevin a výsadbě dřevin nových“. Je tedy evidentní, že se Rasošky nevymykají standardu a že kromě využívání aktivního či dokonce pasivního volebního práva se občané zapojují do veřejného života v obci⁶⁶ ať už prostřednictvím členství ve výborech, tak aktivní účastí na akcích pořádaných obcí.

Na tomto příkladu lze demonstrovat, že je nutné perspektivně počítat s tím, že nové věci nevydrží věčně a bude nutné je rekonstruovat, případně i modernizovat či obměňovat. Nejedná se tedy pouze o to, že dnes sice máme prostředky na investici, ale budeme je mít i na rekonstrukci, obnovu a modernizaci?⁶⁷ A záleží zejména na starostovi, jak se k těmto aktivitám staví – zda je stratég či vizionář nebo zastánce udržení statu quo.

⁶⁶ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR*, s. 77–78.

⁶⁷ REKTORÍK, Jaroslav, ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kol. *Strategie rozvoje měst, obcí, region a jejich organizací*, s. 77.

Obrázek č. 11: Jílový kopec

Zdroj: autorka

Obrázek č. 12: Myslivecké sdružení

Zdroj: Myslivecké sdružení Paseky Rasošky

Otázkou tedy bylo, nikoli zda lze uvažovat o spolupráci, ale o jaké formě spolupráce má jít – jaká bude role obce a jaká myslivců. Jednou z variant je možnost získat dotaci z projektu „Podpora obnovy historické cestní sítě“, kde je nezbytnou podmínkou budovat tyto cesty nezpevněné. V případě budování cest v extravilánu obce možnost získat dotaci ve výši až 85 %. S ohledem na velmi krátký čas pro zpracování žádosti o dotaci byl s téměř hotovým nápadem seznámen starosta obce⁶⁸. Starosta obce Oldřich Rezek na zasedání zastupitelstva obce dne 5. dubna 2016 sdělil: „Povolení na vykácení stromů jsme již vystavili, s tím, že jednu stranu již vykáceli, a s tím, že druhou stranu vykácení na podzim.

⁶⁸ Citace e-mailu zasláného starostovi obce Oldřichu Rezkovi členkou zastupitelstva Bc. Martinou Krystovou:

„Dobrý den pane starosto, na základě našeho včerejšího rozhovoru posílám info k obnově zeleně na Jíláku – kácení stromů. Volala jsem na Agenturu ochrany přírody a krajiny, neboť je zprostředkujícím subjektem k Prioritní ose 4 v rámci OPŽP, a konzultovala některé kroky k odstranění dřevin. Důvodem je především využití potřebného potenciálu, který máme v našich myslivcích, a dále bylo také využito času, který se nám ke kácení dřevin do konce března (v době vegetačního klidu) nabízí, tak jak jsme o tom hovořili na zastupitelstvu. Myslivci mají v obhospodařování krajiny významné postavení a velice si vážím toho, že nabídli pomocnou ruku. Kdybychom chtěli v případě žádosti o dotaci uplatnit např. způsobilé výdaje na odstranění dřevin, přičemž bychom podávali výzvu (nevíme, kdo se přihlásí) a dále by výdaj byl způsobilým výdajem pouze v případě, že bude prokazatelně nezbytné k založení nové zeleně. Také by důvod kácení dřevin musel být podložen dendrologickým průzkumem. Jelikož myslivci nabídli svou pomoc, tak nám tento způsobilý výdaj odpadá, tj. nebudeme uskutečňovat, tak nebudeme používat v případné žádosti o dotaci. Tedy by bylo vhodné informovat občany na záměr, který v dané lokalitě máme, prostřednictvím zpravodaje, pokud to stihneme. Povolení kácení je v přenesené působnosti obce, pokud nemáme, jako obec, konkrétní formulář, tak stačí volnou formou uvést číslo pozemku, počet stromů a druh... např. že jde o jabloně v aleji atd., dále uvést důvod... špatný stav (rizikové stromy) a účel (za jakým účelem)... nová výsadba. Tedy ideální stav by byl vykácet a poté nová výsadba, ale nesmíme zapomenout na ochranu biodiverzity. Máme-li někoho např. nějakého přírodovědce, který by byl ochoten se do této lokality, před kácením, podívat a zároveň zjistil, že v nějakém torze stromu žije chráněný druh brouka, bylo by dobré tento strom nechat v místě k dožití. Tímto přístupem bychom postupovali v rámci udržitelného rozvoje.“

Domlouvali jsme se ohledně výsadby. Říkali, že by to taky vysadili např. formou brigády další rok na jaře. Prý předloží nějaký plán, jaký by se tam hodily stromy. Ale já nevím, jak s tou dotací, protože mně se tam nelíbí to, že to je ta nezpevněná cesta a že tam nemůžeme tu cestu dělat.“ Autorka práce oponovala: „Záleží na tom, co chceme v obci realizovat, a na to žádáme danou dotaci. Pokud budeme chtít obnovu zeleně, budeme žádat na obnovu zeleně, pokud s touto obnovou zeleně budeme zároveň chtít řešit obnovu historické cestní sítě, tak zažádáme zároveň i o tuto dotaci. Upozornila jsem, že tam je ta podmínka budovat tyto cesty nezpevněné. Tedy dá se to sloučit, ale pokud budeme cestu zpevňovat, tak nemusíme vůbec uvažovat o tom, že budeme žádat z podpory obnovy historické cestní sítě.“ Z jejich úst rovněž zaznělo, že by bylo dobré zachovat tradiční druhy stromů. „Otázka je, zda se půjde do dotace, anebo jestli se to neudělá, že nám to myslivci vysázejí a obec koupí nějaké stromy,“ reagoval starosta Rezek. Host Josef Slezák v rámci diskuze doplnil: „Chtělo by to udělat nějakou rozvahu. Kolik se tam vejde stromů, kolik by stály a jestli se to teda vyplatí. Jestli to stojí zato tu dotaci udělat.“ A nakonec to opravdu skončilo brigádou myslivců, kteří pomáhali sázet stromy zakoupené obcí. Přesto že nebyl učiněn ani pokus získat dotaci, stěžejní je, že se obnova zeleně již na další roky neodkládala a využila se nabídka samotných myslivců při realizaci akce. Z rozhovoru s Miroslavem Slezákem (26. března 2017) vyplynul sekundární pozitivní efekt – občané nejen že kladně hodnotí práci odvedenou myslivci, ale také samotné vyčištění remízky, neboť se tam dříve báli chodit.

Obrázek č. 13 a 14: Sazení nových stromů 19. března 2017

Zdroj: Myslivecké sdružení Paseky Rasošky

Myslivecké sdružení však slavilo alespoň dílčí úspěch, když získalo od obce Rasošky veřejnou finanční podporu ve výši 25.000 Kč určenou na podporu životního prostředí na úseku umělého chovu a vypouštění zvěře do volného prostředí a na ochranu a vypouštění ohrožených druhů, které se v dané honitbě vyskytují (smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu obce č. 1/2016). Pro zajímavost lze uvést, že v bodě „ostatní ujednání“ se příjemce zavazuje pomoci při pořádání dne dětí v obci Rasošky a dále se zavazuje uspořádat úklid v okolí komunikací v katastru obce Rasošky, čímž obec zároveň plní svůj úkol pečovat o všestranný rozvoj svého území.

4.3.2 Český svaz chovatelů, Základní organizace Rasošky

Další organizací působící v obci Rasošky je Český svaz chovatelů⁶⁹, Základní organizace Rasošky, se sídlem Rasošky 50, což je sídlo obce (korespondenční adresa jsou Rasošky 197), IČO 72028564. Jedná se o tzv. pobočný spolek, který je zapsán ve spolkovém rejstříku vedeného Městským soudem v Praze v oddílu L, vložka 47602 s datem vzniku 12. března 2009. Spolek byl založen za účelem zabezpečovat cílevědomě řízenou plemenitbu zvířat, zajišťovat zvyšování úrovně stávajících druhů a plemen, zlepšování užitkových vlastností, vylepšování exteriéru a provádět kontroly užitkovosti zvířat.

Statutárním orgánem⁷⁰ je 3členný výbor, resp. předseda, jednatel a pokladník⁷¹. Členové výboru zastupují pobočný spolek, navenek jedná předseda s jednatelem nebo jiná pověřená osoba. Kontrolním orgánem je 3členná revizní komise⁷². Revizní komise působí v pobočném spolku nezávisle na činnosti výboru. Na tomto místě považuji za vhodné se pozastavit nad skutečností, že předsedou výboru a členem revizní komise je Petr Všeťka, čp. 67, 551 01 Vlkov. Podle § 262 odst. 2 občanského zákoníku platí, že *neurčí-li stanovy další omezení, není členství v kontrolní komisi slučitelné s členstvím ve statutárním orgánu spolku ani s funkcí likvidátora* (revizní komisi pobočného spolku je v tomto případě nutno považovat za kontrolní komisi ve smyslu občanského zákoníku). Zdálo by se tedy, že jde o protizákonný stav a volba Petra Všeťky je do jedné z funkcí neplatná. Po bližším

⁶⁹ Zakladatelem je Český svaz chovatelů, se sídlem Maškova 1646/3, 182 00 Prahalisy, IČO: 00443204.

⁷⁰ Viz <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=845677&typ=UPLNY>. (citováno dne 19.03.2017).

⁷¹ Předsedou pobočného spolku je Petr Všeťka, čp. 67, 551 01 Vlkov, jednatelem je Miroslav Slezák, čp. 197, 552 21 Rasošky, a pokladníkem je V. Špaček.

⁷² Členy revizní komise jsou předseda Petr Všeťka, Josef Slezák, čp. 203, 552 21 Rasošky, a Petr Vlk, Dolní Ples t. Vodní Ples 11, 551 01 Rasošky.

prostudování informací zapsaných v obchodním rejstříku je zřejmé, že nejde o totožnou osobu, a to díky uvedení data narození obou pánů (ve skutečnosti jde o otce a syna). V této souvislosti si pak autorka ale pokládá otázku, zda je dobře, že zvláštní právní předpis umožňuje do obchodního rejstříku zapisování i osobních údajů, které jsou jinak chráněny zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů. Tento stav by měl být napraven, tak jako se přestaly uvádět data narození ve veřejně přístupné části katastru nemovitostí.

Členů této organizace je skromný počet, neboť chovatelů v obci Rasošky postupem let ubývalo a současní členové se přesto snaží zachovat pobočný spolek, neboť jsou srdcem stále chovateli a „*co budou živi, budou se chovatelství věnovat*“. Dříve to byla nejpočetnější organizace v obci, v roce 1968 měla 62 členů, její název byl Český svaz chovatelů drobného zvířectva. Členové pocházeli z obce Rasošky, Neznášov, Vlkov a Rožnov. Účelem založení svazu bylo chovatelství čistokrevných chovů různých druhů hrabavé drůbeže, holubů, kožešinových zvířat, norků, nutrií, králíků a dalších.

4.3.3 TJ Rasošky, z. s.

Spolek TJ Rasošky, se sídlem Rasošky 153, 552 21 Rasošky, IČO 46502262, je zapsán ve spolkovém rejstříku vedeného Krajským soudem v Hradci Králové v oddílu L, vložka 1524, s datem vzniku 3. listopadu 1992. Spolek byl založen za účelem provozování sportu a obdobné činnosti v rámci zapojení do sportovních, tělovýchovných a turistických aktivit. Dále byl spolek založen za účelem vést své členy a ostatní zájemce o sport k dodržování základních sportovních, etických, estetických, mravních pravidel a zajišťovat v oblasti sportu vzdělávání svých členů, jejich školení. Nejvyšším orgánem spolku je valná hromada, která se sešla dne 29. prosince 2015, aby došlo ke schválení změny stanov, změny názvu spolku, volbě členů výborů a volbě revizní komise. Statutárním orgánem je předseda, který jedná samostatně. V době nepřítomnosti předsedy nebo nemožnosti vykonávat funkci zastupuje předsedu sekretář. Kontrolním orgánem je 3členná revizní komise.⁷³

⁷³ Předsedou je Vladimír Hynek, čp. 153, 552 21 Rasošky, sekretářem byl zvolen Jan Rezek, čp. 114, 551 01 Vlkov. Členy revizní komise zapsanými v obchodním rejstříku jsou Miluše Exnarová, čp. 142, 552 21 Rasošky, a Aleš Vlk, Dolní Ples t. Vodní Ples 11, 551 01 Rasošky (třetí člen není zapsán, ale je jí Květa Trutnovská).

Spolek TJ Rasošky (dříve TJ Rasošky – Josefov) získal od obce Rasošky pro rok 2016 veřejnou finanční podporu ve výši 111.000 Kč určenou na dopravu na zápasy, úhradu rozhodčích, úpravu tréninkové plochy, kabin a údržbu sekačky, pronájem tréninkové plochy a další provozní náklady (smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu obce č. 2/2016). Pro zajímavost lze uvést, že v bodě „ostatní ujednání“ se příjemce zavazuje uspořádat „pálení čarodějnic“ v obci Rasošky, včetně zajištění malého ohniště na opékání párků. Dále se příjemce zavazuje uspořádat 3 atrakce při příležitosti dětského dne a zajistit malé ohniště na opékání párků a zavazuje se zprovoznit občerstvení na pálení čarodějnic a na den dětí. V této souvislosti je nutno poukázat na zákonnou povinnost obcí zveřejňovat veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci nad 50.000 Kč na svých úředních deskách způsobem umožňujícím dálkový přístup⁷⁴ – v opačném případě se jedná o správní delikt s možností uložení pokuty až do 1.000.000 Kč. Smlouva č. 2/2016 byla podepsána 9. února 2016 a na <http://www.rasosky.cz/uredni-deska?id=133&action=detail> zveřejněna 19. února 2016, tedy v zákonem stanovené lhůtě.

4.3.4 Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Rasošky

Pobočný spolek Českého svazu zahrádkářů, se sídlem Rasošky 93, 552 21 Rasošky, IČO 62731386, získal od obce v roce 2016 veřejnou finanční podporu ve výši 18.000 Kč určenou na kulturní akce a výlety, dopravu autobusem, nákup drobného hmotného majetku (smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu obce č. 3/2016). Pro zajímavost lze i v tomto případě poukázat na zajišťování potřeb občanů obce Rasošky obecně, když v bodě „ostatní ujednání“ se příjemce zavazuje pomoci při pořádání dne dětí.

Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Rasošky požádala o souhlas vlastníka nemovité věci objektu na adrese čp. 50, kterým je obec Rasošky, s umístěním sídla pobočného spolku Českého zahrádkářského svazu. Vlastník vyslovil souhlas s tím, aby bylo na výše uvedené adrese umístěno sídlo pobočného spolku – Základní organizace

⁷⁴ § 10d odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů: „Poskytovatel, s výjimkou svazku obcí, zveřejní veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci a její dodatky na své úřední desce způsobem umožňujícím dálkový přístup do 30 dnů ode dne uzavření smlouvy nebo jejího dodatku. Veřejnoprávní smlouva o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci do výše 50000 Kč se nezveřejňuje; pokud uzavřením dodatku k veřejnoprávní smlouvě bude dotace nebo návratná finanční výpomoc zvýšena nad 50000 Kč, poskytovatel zveřejní veřejnoprávní smlouvu a její dodatek na své úřední desce způsobem umožňujícím dálkový přístup do 30 dnů ode dne uzavření dodatku. Veřejnoprávní smlouva včetně dodatků musí být zveřejněna nejméně po dobu 3 let ode dne zveřejnění.“

Českého zahrádkářského svazu Rasošky, a to na dobu neurčitou od tohoto souhlasu, nejdéle však do doby ukončení souhlasu o poskytnutí sídla. Výše uvedené bylo schváleno zastupitelstvem obce usnesením č. 15 ze dne 1. března 2016.

4.3.5 Jaromír Tázler

V roce 2016 obec podpořila i místního občana – p. Jaromíra Tázlera, nar. 02.09.1969, 552 21 Rasošky 10, když zastupitelstvo obce schválilo poskytnutí veřejné finanční podpory ve výši 5.000 Kč určenou na zakoupení spotřebního materiálu (pneumatiky, tlumiče, spojky, řetězy, ochranné prostředky apod.) a schválilo uzavření smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu obce č. 4/2016. V bodě „ostatní ujednání“ se příjemce zavazuje uvádět obec Rasošky jako sponzora. Dále se zavazuje provádět bezplatně opravy komunální techniky (pouze bude proplacen materiál dle předložených dokladů, které nebudou vystavovány „dodavatelem“, tj. samotným příjemcem dotace).

4.3.6 Sbor dobrovolných hasičů Rasošky

Jedním ze spolků, který funguje snad v každém územním samosprávném celku, jsou sbory dobrovolných hasičů, ze kterých se zpravidla rovněž rekrutují členové jednotky požární ochrany⁷⁵ (jednotky sboru dobrovolných hasičů či tzv. výjezdové jednotky). Obec Rasošky podpořila Sbor dobrovolných hasičů Rasošky, se sídlem Rasošky 50, IČO: 62727907, v jeho samosprávné činnosti veřejnou finanční podporou ve výši 57.000 Kč určenou na provozní náklady činnosti sboru – viz smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu obce č. 5/2016, která byla rovněž zveřejněna na úřední desce způsobem umožňujícím dálkový přístup. V tomto případě však nebyla dodržena 30denní lhůta na zveřejnění, když smlouva byla zveřejněna dne 29. srpna 2016⁷⁶. V tomto případě se jedná o správní delikt podle § 22a odst. 1 písm. c) zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, za což může v přenesené působnosti příslušný krajský úřad (Krajský úřad Královéhradeckého kraje) uložit pokutu teoreticky až do výše 1.000.000 Kč (§ 22a odst. 5 citovaného zákona), avšak v praxi se bude zřejmě jednat o pokutu v řádu jednotek tisíců korun českých. Uvedené zjištění by mělo být (pokud přezkoumávající orgán bude jako vzorek zkoumat právě tuto

⁷⁵ Podrobnosti stanoví zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁶ Viz <http://www.rasosky.cz/uredni-deska?id=162&action=detail>. (citováno dne 19.03.2017).

smlouvu) předmětem přezkoumání hospodaření obce Rasošky za rok 2016 ve smyslu zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů. Právní kvalifikace tohoto nedostatku je „závažná“ chyba nebo nedostatek spočívající v porušení povinností územního celku stanovených zvláštními právními předpisy ve smyslu § 18 odst. 3 písm. c) bod 4 předmětného zákona. V době odevzdání rukopisu této práce přezkoumání hospodaření obce Rasošky za rok 2016 ještě neproběhlo. Pro úplnost se uvádí, že v bodě „ostatní ujednání“ smlouvy č. 5/2016 se příjemce zavazuje pomoci při pořádání pálení čarodějnic a dne dětí v obci Rasošky, provádět úklid obce ve spolupráci s ostatními organizacemi a provést čištění požární nádrže Zezule.

4.3.7 Příspěvková organizace Základní škola a Mateřská škola Rasošky, okres Náchod

Kolektiv mateřské školy Rasošky požádal dne 2. června 2016 členy zastupitelstva obce o příspěvek na projekt „Trpasličí zahrady“, který bude podporován Královéhradeckým krajem formou dotace (jedná se o dotační oblast „Životní prostředí a zemědělství 2016“, program „Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta – 16ZPD05“). Jednou z podmínek bylo, že před podpisem smlouvy s Královéhradeckým krajem je třeba přesně znát celé financování tohoto projektu. Zaměstnanci mateřské školy si jsou vědomi toho, že bez finanční podpory obce nebudou schopni tuto akci zafinancovat, a tedy ani zrealizovat.

Žádost příspěvkové organizace obce Základní škola a Mateřská škola Rasošky, okres Náchod, se sídlem Rasošky 172, IČO 75016559, (dále též jako „ZŠ a MŠ“) na investiční příspěvek (na spolufinancování projektu) byla podána ve výši 70.000 Kč. Tuto žádost zastupitelstvo obce projednalo na zasedání zastupitelstva dne 7. června 2016.

Z podkladů předložených starostou obce bylo možné se dozvědět, že projekt reaguje na dosavadní zkušenosti s realizací plánu činnosti školy v oblasti environmentální výchovy, a to pro realizaci plánu v plném rozsahu dle záměru odborné pedagogické složky. Důvodem je potřeba řešit chybějící venkovní krytý prostor k terénní výuce – přírodní učebně právě s prvky EVVO. Ve své podstatě se jedná o vybudování venkovní učebny (pod širým nebem – trpasličí školku). Bude sloužit pro práci dětí s přírodním materiálem,

dojde k zastínění části zahrady s využitím i pro stolování venku ve slunečném počasí, je počítáno i s provozováním tvořivé dílny pro práci dětí i s rodiči apod. U přístřešku bude děti vítat dřevěný trpaslík. V zahradě bude vybudováno hmyzí obydlí, bylinková zahrádka, vitamínová zahrádka, pavoučí doupě i trpasličí stezka, s následnou péčí o zahradu. Předběžná kalkulace projektu je ve výši 284.170 Kč, požadavek o poskytnutí dotace byl ve výši 150.000 Kč. Rada Královéhradeckého kraje schválila dotaci ve výši 136.000 Kč, zbývá dořešit vlastní podíl ve výši 148.170 Kč. Obec jako zřizovatel byla požádána o spolufinancování podílu takto: ZŠ a MŠ Rasošky 78.170 Kč (z rezervního fondu) a obec Rasošky (zřizovatel) 70.000 Kč (jako příspěvek obce). Podstatné bylo rovněž vyzdvihnout, že se jedná o akci, kdy bude zhodnocen majetek obce za skoro 50% účasti spolufinancování Královéhradeckým krajem. Děti si v novém objektu budou nejen hrát, ale cílem projektu je vést děti zejména přirozenou cestou k poznání přírody, vychovávat je k odpovědnému přístupu k životnímu prostředí formou hry, praktickou činností, pokusem či ukázkou. Děti budou mít příležitost vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody (rostliny, živočichové, krajina, podnebí apod.), tak i svět lidí. Porozumět tomu, že všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje. Při péči o pozemek budou děti získávat zručnost i dovednost při manipulaci s dětským zahradním náradím. Představa pedagogických pracovníků mateřské školy byla rovněž taková, že v souvislosti s péčí o školní zahradu budou do činnosti dětí zapojeni i rodiče, že bude zapojena i veřejnost z řad včelařů, rybářů, myslivců, zahrádkářů, zemědělců apod.

Moto:

„Trpasličí zahrada s přírodou si zahrává.
Dává prostor nejen dětem, seznámit se s naším světem.“

Tabulka č. 9: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace Základní škola a Mateřská škola Rasošky za rok 2015

Hlavní činnost		Doplňková činnost
Náklady celkem	6.279.836,21	67.488,33
Výnosy celkem	6.282.602,28	74.800,00
Výsledek hospodaření	2.766,07	7.311,67
Návrh na rozdělení zisku: 101,00 do fondu odměn, 9.976,74 do rezervního fondu.		

Příspěvek na provoz od obce		900.000,00
Příspěvek ze SR na přímé náklady na vzdělávání		4.458.800,00
Příspěvek ze SR na posílení platů		90.680,00
Příspěvek ze SR - zvýšení odměňování		22.109,00
Bankovní účty	k 01.01.2015	k 31.12.2015
ZBÚ	924.704,52	864.789,66
Účet FKSP	13.696,00	13.129,00
Pokladna	54.354,00	30.573,00
Fond odměn	11.513,07	
FKSP	25.912,00	
Rezervní fond	95.345,51	
Rez. fond z ostatních titulů	257.704,18	
Fond reprodukce majetku	107.455,10	
Stálá aktiva celkem (1/2015) 5.231.441,60		(12/2015) 5.125.863,60

Zdroj: Obec Rasošky, podklad pro zastupitelstvo obce konané dne 1. března 2016

4.4 Hospodaření obce Rasošky

Hospodaření obce je velmi široké téma, neboť zahrnuje jak financování (plán příjmů a výdajů), tak nakládání s majetkem obce (prodej, pronájem, výpůjčky atd.), jakož i právní jednání typu vymáhání dluhů (včetně soudní a posléze exekuční cestou) a podobně. V této práci je pozornost věnována dílčímu tématu z oblasti financování, a to rozpočtu obce. Ten musí vycházet ze střednědobého výhledu rozpočtu, kdy kvalitně sestavený rozpočtový výhled, tedy vlastně víceletý finanční plán, pomáhá lépe zvládat hospodaření obce. Umožňuje s předstihem reagovat na problémy, které se mohou projevit při sestavování rozpočtů v následujících letech⁷⁷. A nově je zakotveno, že musí být jednak před schvalováním střednědobého výhledu rozpočtu i samotného rozpočtu zveřejněn minimálně 15 dnů předem jejich návrh na úřední desce v užším rozsahu a v plném rozsahu na internetových stránkách obce. Po schválení je dokonce povinností zveřejnit schválené

⁷⁷ Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2014, s. 38.

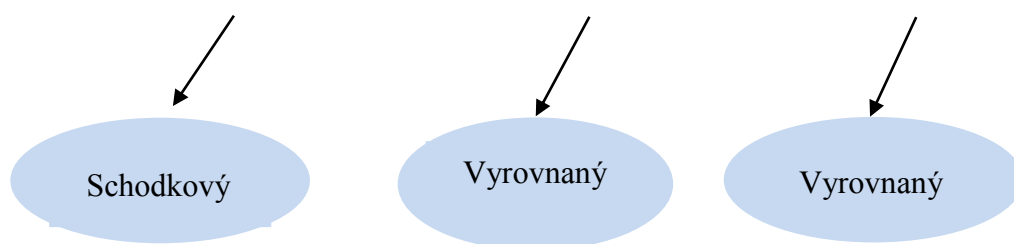
verze těchto dokumentů do 30 dnů⁷⁸, a to pod sankcí až 1 mil. Kč. Takto zveřejněné musejí být dostupné minimálně po dobu jejich platnosti, tj. do doby schválení navazujícího či nahrazujícího dokumentu téže formy.

4.4.1 Rozpočet obce

Podle § 4 odst. 4 rozpočtových pravidel se *rozpočet sestavuje zpravidla jako vyrovnaný*. Podle § 4 odst. 5 rozpočtových pravidel může být *rozpočet schválen jako schodkový jen v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let, nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů obce*. Za poslední tři roky se v Rasoškách nepodařilo vždy schválit rozpočet vyrovnaný – schodkový byl schválen na rok 2015, proto je dále blíže analyzován právě rok 2015.

Tabulka č. 10: Schválené rozpočty obce v letech 2015–2017

Schválený rozpočet obce			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Příjmy	9.107.000,00 Kč	8.807.800,00 Kč	8.776.700,00 Kč
Výdaje	9.253.400,00 Kč	7.231.000,00 Kč	6.933.000,00 Kč

Zdroj: Obecní úřad Rasošky, vlastní zpracování

Na zasedání Zastupitelstva obce Rasošky dne 2. prosince 2014 byla schválena pravidla rozpočtového provizoria pro rok 2015, protože se nepodařilo připravit návrh rozpočtu na rok 2015. Ten byl schválen až na zasedání zastupitelstva obce dne 3. března 2015,

⁷⁸ § 3 a § 11 ve spojení a § 22a odst. 2 písm. a), b), d) a e) rozpočtových pravidel.

a to jako schodkový. Schodek byl pokryt z vlastních prostředků naspořených z předchozích let.

Přestože byl na rok 2015 schválen schodkový rozpočet, výsledek hospodaření za rok 2015 byl přebytkový, což bylo způsobeno nerealizováním všech plánovaných investic. Stav účtu k 31.12.2015 byl 12.840.684,88 Kč; pokladna 0; úvěry 0; ceniny 1.000 Kč; dlouhodobé závazky 0; dlouhodobé přijaté zálohy 1.860.607,99 Kč. Obec nemá žádné peněžní fondy, neprovozuje podnikatelskou činnost a nemá dlouhodobé úvěry ani jiné cizí zdroje. Dále nesdružuje finanční prostředky s jinými obcemi za účelem daného společného úkolu. Obec nehospodařila s žádným majetkem státu a ani nezískala z Národního fondu žádný finanční příspěvek. V období roku 2015 bylo vypsáno výběrové řízení na vybudování chodníků v Chalupách.

Tabulka č. 11: Závěrečný účet obce Rasošky za rok 2015 – plnění rozpočtu (v Kč)

	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečné plnění
Třída 1 - daňové příjmy ⁷⁹	7.977.000,00	7.969.800,00	7.902.401,76
Třída 2 - nedaňové příjmy ⁸⁰	368.800,00	384.646,00	337.878,75
Třída 3 - kapitálové příjmy	26.000,00	26.000,00	0,00
Třída 4 - přijaté transfery ⁸¹	735.200,00	136.400,00	136.400,00
Příjmy	9.107.000,00	8.516.846,00	8.376.689,51
Třída 5 - běžné výdaje	3.237.400,00	3.338.903,00	3.030.826,51
Třída 6 - kapitálové výdaje ⁸²	6.016.000,00	5.982.343,00	2.799.239,00
Výdaje	9.253.400,00	9.321.246,00	5.830.065,51
Běžné výdaje			
Mzdové výdaje včetně odvodů	1.068.800,00	1.084.750,00	1.051.173,00
Nákupy materiálu, služeb, oprav	1.047.600,00	1.085.307,00	823.275,51
Neinvestiční transfery obcím	969.000,00	970.000,00	967.162,00
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	8.000,00	8.000,00	8.000,00

⁷⁹ Obecné daně ze služeb a zboží v tuzemsku, daň z příjmu fyzických a právnických osob, daň z majetku – (příjmy z rozdělení státem vybraných daní).

⁸⁰ Příjmy z pronájmů, správní poplatky a poplatky za psy, dary a přijaté úroky, příspěvek za třídění odpadů apod.

⁸¹ Dotace ze státního rozpočtu na provoz obce, dar obce Vlkov a dotace JSDH.

⁸² Investiční výdaje na chodníky Chalupy ve výši 2.664.934,00 Kč a příprava rekonstrukce budovy obecního úřadu. Nevyčerpané rozpočtové náklady na digitalizaci a změnu územního plánu.

Neinvestiční transfery neziskovým organizacím	139.000,00	185.846,00	181.216,00
Povinná rezerva na krizové situace	5.000,00	5.000,00	0,00

Zdroj: Obecní úřad Rasošky, vlastní zpracování

Tabulka č. 12: Pohledávky a závazky obce k 31.12.2015 (v Kč)

Pohledávky k 31.12.2015	
311 (pohledávky za odběrateli)	4.247,00
314 (krátkodobé zálohy) ČEZ, RWE	214.200,00
315 (jiné pohledávky)	840,00
319 (pohledávky ze sdílených daní)	8.740,00
388 (dohadné účty aktivní) zálohy energie ZŠ, zateplení	2.010.797,99
Pohledávky činí 2.238.824,99	
Závazky k 31.12.2015	
321 dodavatelé	4.957,00
324 zálohy přijaté ZŠ a MŠ	150.390,00
331, 336, 342 mzdové závazky	98.816,00
341 daň z příjmu	8.740,00
389 dohadné účty pasivní	265.815,00
Závazky činí 528.718,00	

Zdroj: Obecní úřad Rasošky, vlastní zpracování

Ze zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření obce Rasošky za rok 2015 vyplývá, že podíl pohledávek na rozpočtu obce činí 0,06 %, podíl závazků na rozpočtu obce činí 1,24 % a podíl zastaveného majetku na celkovém majetku činí 0 %. Dále stojí za zmínku, že obec Rasošky nezískala v roce 2015 žádné dotace. V roce 2015 vracela do státního rozpočtu zůstatek dotací na volby do Evropského parlamentu včetně voleb do zastupitelstva obce částku 7.925 Kč.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že sice nemá obec Rasošky nezanedbatelný rozpočet (cca 9 mil. Kč), ale není rovněž tak objemný, aby se s ním dařilo každý rok investovat do infrastruktury a oprav majetku obce větší částky. Je otázkou, zda je v současné době správné „držet se zpátky“ a šetřit na větší akce do budoucna, anebo využívat v maximální možné míře dotační tituly z Evropských strukturálních a investičních fondů 2014–2020 za souběžného předfinancování pomocí investičních úvěrů od banky. To by bylo ovšem téma na samostatnou diplomovou práci, proto je tato otázka ponechána jako otevřená. Za zdůraznění ovšem ještě stojí fakt, že stěžejní příjmy obce jsou daňové příjmy (cca 90 % příjmů obce).

4.4.2 Příklad „registrační pokladna“ aneb jak občané uplatňují svá práva

Jako ilustrativní příklad toho, jak si někteří členové zastupitelstva obce vykládají zákonnou povinnost pečovat o rozvoj svého území a o potřeby svých občanů (nediskriminačním způsobem), může posloužit podpora jednoho z podnikatelů v obci, který provozuje Sport klub v prostorách pronajatých od obce, kdy tomuto nájemci byla zapůjčena nově zakoupená registrační pokladna, kterou dotyčný potřeboval od zavedení elektronické evidenci tržeb. V úvodu projednávaného bodu, který byl na program zasedání zastupitelstva obce zařazen až při schvalování programu (tj. bez možnosti přípravy a prostudování záležitosti ze strany členů zastupitelstva), starosta uvedl, že se jedná o zařízení obce a registrační pokladna by byla majetkem obce. Pokud by došlo ke změně nájemce, tak ten nový bude pokladnu také potřebovat. Dále sdělil, že si myslí, že by obec pokladnu mohla zakoupit. „*Sport klub slouží občanům, a tak bychom měli zvednout ruku a podpořit tento návrh,*“ uzavřel své úvodní slovo starosta jako předkladatel bodu. V rámci diskuze vystoupila Martina Krystová se sdělením, že si to v žádném případě nemyslí, protože to je záležitost každého podnikatele. „*Bavíme se o penězích, které patří především občanům, proto nebudu sponzorovat někomu podnikatelskou činnost; to po mne nemůžete chtít,*“ kontrovala Martina Krystová. Z řad přítomných hostů vystoupila občanka obce Jana Orsini, která uvedla, že registrační pokladna je na identifikační číslo osoby a dotazovala se, kdo si tedy bude dávat registrační pokladnu do účetnictví? Starosta odpověděl, že sám provozovatel, který se registruje. Jana Orsini doplnila, že obec nepotřebuje pokladnu (je zákonem vyňata z povinnosti vést elektronickou evidenci tržeb), kterou si má zřídit každý z podnikatelů sám, který to provozuje. I ona se vyjádřila proti záměru obce zapůjčit jednomu z podnikatelů v obci registrační pokladnu: „*Každý podnikatel by si ji měl hradit ze svého. A navíc v tomto případě nájemce neplatí tak vysoký pronájem, aby si pokladnu nemohl dovolit,*“ uzavřela svůj příspěvek uplatněný v souladu s § 16 odst. 2 písm. c) zákona o obcích. Z řad veřejnosti vystoupil další občan obce – Josef Slezák, který řekl, že hospoda slouží všem, a pokud obec toto drobné podnikání nepodpoří, tak tady nebude nic. „*Přijde doba, a nebude to dlouho trvat, že obec bude dotovat obchod, abyste si mohla jít koupit rohlík. Je spousta vesnic, které dnes dotují, např. 9.000 Kč přispívají, aby se zachoval obchod,*“ uvedl svůj pohled na věc. Členka zastupitelstva obce a předsedkyně kontrolního výboru Denisa Součková k tomu doplnila, že je to zařízení jako každé jiné (jako např. stůl nebo židle) a že toto zařízení zůstane obci,

a kdyby se vyměnil nájemník, pouze provede novou registraci svého podnikání a bude pokračovat. „*Když se tam kupovala televize, tak to nikomu nevadilo a prakticky bez té televize ta hospoda může fungovat, ale bez té pokladny už fungovat nebude,*“ uvedla jako příměr. Jana Orsini se zeptala, jakou částkou se na té pokladně bude současný nájemce podílet? Starosta odpověděl, že pokladna bude v majetku obce. Jana Orsini na to položila filozofickou otázku: „*Už jste mu tam dali myčku, teď pokladu a příště mu tam dáte co, aby tady zůstal?*“ Vladimír Fišar, člen zastupitelstva obce a předseda kulturního výboru, uvedl, že mu může obec samozřejmě zvýšit nájem, ale že nájemce může obratem zvýšit ceny, což občany určitě taky nepotěší. Návrh usnesení, aby obec zakoupila registrační pokladnu v ceně 8.500 Kč, byl schválen.

V reakci na usnesení zastupitelstva obce, na základě kterého byla do majetku obce zakoupena registrační pokladna, která byla zdarma (bez navýšení nájemného či služeb s nájmem spojených) nájemci obce, zaevidoval obecní úřad žádost tří občanů obce *o zakoupení registrační pokladny, kterou by během své činnosti využívali pro služby občanům, a to nejen k provozování podnikatelské činnosti, ale také navíc v podobě již zmíněného příjmu do rozpočtu obce.* Předmětná žádost byla projednávána na zasedání zastupitelstva obce dne 1. listopadu 2016, tedy na nejbližším zasedání zastupitelstva obce, a to i přesto, že podpis tří občanů nedosahuje kvóra 0,5 % občanů obce. Starosta obce Oldřich Rezek uvedl tento bod programu ve stylu, že neví, proč obec měla každého informovat o tom, že bude někomu dávat pokladnu – od toho jsou údajně webové stránky obce. Členům zastupitelstva připomněl, že registrační pokladna nebyla panu Lackovi dána, ale že je tato pokladna zaevidována v majetku obce a je psaná na Sport klub. Pan Lacko jakožto pronajímatel ji bude mít pouze pronajatou – je to inventář pronajatých prostor, jako je lednice, televize apod. Přítomná občanka obce Jana Orsini v diskuzi vystoupila se svým příspěvkem: „*Nelíbí se mi, že obec nakoupí pokladnu pro jednoho člověka, který tady nebydlí, nemá sídlo podnikání. Pak jsou tady podnikatelé, kteří tady žijí a mají majetek, tak proč by jim obec taky nekoupila pokladnu. Oni by ji vrátili, až skončí s podnikáním. Navíc jsem slyšela, že pan starosta šel za panem Lackem a nabídnul mu, aby si požádal o pokladnu.*“ Výsledkem projednání žádosti bylo její zamítnutí.

Na uvedeném příkladu lze demonstrovat aplikaci jednoho ze základních práv občana obce – požadovat projednání určité záležitosti v obci. Občané obce, byť z titulu svého podnikání, požádali zastupitelstvo obce o projednání jejich žádosti z oblasti samostatné

působnosti. Ta byla ve lhůtě stanovené v § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích do 90 dnů předložena zastupitelstvu obce k projednání, čímž bylo zákonu učiněno zadost, neboť povinnost věcně žádost vyřídit mají ostatní orgány obce než zastupitelstvo (a případně rada)⁸³.

⁸³ Stanovisko odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra č. 5/2008 dostupném na <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/dokumenty-odk-2008.aspx>.

5 Výsledky a diskuze

Výsledkem analýzy teoretických východisek pro fungování obcí jako územních samosprávných celků a komparací s realitou v královéhradecké obci Rasošky mající 689 občanů obce je zjištění, že ústavní zakotvení práva územních samosprávných celků na samosprávu je skutečně odrazem zásady, že se jedná o správu věcí veřejných, společných a realizovaných ve prospěch kolektivu, nikoli jedince. Primárním předpokladem pro spravování záležitostí obce, tj. všech občanů a nejen jich, je využití volebního práva, a to jak aktivního, tak pasivního. Každý volební systém má svá pozitiva a negativa. V případě obcí je uplatňován princip poměrného/proporcionálního zastoupení, což mnohem lépe odráží politické sympatie a antipatie občanů obce k té které straně, sdružení či samotným kandidátům. V obcích Rasošky až na výjimku v roce 2006 klesá účast občanů obce ve volbách do zastupitelstva obce (v roce 2014 byla volební účast necelých 53 %), a to navzdory rekordnímu počtu kandidujících (44 kandidátů na 7 mandátů), kdy nelze rozhodně říci, že by občané nešli volit jen proto, že není „z čeho“ vybírat. Je samozřejmě otázkou, proč nebylo volit zbývajících 47 %? Nebyli o víkendů doma? Zapomněli? Nebo prostě nechodí k volbám, protože jsou přesvědčeni, že to je zbytečné? Každý svůj důvod má a není možno nikoho nutit, aby volit šel (jako tomu bývalo za minulého režimu). Je to škoda, ale každý na to má právo.

Získání mandátu s sebou přináší velkou odpovědnost, což si málokdo uvědomuje. Není to o tom, že budu zvolen, zapomenou na předvolební sliby, a když ano, tak nemohu zapomenout, že jsem jako člen zastupitelstva obce povinen dodržet složený slib a vykonávat svěřenou důvěru ve prospěch rozvoje obce a potřeb občanů. Mnoho občanů nemá ani povědomí o tom, co jim zákon umožňuje, jaké jsou pravomoci orgánů obce, ale i jaká jsou jejich vlastní práva, jak dohlížet a domáhat se při rozhodování společných záležitostí v obci. Smutné je, že o tom mnohdy neví ani samotní zastupitelé, přestože nesou kromě odpovědnosti politické i odpovědnost občanskoprávní (zejména za náhradu škody), tak i trestněprávní. K diskuzi je proto možno předložit otázku povinného vzdělávání volených zástupců lidu, tak jak je stanoveno u úředníků⁸⁴. Autorka má tu zkušenost, že se vzdělává pouze ten, který má zájem a také se zodpovědně staví k výkonu získaného mandátu. Bohužel právě ti ostatní, co si to neuvědomí a domnívají se, že postačí jednou

⁸⁴ Zejména zkouška zvláštní odborné způsobilosti podle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků.

za měsíc přijít na zasedání zastupitelstva obce a odhlasovat vše, co navrhne starosta, bývají zdrojem odhlasování špatného rozhodnutí.

Občané po svých zkušenostech s projednávanými záležitostmi v jejich prospěch nemají chuť se ani účastnit veřejných zasedání zastupitelstva. Pouze pár jedinců se zajímá o veřejně projednávané záležitosti a občas si pravidelně se zúčastňují zasedání zastupitelstva. Je nanejvýš důležité podporovat a vyzývat občany k účasti na rozhodování o záležitostech obce. Na druhou stranu by sami členové zastupitelstva měli aktivně přistupovat k tomu, aby znali názor občanů a voličů.

A když ani účast na zasedáních zastupitelstva, případně propojená s žádostmi o projednání určité záležitosti v samostatné působnosti v zastupitelstvu obce, není využívána, je třeba v maximální možné míře podporovat dobrovolníky, kteří se aktivně zapojují do dění v obci – účastí ve výborech, účastí na akcích pro rozvoj obce a podobně, jako to ukázali myslivci a spol., kteří názorně ukázali, že pro rozvoj své obce jsou ochotni vrhnout se do okamžité realizace obnovy zeleně a brigádně zabezpečit to, co by si obec musela jinak zajistit jiným způsobem, finančně náročnějším. Stranou pochvaly nelze ponechat ani aktivity jednotlivců, kteří jsou ochotni ve svém volném čase pomoci řádně informovat spoluobčany o zamýšlených akcích či díky nimž se obec více prosazuje (např. účastí v celostátní soutěži Vesnice roku).

Obci by prospěl strategický plán alias plán rozvoje obce⁸⁵, který by nejen dokumentem strategické a koncepční povahy pro budoucí rozhodování o rozvoji obce, ale díky správné propagaci a tvorbě by vhodným způsobem propojil občany a jejich potřeby, spolky, organizace v obci, podnikatele a odborníky, čímž by se i zvýšila pravděpodobnost jeho skutečné realizace. Ne ten, který narychlo, bez názoru občanů, vytvoří zastupitelé, aby bylo splněno (byla „čárka“). Pokud by byly strategické plány propojeny s realitou (investiční potřeby versus finanční možnosti), mohla být v Rasoškách už dávno kanalizace s čističkou odpadních vod.

Při analyzování fungování orgánů obce, ale i náhledu občanů obce na komunální volby nelze neuvést kritiku osoby současného starosty obce Oldřicha Rezka. Přirozeně se nikdo nemůže zalíbit všem a ať by podle názoru autorky byl v čele obce kdokoli, vždy se najdou jak příznivci, tak i kritici osoby stojící v čele obce. Z hlediska výkonu moci se obecně

⁸⁵ § 84 odst. 2 písm. a) zákona o obcích.

starostové dělí na dva typy – na kooperativní a autoritářské. Kooperativní starostové usilují o mobilizaci lokální občanské společnosti a snaží se vytvářet prostor pro komunikaci s jednotlivými aktéry v obci a příležitosti pro jejich participaci (usilují o konsenzus a deliberaci); kdežto autoritářští starostové preferují spíše hierarchické uspořádání a aktivizace lokální společnosti pro ně nehraje podstatnou roli (spoléhají na formální autoritu)⁸⁶. V obci Rasošky je z tohoto pohledu současný starosta exemplárním příkladem druhého zmiňovaného typu starostů. Z pohledu způsobu uplatňování vlivu se starostové dále dělí na ty, kteří se orientují strategicky, a ty, kteří se orientují reprodukčně. První typ starosty prosazuje změnu, důvěřuje možnostem ovlivnit situaci v obci pomocí politických nástrojů a plánování, hledá dlouhodobé cíle a snaží se mobilizovat zdroje pro jejich dosažení, kdežto druhý typ starosty se zaměřuje na udržení statu quo, neusiluje o tvorbu dlouhodobých cílů a vizí a spíše spoléhá na sílu tržních vztahů a politiky formulované na národní úrovni⁸⁷. Pokud bychom podle Getimisově a Hlepasově kategorii zkřížili tyto dva pohledy na starosty podle jejich postojových proměnných, současného starostu obce Rasošky by bylo možno označit za „protektora“, který se orientuje na reprodukční leadership, tj. není motorem strategických změn ve své lokalitě⁸⁸. Výstižně to na příkladu žádosti o dotaci od Královéhradeckého kraje popsala Ing. Eva Slezáková: „*Mrzí mne, že jsme přišli o dotaci z Královéhradeckého kraje jen kvůli neodevzdanému pasportu místních komunikací. Získali jsme 45 bodů, byly nám strženy i jiné body, ale stačilo předložit passport, respektive pořádně si vše přečíst. Již v průběhu vyplňování už měl starosta vědět, jak nám to vychází. Rasoškám je vyčítáno, že vůbec nekomunikují a žádost přinesou tři hodiny před uzavřením, neptají se a neřeší problém. A problém je, že obec za něco utratí peníze, a pak to nedokáže prodat. Letos bylo podstatně navýšeno finanční plnění, takže bychom tu dotaci dostali, je to škoda.*“

S tím souvisí i postoj starosty k opozici a k finančnímu a kontrolnímu výboru. To nejsou nepřátelé, které musí starosta na každém kroku podezřívát, že ho chtějí poškodit, ale jsou strážci, kteří upozorňují na nedostatky a snaží se pomoci je napravit. Tomu odpovídá i přístup, kdy zastupitelstvo obce závěry z kontrol jednoho či druhého výboru často po projednání jen vezmou na vědomí, neuloží opatření k nápravě a ani nemá snahu se zajímat, zda byla učiněna náprava. V takovém případě je nutno se spolehnout na přístup

⁸⁶ BERNARD, Josef (ed.). *Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva*, s. 24.

⁸⁷ Tamtéž, s. 24.

⁸⁸ BERNARD, Josef a kol. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s. 89.

a aktivitu starosty, zda si nechá poradit či nikoli. A to nemluvě o závažnosti zjištěných nedostatků, kdy jde o formální pochybení (jako například neuvádění doložek v právních jednáních), tak o porušení zákona, za což může být uložena i citelná pokuta (například zjištěné pozdní zveřejnění veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace nad 50.000 Kč, proplacení výdajů, které nejsou rozpočtově kryty, či uzavření dohod o provedení práce až poté, co práce již byla vykonána).

6 Závěr

Politické aspekty řízení a rozvoje každé obce se nutně odvíjejí od její velikosti a od složení zastupitelstva obce, resp. výkonu funkce starosty, který hraje nejvýznamnější roli jak při rozvoji obce, tak při uspokojování potřeb občanů. Nevýhodou malých obcí není jen malý rozpočet, nýbrž i malý úřednický aparát. Obecní úřad Rasošky tvoří starosta, místostarosta a účetní. Veškerou administrativní činnost vykonává účetní obce, včetně vyřizování e-mailové komunikace starosty. Jelikož účetní není a nemůže být, stejně jako starosta či zastupitelé, odborníky na všechno, dochází občas k nesprávnému výkonu veřejné správy, pramenící z neznalosti problematiky. Ovšem nikoli každý má ambici se rozvíjet, vzdělávat a získávat nové zkušenosti, které by zúročil ve prospěch občanů obce. Kromě odborných znalostí by měl být ale kladen důraz i na etická a morální pravidla, která nelze kodifikovat zákonem.

Tato práce se věnovala vlivu samosprávy na rozvoj obce. Stěžejními tématy, kterým byla věnována pozornost, byl volební systém a uplatnění aktivního a pasivního volebního práva občanů obce v praxi, stejně jako výkon dalších práv občana obce. Dále byla pozornost věnována zapojení zájmových skupin a podnikatelských subjektů do chodu obce. Při té příležitosti bylo poukázáno na poskytování dotací vybraným zájmovým skupinám a kriticky byla zhodnocena povinnost zveřejňovat uzavřené smlouvy na internetových stránkách obce. Porušení příslušných právních předpisů bylo rovněž shledáno při výkonu kontrol finančního a kontrolního výboru (chyby při uzavírání dohod o provedení práce, při uzavírání soukromoprávních smluv, při hospodaření na základě schváleného rozpočtu atd.), kdy bylo navíc sledováno, jak se zjištěnými informacemi a navrženými doporučeními k zamezení opakování chyb a nedostatků přistoupilo Zastupitelstvo obce Rasošky. To vše totiž může vést k neefektivnímu nakládání s finančními prostředky, ale také se vzácnými zdroji. Lidé mají neomezené ekonomické potřeby, ale zdroje, které jsou zapotřebí k výrobě služeb a statků, jsou však omezené. Jsou jimi např. kvalifikovaná pracovní síla, přírodní zdroje – půda, voda nebo peníze. Obecně lze abstrahovat, že by se mělo více dbát na lepší organizaci činnosti, na dělbu práce dle specializace, na uspokojování potřeb úměrně k různým potřebám občanů a na podporu informovanosti občanů o veřejné správě. Občané by se měli stále (nikoli pouze jedenkrát za 4 roky a někdy ani to ne) zajímat o spravování záležitostí obce Rasošky zvolenými představiteli. Lépe by potom dokázali posoudit a zhodnotit jak samotný výkon zastávaných funkcí (starosty, místostarosty, zastupitelů),

tak by dokázali se lépe orientovat v komunální problematice a dokázali by jistě lépe využít svá práva, kupříkladu podávat návrhy a připomínky k návrhu rozpočtu, k záměrům obce disponovat nemovitým majetkem, námitky ke změnám územního plánu, podněty a připomínky k rekonstrukcím a opravám obecního majetku, výsadbě zeleně v obci apod.

Úplným závěrem lze zodpovědět na počátku práce položenou otázku „Jak velký vliv má starosta obce, případně členové zastupitelstva obce na rozvoj obce?“ jednoznačně, že značný, neboť starosta obce není jen orgánem, který zastupuje obec navenek, ale výrazným způsobem udává směr rozvoje obce, ať už svojí větší či menší aktivitou (například v otázce čerpání dotací), tak svými názory a postoji k potřebám občanů obce a rozvoji samotné obce. Problém totiž spočívá v tom, že když nebude zvolen starosta osoba hodna této funkce, může se stát, s tichou podporou většiny členů zastupitelstva obce, že si z postu starosty na 4 roky udělá výnosný byznys, protože občané – voliči nemají žádnou možnost starostu odvolat z funkce, pokud se jim nelíbí, jakým způsobem funkcí vykonává. Občané obce by měli mít dostatečné nástroje pro kontrolu výkonu funkce u osob, kterým dali důvěru.

Autorka práce dospěla k názoru, že v obci Rasošky

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Seznam použité literatury

Akční plán boje s korupcí na rok 2017. Praha: Úřad vlády České republiky, 2016. 15 stran.

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2009. 256 stran. ISBN 978-80-247-2908-4.

BALÍK, Stanislav. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, p., Strmiska, M. *Víceúrovňové vládnutí, teorie, přístupy, metody*. 1. vydání. Brno: ISPO-CDK, 2005. 268 stran. ISBN 80-7325-074-8.

BERNARD, Josef (ed.). *Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva*. 1. vydání. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. 136 stran. ISBN 978-80-7330-187-3.

BERNARD, Josef a kol. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství, 2011. 238 stran. ISBN 978-80-7419-069-8.

BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa (se zaměřením na obce a kraje)*. 2. vydání. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2006. 88 stran. ISBN 80-86976-09-2.

CÍSAŘOVÁ, Eliška, PAVEL, Jan. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. 1. Vydání. Praha: Transparency International Česká republika, 2008. 49 stran. ISBN 978-80-87123-06-5.

ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Moderní společnost a problémy politiky*. 3. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2001. ISBN 80-213-0841-9.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR*. 1. vydání. Praha: GRADA, 2010. 240 stran. ISBN 978-80-247-3061-5.

HORNÍK, Jan, KUŠ, Petr. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*. 1. vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2016. 124 stran. ISBN 978-80-86976-34-1.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

Práva občanů obce (obecná část). Edice dobré správní praxe. 3. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra a Kancelář veřejného ochránce práv, 2011. 170 stran. ISBN 978-80-904579-0-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů. Teorie a praxe*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2015. 288 stran. ISBN 978-80-247-5608-0.

PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2012. 428 stran. ISBN 978-80-7239-281-0.

Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2014. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2014. 194 stran. ISBN 978-80-905421-3-6.

PŮČEK, Milan, OCHRANA, František. *Chytrá veřejná správa. Kohezní politika*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, Národní orgán pro koordinaci, 2009. 200 stran. ISBN 978-80-86616-27-4.

REKTOŘÍK, Jaroslav, ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kol. *Strategie rozvoje měst, obcí, region a jejich organizací*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 148 stran. ISBN 80-210-2126-8.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie. Srovnávací analýza demokratických politických systémů*. 1. vydání. Praha: Portál, 2002. 208 stran. ISBN 80-7178-628-4.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. Praha: ASPI, a. s., 2009.

VAVROCHOVÁ, Simona, KUŠ Petr. *Územní samosprávné celky*. 1. vydání. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2011. 119 stran. ISBN 978-80-86976-21-1.

VEDRAL, Josef. *Obecné principy organizace a činnosti veřejné správy*. 1. vydání. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2006. 95 stran. ISBN 80-86976-06-8.

7.2 Seznam použitých internetových zdrojů

Český statistický úřad. *Volby.cz*. [online]. [cit. 2017-03-19]. Dostupné z WWW: <http://www.volby.cz/>

Český statistický úřad. *Vše o území. Rasošky*. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&u= VUZEMI_43_574376

Josefov. *Pevnost Josefov*. [online]. [cit. 2017-03-19]. Dostupné z WWW: <http://www.pevnostjosefov.cz/>

Mapy.cz. [online]. [cit. 2016-10-27]. Dostupné z WWW: <https://mapy.cz/zakladni?x=15.9122412&y=50.3166664&z=13&source=muni&id=2514>

Ministerstvo pro místní rozvoj. *Vesnice roku v programu obnovy venkova*. [online]. [cit. 2016-10-10]. Dostupné z WWW: <http://www.vesniceroku.cz/>

Ministerstvo spravedlnosti. *Obchodní rejstřík*. [online]. [cit. 2017-03-19]. Dostupné z WWW: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=803863&typ=UPLNY>

Ministerstvo vnitra. *Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 3/2008* [online]. [cit. 2017-02-21]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/dokumenty-odk-2008.aspx>

Ministerstvo vnitra. *Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 5/2008* [online]. [cit. 2017-03-19]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/dokumenty-odk-2008.aspx>

Rasošky. *Úřední deska*. [online]. [cit. 2017-03-19]. Dostupné z WWW: <http://www.rasosky.cz/uredni-deska?id=162&action=detail>

Veřejná správa online. *Obce.cz*. [online]. [cit. 2016-10-27]. Dostupné z WWW: <http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-13941.htm>

Zemepis.com. [online]. [cit. 2016-10-27]. Dostupné z WWW: <http://www.zemepis.com/images/mapycr/krajecr.jpg>

7.3 Seznam použitých právních předpisů

Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce,

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)

Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský Zákoník

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

8 Přílohy

8.1 Popis vzniku znaku a vlajky obce Rasošky

Člen zastupitelstva obce Vladimír Fišar požádal v minulosti Stanislava Kasíka, odborníka z oblasti heraldiky, o odbornou konzultaci k vyobrazení „původního znaku obce“, přičemž odborná vyjádření bylo následně poskytnuto všem členům zastupitelstva. Stanislav Kasík poskytl několik základních tezí, které se dotýkají komunální heraldiky v Čechách a jsou vysvětlující i v případě obce Rasošky.

1. Neměstské obce v Čechách před rokem 1990 nemohly mít znak. Obec Rasošky nikdy v minulosti nebyla městem, městečkem nebo městysem, a proto nemohla mít oficiální znak „ze zákona“. Díky tomu nemůže existovat skutečný „původní znak obce“.

2. Před rokem 1850 mohly být s venkovskými obcemi spojeny symboly, které byly užívány vrchnostenským rychtářem, který obvykle používal pečeť, a ta mohla obsahovat nějaká znamení – byl to ovšem vrchnostenský úředník a jeho vztah k obci byl takto podmíněn.

3. Po roce 1850, po té, co byla ukončena vrchnostenská správa, jako následek zrušení poddanství v roce 1848, převzal kompetence bývalých vrchností stát (Rakouské císařství a později Rakousko-Uherské císařství). Vše, co se týkalo komunálních záležitostí, bylo spravováno ministerstvem vnitra ve Vídni. To v roce 1851 vydalo pro nově vzniklé volené městské a obecní samosprávy nařízení o zavedení obecních razítek (pečetí). Tím měl být zajištěn právně plnohodnotný výkon samosprávy. Nařízeno bylo pouze to, že pečeť či razítko musí obsahovat jméno uživatele – obsah pečetního pole byl zcela na volbě samosprávy.

Pokud v Rasoškách byla užívána pečeť, tak ta, dle mého soudu, vznikla pravděpodobně po roce 1850. Otázkou ovšem je, co bylo v pečetním poli zobrazeno a zda se to stalo předlohou pro onen diskutovaný „původní znak obce“. Já jsem žádnou historickou pečeť obce Rasošky nenašel (to neznamená, že by nemohla existovat). Z tohoto pohledu bych mohl vést úvahu tak, že onen „původní znak obce“ si někdo v minulosti (jak dávno? – za I. republiky? Po roce 1945? V 60. letech 20. století? Po roce 1990?) jednoduše vymyslel. Důvody, proč je ve znaku zrovna jelen v uvedené kompozici, jsou obtížně odhadnutelné. Zde je vhodné připomenout, že znaky obcí, které nově vznikají, musí být stejně jako ty historické, vyložitelné. Musí mít tzv. ikonografický výklad. Smysl musí mít nejen použité figury, ale také použité tinktury (laicky řečeno „barvy“). Znakem obce nemůže být konglomerát náhodných figur a náhodné barevnosti.

Pokud bych měl hodnotit „původní znak obce“ z pohledu ryze heraldického, pak prvním hodnocením by bylo, že jde o neheraldickou a laickou kreaci. Je to žánrový obrázek, který nemá s heraldikou mnoho společného. Laickost provedení charakterizuje nejen přírodní zbarvení znaku, ale i otočení jelena heraldicky doleva (z pohledu pozorovatele doprava). Figury v heraldice směřují obvykle heraldicky doprava (z pohledu pozorovatele doleva) a jsou-li otočeny opačně, pak by měl být pro takové otočení nějaký velice podstatný důvod. Odhlédnu od toho, že kresba je poněkud neheraldicky „naivní“ (to je věc individuálních schopností). Prvním předpokladem pro takový znak by bylo otočení figury na opačnou stranu.

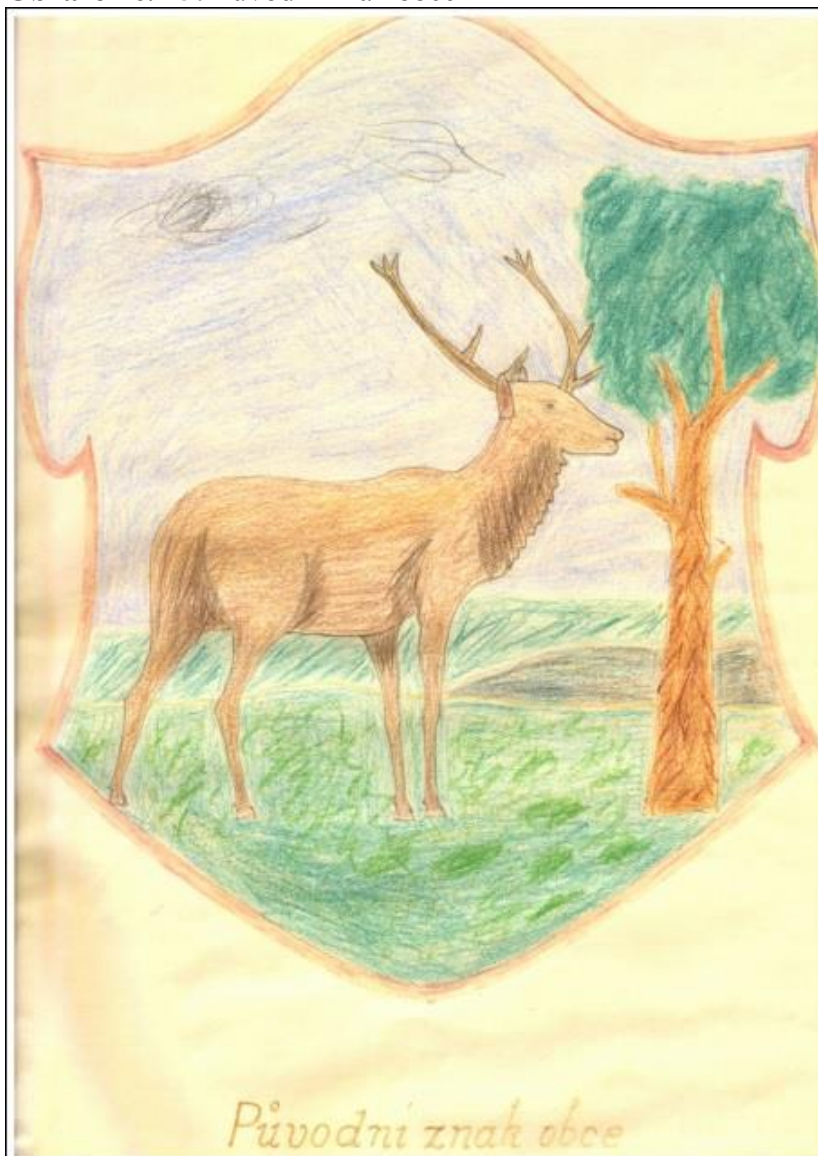
Smyslem znaku obce je, aby byl nezaměnitelným symbolem, spojitelným s konkrétním uživatelem. Zkráceně řečeno dvě obce nemohou používat shodného znaku – znaky však mohou být podobné. Podobnost by měla být co nejmenší. Co se týká jelena v české

komunální heraldice, tak nejde o neznámou figuru. Podobně vypadá znak města Unhošť nebo Semil.

I kdyby došlo k tomu, že by uvedený znak byl předložen ke schválení do Poslanecké sněmovny, tak žádost musí provázet výklad významu figur – jak by se dal vysvětlit jelen, strom (asi borovice?), za stromem rybníček (?). Existuje k onomu „původnímu znaku obce“ nějaký výklad? Nepochybně strom bude narážkou na místo „Rossošský les“, na jehož místě ves vznikla při stavbě Josefovské pevnosti. Jelen by byl součástí stejného výkladu o lese? Dnes les už asi neexistuje.

Z mého pohledu by bylo vhodnější vytvořit znak obce zcela nově a heraldičtějším způsobem, s tím, že by jelen mohl sehrávat roli ústřední figury. Dokonce se dá uvést ve výkladu, že jelen byl součástí neoficiálního znaku obce, který vznikl v minulosti. Já bych si s tím rady věděl. Je to na rozhodnutí obce. Budete-li mít potřebu něco s tím udělat, jsem Vám k dispozici.

Obrázek č. 15: Původní znak obce

Zdroj: Kronika obce Rasošky

8.2 Rozhovor s Ing. Jiřím Kotlandem

Bývalý člen Zastupitelstva obce Rasošky Ing. Jiří Kotland, rodák z Rasošek, kandidoval ve volbách do zastupitelstva obce pro volební období 2006–2010 a 2010–2014. Na svůj mandát rezignoval uprostřed volebního období.

***Otázka:** Po čtyřech letech jste se v roce 2010 rozhodl opět kandidovat (pozn.: Dotazovaný kandidoval za Sdružení nezávislých kandidátů „Za rozvoj obce Rasošky“). S jakým programem jste šel do volebního období 2010–2014?*

Odpověď: Předcházející volební období bylo plodné, tedy alespoň z mého pohledu, neboť oproti minulým létům se podařilo dost věcí v obci rozvíjet. V programu volebního období 2010–2014 jsme měli výstavbu sokolovny, prioritou byla první část výstavby spočívající v realizaci hřiště s umělým povrchem. Nechyběla ani možnost zřízení zájmového kroužku s různorodou činností pro mimoškolní aktivity dětí z vesnice. Besedy pro seniory, tematické přednášky, práce s počítačem nebo ruční práce a společenské hry s možností zapojení mládeže. Plánovali jsme soutěže nejen pro občany obce, abychom zapojili i ostatní organizace z okolních obcí (např. rybářské závody, fotografická soutěž, turnaj v malé kopané). Pro spolupráci s okolními obcemi jsme se rozhodli oslovit obce Nový Ples, Lejšovka, Smržov, Vlkov, a to se záměrem každoročně pořádat sportovní zápolení občanů těchto obcí, doprovázené společenským a kulturním programem. Jako vždy jsme se rozhodli podpořit základní a mateřskou školu v projektech a finanční spoluúčasti při získání dotací. Stejně tak jsme chtěli zrealizovat zateplení budovy. Vždy je také neustále důležité pracovat na prohlubování spolupráce s organizacemi působícími v obci. Realizace zasíťování lokality za obecním úřadem pro účely zahájení výstavby rodinných domů, elektrická energie, vodovod. Zpevnění komunikace u rybníka Zezule. Pokračování v Rasošském zpravodaji a rozšíření o nové rubriky, např. z historie naší obce a další. Ideálně tisk zpravodaje v tiskárně místo dosavadního kopírování pro možnost umístění fotografií.

***Otázka:** Co se podařilo z Vašich plánů ve volebním období 2006–2010 realizovat nebo podpořit?*

Odpověď: Rád bych zmínil jako první výstavbu dětského hřiště. V naší obci doposud místo pro nejmenší občanky chybělo. Navrhli jsme umístění a podíleli se na výběru průlezek. Dále jsme připravili žádost o dotaci od České spořitelny. Podpořili jsme Základní a mateřskou školu Rasošky. Jednalo se o obnovu vnitřního a venkovního vybavení

a podporu finančních spoluúčastí při získání dotací. Podpořili jsme zájmové kroužky a další aktivity. Zrealizovali jsme vydávání Rasošského zpravodaje i přes počáteční nesouhlas některých zastupitelů a jejich návrhy řešení formou vývěsních tabulí. V období roku 2006 až 2010 toho bylo opravu hodně, za co jsme rádi, jako je také vybudování komunikace na Dolním Plese – část ve spolupráci s městem Jaroměř. Výstavba sokolovny, kde jsme podpořili zpracování projektu demolice stávající budovy a výstavby nové budovy. Kulturní dění v obci je bezpochyby další potřebou našich spoluobčanů, např. pravidelné akce zahrádkářů, myslivců, důchodců, pálení čarodějnic, den dětí. Finančně nebo materiálně jsme podpořili činnost zahrádkářů, mysliveckého sdružení, FK Rasošky-Josefov a hasičů. Dále se jednalo o rozvoj podnikatelských aktivit, a to rozšíření ploch pro podnikání v rámci změny č. 1 a 2 územního plánu obce. Rozvoj bydlení v obci za pomoci rozšíření ploch pro účely bydlení v rámci změny č. 1 a 3 územního plánu obce a podpora projektu zasíťování lokality za obecním úřadem. Obnovu a údržbu zeleně v obci jako je výsadba zeleně, kácení nebezpečných stromů. Lepší údržbu obecního majetku a jeho okolí v podobě nákupu potřebné mechanizace včetně nové smlouvy s nájemci rybníka Zezule a Obecnice. Neméně důležité, abych nezapomněl, bylo to, že jsme zrealizovali tak potřebné, lépe fungující kontroly finančního a kontrolního výboru zastupitelstva obce zaměřené na činnost obecního úřadu a Základní a mateřské školy Rasošky. Začali jsme užší spolupráci s obcí Vlkov pro cíl společné čistírny odpadních vod a kanalizace.

Otázka: *Zmínil jste toho opravdu hodně. Je mezi tím, co jste chtěli zrealizovat, přesto nějaká záležitost, ve které jste nebyli úspěšní?*

Odpověď: Ano, vždy se něco nezdaří. Záleží opravdu hodně na tom, jak jsou informace podávány a v jaké míře, také záleží na volbě občanů v období voleb. Ale abych odpověděl na otázku, nebyli jsme úspěšní v realizaci bližší spolupráce v rámci sdružení obcí Smiřicko a Jaroměřsko. Obec z Jaroměřska již vystoupila. Nepodařilo se ani pravidelné setkávání občanů okolních obcí se sportovně-kulturním programem – bohužel náš záměr nepodpořili před 2 lety ostatní zastupitelé obce. Očekávali jsme také a věřili, že úspěšnost při získávání dotací bude vyšší.

8.3 Přehled kandidátních listin ve volbách do Zastupitelstva obce Rasošky v roce 2014

Tabulka č. 13: SNK Fotbalisté Rasošky

Kandidát			Navrhující strana	Politická příslušnost	Povolání	Bydliště	Hlasy	
poř. číslo	příjmení, jméno, tituly	věk					abs.	v %
4	Binar Petr	27	NK	BEZPP	návrhář	Rasošky	7	6,14
1	Brzková Jana	41	NK	BEZPP	úřednice	Rasošky	21	18,42
7	Holínková Simona	26	NK	BEZPP	kadeřnice	Rasošky	16	14,03
8	Holínský Martin	28	NK	BEZPP	dělník	Rasošky	8	7,01
6	Kunc Roman	24	NK	BEZPP	dělník	Rasošky	13	11,40
2	Suchánek Martin	44	NK	BEZPP	řidič	Rasošky	15	13,15
5	Vaňková Iveta	35	NK	BEZPP	úředník	Rasošky	17	14,91
3	Zouharová Iveta	22	NK	BEZPP	student	Rasošky	17	14,91

Tabulka č. 14: SNK RASOŠKY 2014–2018

Kandidát			Navrhující strana	Politická příslušnost	Povolání	Bydliště	Hlasy		Pořadí zvolení /náhradníka	Mandát
poř. číslo	příjmení, jméno, tituly	věk					abs.	v %		
8	Baše Roman	42	NK	BEZPP	skladník	Rasošky	28	6,26	6	-
5	Höll František	44	NK	BEZPP	vedoucí velkoobchodu	Rasošky	28	6,26	3	-
6	Nováková Helena	59	NK	BEZPP	invalidní důchodkyně	Rasošky	14	3,13	4	-
3	Pilařová Kristýna	34	NK	BEZPP	úřednice	Rasošky	47	10,51	1	-
7	Plíhalová Milada	45	NK	BEZPP	invalidní důchodkyně	Rasošky	18	4,02	5	-

2	Rezek Oldřich	51	NK	BEZPP	zedník - obkladač	Rasošky	148	33,10	1	*
9	Slavičková Miroslava	34	NK	BEZPP	spolupracující OSVČ	Rasošky	36	8,05	7	-
1	Součková Denisa	40	NK	BEZPP	úřednice	Rasošky	86	19,23	2	*
4	Tázler Jaromír	45	NK	BEZPP	živnostník	Rasošky	42	9,39	2	-

Tabulka č. 15: SNK Sbor dobrovolných hasičů Rasošky

Kandidát			Navrhující strana	Politická příslušnost	Povolání	Bydliště	Hlasy		Pořadí zvolení /náhradníka	Mandát
poř. číslo	příjmení, jméno, tituly	věk					abs.	v %		
8	Binarová Gabriela	36	NK	BEZPP	kosmetička	Rasošky	6	1,31	6	-
1	Fišar Vladimír	40	NK	BEZPP	montér specialista operativy	Rasošky	96	21,00	2	*
7	Král Jiří	38	NK	BEZPP	mechanik	Rasošky	20	4,37	5	-
6	Pilařová Iveta	45	NK	BEZPP	laborantka	Rasošky	29	6,34	4	-
4	Pouznar Pavel Ing.	50	NK	BEZPP	ředitel závodu	Rasošky	106	23,19	1	*
5	Rezek Ondřej	26	NK	BEZPP	konstruktér	Rasošky	38	8,31	3	-
2	Voslařová Věra	36	NK	BEZPP	policistka	Rasošky	84	18,38	1	-
9	Wencl Josef	40	NK	BEZPP	OSVČ	Rasošky	17	3,71	7	-
3	Zachařová Iveta	43	NK	BEZPP	vedoucí stravovacího úseku - zásobovačka	Rasošky	61	13,34	2	-

Tabulka č. 16: SNK TJ Rasošky

Kandidát			Navrhující strana	Politická příslušnost	Povolání	Bydliště	Hlasy		Pořadí zvolení /náhradníka	Mandát
poř. číslo	příjmení, jméno, tituly	věk					abs.	v %		

9	Čuda Petr	41	NK	BEZPP	mistr	Rasošky	3	0,94	8	-
1	Exnar Miloš	67	NK	BEZPP	důchodce	Rasošky	124	38,99	1	*
2	Hynek Vladimír	59	NK	BEZPP	řidič	Rasošky	48	15,09	2	-
5	Kuntová Marta	74	NK	BEZPP	důchodce	Rasošky	14	4,40	5	-
8	Rund Martin	22	NK	BEZPP	řidič	Rasošky	11	3,45	7	-
4	Souček Petr	40	NK	BEZPP	THP - mistr	Rasošky	9	2,83	4	-
7	Vaňková Alexandra	58	NK	BEZPP	úřednice	Rasošky	39	12,26	3	-
3	Zouharová Lidmila	49	NK	BEZPP	úřednice	Rasošky	52	16,35	1	-
6	Zouharová Zuzana	24	NK	BEZPP	učitelka MŠ	Rasošky	18	5,66	6	-

Tabulka č. 17: SNK Za rozvoj obce Rasošky

poř. číslo	Kandidát		Navrhující strana	Politická příslušnost	Povolání	Bydliště	Hlasy		Pořadí zvolení /náhradníka	Mandát
	příjmení, jméno, tituly	věk					abs.	v %		
6	Brandová Vladimíra	45	NK	BEZPP	zdravotní sestra	Rasošky	43	9,30	5	-
5	Hak Pavel	39	NK	BEZPP	svářeč	Rasošky	46	9,95	4	-
7	Hřivnová Hana Ing.	47	NK	BEZPP	referentka odboru životního prostředí	Rasošky	61	13,20	3	-
4	Kadlecová Hana	59	NK	BEZPP	metodik a kontrolor odboru školství	Rasošky	68	14,71	1	-
1	Krystová Martina Bc.	40	NK	BEZPP	pojistný poradce, zastupitelka obce	Rasošky	68	14,71	2	*
3	Mrázik Imrich	53	NK	BEZPP	dělník, zastupitel obce	Rasošky	61	13,20	2	-
9	Rejchrtová Gabriela	43	NK	BEZPP	účetní	Dolní Ples t.	26	5,62	7	-

						Vodní Ples				
2	Slezáková Eva Ing.	29	NK	BEZPP	investiční referentka	Rasošky	70	15,15	1	*
8	Švorcová Miluška	65	NK	BEZPP	důchodkyně, dříve RTG laborantka	Rasošky	19	4,11	6	-

8.4 Žádost občanů obce o projednání záležitosti v samostatné působnosti

Žádost

27. X. 2016

Registrační pokladna

Vladimíra Samková, Jaromír Tázler, Finger Jaromír

Obec Rasošky

Dne 26.10.2016 v Rasoškách

Žádost o nákup registrační pokladny

Vážení zastupitelé,

dovolujeme si Vás oslovit, na základě informace, která se k nám dostala, o nákup a následné zapůjčení registrační pokladny.

Nejprve nám dovoluňte, abychom vyjádřili nespokojenost s přístupem podávaných informací. Nebyli jsme informováni o žádosti nákupu registrační pokladny pro subjekt Bohuslava Lacka, které se projednávalo na zasedání zastupitelstva dne 4.10.2016 a proto jsme se nepřipojili.

Jsme osobami podnikajícími a sídlo firmy máme v místě bydliště, tedy v Rasoškách. Dovolte nám nejprve připomenout pár základních faktů, které nám dávají vyšší váhu před žádostí pana Lacka, kterou jste již kladně vyřídili.

Příjem rozpočtu obce tvoří (§7 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů) mimo jiné také:

- Výnosy z místních poplatků (např. poplatek ze psů) *měkteří z nás mají psa.*
- Výnosy daní např. daň z nemovitých věcí. U této daně se jedná o 100% příjem rozpočtu obce.
- Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti (z podnikání) dle rozdělení rozpočtového určení daní 30% pro obec (dle bydliště podnikatele).
- V případě plátce DPH (celostátní výnos) dle rozdělení rozpočtového určení daní 20,83% pro obec, kdy jsou dále rozděleny na základě 4. kritérií, ale to ostatně vite.

Nepochybně vidíte, že naše činnost, ale i to, že jsme občany obce Rasošky, vrací zpět do rozpočtu obce, tak potřebné finance, s kterými se dále hospodáří. Neradi tedy vidíme, že bychom měli být znevýhodňováni oproti jiným subjektům, kteří do rozpočtu naší obce nepřinášejí, pro všechny občany, stejnou přidanou hodnotu, jako my a také další subjekty v obci, kteří si zatím o registrační pokladnu ještě nepožádali.

Žádost 10/2016 registrační pokladna, IČ: 72884037, IČ: 18859453, IČ: 11055421

Žádost

Registrační pokladna

Vladimíra Samková, Jaromír Tázler, Finger Jaromír

Žádáme Vás o zakoupení registrační pokladny, kterou bychom během své činnosti využívali pro služby občanům a to nejen z provozování podnikatelské činnosti, ale také navíc v podobě již zmíněného příjmu do rozpočtu obce.

Registrační pokladnu pro subjekty:

- IČ: 72884037, Vladimíra Samková, Rasošky 61, 552 21 Rasošky
- IČ: 18859453, Jaromír Tázler, Rasošky 10, 552 21 Rasošky
- IČ: 11055421, Jaromír Finger, Rasošky 53, 552 21 Rasošky

Posledním velmi důležitým ukazatelem je také to, že obec má 689 obyvatel, což je podpora **všem**, v naší předkládané žádosti. **Oproti tomu** stojí podpora pro **20 občanů** v již Vámi schválené žádosti.

Otázka pro zastupitele: Co je důležité podpořit a udržet ?

Věříme, že v rámci zájmu transparentnosti a dobré správy naše podnikání neznevýhodníte.

Jako podnikatelé a občané Vám děkujeme.

Vladimíra Samková (IČ: 72884037).....

Jaromír Tázler (IČ: 18859453).....

Jaromír Finger (IČ: 11055421).....

Žádost 10/2016 registrační pokladna, IČ: 72884037, IČ: 18859453, IČ: 11055421

Seznam obrázků

- Obrázek č. 1: Rozpočtové určení daní
- Obrázek č. 2: Kraje České republiky dle ústavního zákona č. 347/1997 Sb.
- Obrázek č. 3: Katastrální území Rasošek
- Obrázek č. 4: Umístění na mapě ČR
- Obrázek č. 5: Zápisy o obci z roku 1780
- Obrázek č. 6: Zvonička a pomník ukřižování
- Obrázek č. 7: Pomník svatých
- Obrázek č. 8: Lípa svobody
- Obrázek č. 9: Vlajka obce Rasošky
- Obrázek č. 10: Znak obce Rasošky a dopis předsedy Poslanecké sněmovny
- Obrázek č. 11: Jílový kopec
- Obrázek č. 12: Myslivecké sdružení
- Obrázek č. 13: Sázání nových stromů 19. března 2017 – I
- Obrázek č. 14: Sázání nových stromů 19. března 2017 – II
- Obrázek č. 15: Původní znak obce

Seznam tabulek

- Tabulka č. 1: Pohyb obyvatel obce Rasošky v letech 1989–2015
- Tabulka č. 2: Byty ukončené a zahájené v Rasoškách za období 01.01.–31.01.2017
- Tabulka č. 3: Přehled kandidátů ve volbách v letech 1990–2014
- Tabulka č. 4: Volební účast voličů Zastupitelstva obce Rasošky v letech 1990–2014
- Tabulka č. 5: Výsledky voleb do Zastupitelstva obce Rasošky v roce 2014
- Tabulka č. 6: Přehled výdajů, které byly proplaceny před jejich schválením
- Tabulka č. 7: Kontrola data podpisu vybraných smluv a doložky
- Tabulka č. 8: Účast občanů obce na zasedáních zastupitelstva obce v roce 2016
- Tabulka č. 9: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace Základní škola a Mateřská škola Rasošky za rok 2015
- Tabulka č. 10: Schválené rozpočty obce v letech 2015–2017
- Tabulka č. 11: Závěrečný účet obce Rasošky za rok 2015 – plnění rozpočtu (v Kč)
- Tabulka č. 12: Pohledávky a závazky obce k 31.12.2015 (v Kč)
- Tabulka č. 13: SNK Fotbalisté Rasošky
- Tabulka č. 14: SNK RASOŠKY 2014–2018
- Tabulka č. 15: SNK Sbor dobrovolných hasičů Rasošky
- Tabulka č. 16: SNK TJ Rasošky
- Tabulka č. 17: SNK Za rozvoj obce Rasošky